

**VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO
IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ
TAIKYMO IR ĮGYVENDINIMO
2008 METAIS ATASKAITA**

VILNIUS, 2009

TURINYS

IŽANGA	3
VALSTYBĖS TARNAUTOJAI 2008 M. BENDRIEJI STATISTINIAI RODIKLIAI	8
VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ TAIKYMO IR ĮGYVENDINIMO APŽVALGA	16
ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO PROCEDŪROS	16
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ PAREIGYBIŲ SKAIČIAUS REGLAMENTAVIMAS IR PAREIGYBIŲ APRAŠYMAI	16
PRIĖMIMAS Į VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ PAREIGAS	21
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ KARJERA	28
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ SKATINIMAS.....	38
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ ATLEIDIMAS IŠ PAREIGŲ.....	40
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ MOKYMAS.....	44
VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSAS BEI TARNYBOS SĄLYGOS	51
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ PAREIGOS IR TEISĖS	51
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ DARBO UŽMOKESTIS	54
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ ATSAKOMYBĖ	59
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ SOCIALINĖS IR KITOS GARANTIJOS	63
PERSONALO VALDYMAS INSTITUCIJOSE IR ĮSTAIGOSE: TURIMOS PRIEMONĖS IR KYLANČIOS PROBLEAMOS	66
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ REGISTRAS IR VALSTYBĖS TARNYBOS VALDYMO INFORMACINĖ SISTEMA.....	67
VALSTYBĖS TARNAUTOJO PAŽYMĖJIMAI.....	68
KONTROLĖS FUNKCIJOS ĮGYVENDINIMAS (ĮVYKDYTŲ PATIKRINIMŲ APŽVALGA).....	69
SANTRAUKA	72
PRIEDAI	74
STATISTINĖS LENTELĖS	74

IŽANGA

Valstybės tarnybos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės tarnybos departamentas), vykdydamas savo misiją, t.y. užtikrindamas valstybės tarnybos funkcinį valdymą plėtojant šiuolaikišką ir visuomenės interesus atitinkančią valstybės tarnybą, bei įgyvendindamas savo uždavinius - dalyvauti kuriant profesionalią ir veiksmingą valstybės tarnybą bei užtikrinti Lietuvos Respublikos Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimą, analizuoja informaciją apie valstybės tarnautojus. Vykdydamas Valstybės tarnybos departamento nuostatų¹ 6.2.6 punktą, kasmet rengia ir teikia vidaus reikalų ministrui ataskaitas apie Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų taikymą ir įgyvendinimą. Šiais metais yra teikiama septintoji ataskaita.

Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų taikymo ir įgyvendinimo 2008 m. ataskaitoje (toliau – Ataskaita) pateikiami ir analizuojami Valstybės tarnautojų registro (toliau – Registras), kurį tvarko Valstybės tarnybos departamentas, duomenys, pagal valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pateiktą informaciją.

Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu, statutiniams valstybės tarnautojams taikomi aštuoni Valstybės tarnybos įstatymo straipsniai, o kitos šio įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek jų statuso nereglamentuoja statutai ar Diplomatines tarnybos įstatymas. Todėl Registre nėra duomenų apie vidaus reikalų sistemos statutinius valstybės tarnautojus, kurių duomenys yra kaupiami Vidaus reikalų pareigūnų registre, Valstybės saugumo departamento ir Specialiųjų tyrimų tarnybos valstybės tarnautojus (operatyvinės veiklos subjektai, kurių duomenis saugo specialius valstybės įgaliojimus turinčios valstybės institucijos, nustatytos Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje). Kadangi Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos statutiniams valstybės tarnautojams taikomos tik iš dalies, toliau jų duomenys neanalizuojami.

Valstybės tarnybos departamentas, atlikdamas Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų taikymo monitoringą, inicijuoja arba atlieka analizes ir tyrimus. Ataskaitoje be Registro duomenų, taip pat pateikiama informacija ir duomenys gauti iš 2008 m. užsakytų ir atliktų analizių bei tyrimų – Europos Sąjungos valstybėse narėse valstybės tarnautojams teikiamų socialinių garantijų analizės, Valstybės tarnautojų įvadinio mokymo poreikio, apimties, kokybės ir efektyvumo tyrimo, Valstybės tarnautojų rotacijos ir mobilumo (kaitumo) analizės ES institucijose, Valstybės tarnybos įvaizdžio tyrimo, Nuomonės dėl aukštesniosios valstybės tarnybos Lietuvoje kūrimo galimybių tyrimo ir kt.

¹ Valstybės tarnybos departamento nuostatai, patvirtinti vidaus reikalų ministro 2002 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 548 (Žin., 2002, Nr. 114-5104; ; 2009, Nr. 10-395).

VEIKSNIAI, TURĖJĘ ĮTAKOS POKYČIAMS VALSTYBĖS TARNYBOJE

2008 m. pasižymėjo *teisinio reglamentavimo* pokyčiais:

2008 m. sausio mėn. Konstitucinis Teismas nustatė, kad Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimu patvirtintas Konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašas, nenustatęs reikalavimo fiksuoti egzamino žodžiu eigos (konkurso komisijos narių klausimų ir pretendentų atsakymų), prieštarauja Konstitucijai ir neužtikrina Valstybės tarnybos įstatyme numatyto skaidrumo principo. Atsižvelgiant į šį Konstitucinio Teismo nutarimą, buvo patikslintas Konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašas.

Balandžio mėn. įsigaliojo naujas Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų tvirtinimo tvarkos aprašas, kuriame ne tik patvirtinti griežtesni reikalavimai įstaigoms, siekiančioms mokyti valstybės tarnautojus, bet ir nustatyta įstaigų išbraukimo iš valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašo tvarka.

Dalis teisinio reglamentavimo pokyčių susiję su 2007 m. pabaigoje priimtu Valstybės tarnybos įstatymo 7, 8, 24 straipsnių ir priedėlio pakeitimo ir įstatymo papildymo 2, 3 priedais įstatymu, kuris nustatė, jog Lietuvos Respublikos Seimas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atsižvelgdami į Valstybės tarnybos įstatymo priedėlyje nustatytus kriterijus, kuriais vadovaujantis valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos skirstomos į grupes, patvirtina atitinkamus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų sąrašus pagal grupes. Nuo šio suskirstymo į grupes priklauso, kokios bus valstybės tarnautojų pareigybių kategorijos atitinkamose valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose. Taip pat 2008 m. įsigaliojo naujas Valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių sąrašas.

Nuo 2008 m. gegužės 1 d. įsigaliojo nauja Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos redakcija, kurioje patvirtinta tvarka, kaip turi būti nustatomos valstybės tarnautojų pareigybių kategorijos įstaigą perkėlus į kitą įstaigų grupę ar pasikeitus valstybės tarnautojų pareigybių kategorijoms, dėl suvienodintų valstybės tarnautojų pareigybių kategorijų sąrašo pakeitimo.

2008 m. įsigaliojo Valstybės tarnybos įstatymo 4, 10, 16, 16¹, 17, 23, 26, 37, 41, 42 straipsnių pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo 26¹, 43¹ straipsniais ir 3 priedo II skyriaus pakeitimo įstatymas, kuriuo patikslintas priemokų valstybės tarnautojams mokėjimas, nustatytas apmokėjimas valstybės tarnautojams už darbą poilsio dienomis, švenčių dienomis, nakties metu, viršvalandinį darbą ir budėjimą, taip pat suvienodinta konkursų į karjeros valstybės tarnautojų, įstaigų vadovų ir įstaigų vadovų, priimamų įstatymo nustatytai kadencijai, pareigas skelbimo tvarka.

Metų pabaigoje buvo priimti Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimai, įsigalioję nuo 2009 m. sausio 1 d., kurie nustatė valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių kategorijų intervalų mažinimo atidėjimą vieneriems metams. Tokiu būdu buvo atsisakyta 2009 m. numatyto kai kurių valstybės tarnautojų pareiginių algų didinimo.

Pokyčiai vyko ir socialinio dialogo srityje: buvo priimti ir įsigaliojo Valstybės tarnybos įstatymo 5¹ ir 24 straipsnių pakeitimai, susiję su kolektyvinių sutarčių valstybės tarnyboje reglamentavimu ir valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinio dydžio nustatymu. Nustatyta, kad valstybės tarnyboje šalia įstaigos kolektyvinės sutarties galima sudaryti šakos arba nacionalinę kolektyvinę sutartį.

Lietuvoje siekiama stiprinti administracinius gebėjimus ir didinti viešojo administravimo efektyvumą visais valdymo lygiais (centriniu, teritoriniu ir vietos savivaldos). Tiek valstybės tarnautojų administracinių gebėjimų, tiek ir visos valstybės tarnybos vystymuisi svarbi yra **Europos Sąjungos** (toliau – ES) **struktūrinė parama**. Pažymėtina, kad pagal Europos Socialinio Fondo reglamentą, nauja administracinių gebėjimų ir viešojo administravimo prioritėtinė sritis pirmą kartą bus finansuojama 2007–2013 m. programiniu laikotarpiu tose ES valstybėse narėse ar jų regionuose, kurie gaus ES struktūrinę paramą pagal konvergencijos tikslą.

Tam tikri **ekonominiai - socialiniai pokyčiai** Lietuvoje 2008 m. atitinkamai lėmė ir valstybės tarnybos santykių vystymąsi.

Kiekvienos reformos sėkmė pirmiausia priklauso nuo žmogiškųjų išteklių kvalifikacijos, profesionalumo bei valstybės tarnautojų finansinės ir nefinansinės motyvacijos. Skirtingai nei privačiame sektoriuje motyvacijos valstybės tarnyboje unikalumas dažniausiai siejamas su dalyvavimo įgyvendinant ar formuojant politiką patrauklumu, pasiaukojimu, domėjimusi viešaisiais interesais.

Ekonominė padėtis (infliacija, bendrasis vidaus produktas, valstybės biudžeto paskirstymas, nedarbas) bei socialiniai pokyčiai (visuomenės senėjimas, emigracija) šalyje neatskiriami nuo pokyčių darbo rinkoje. Žmogiškieji ištekliai į darbo (ekonominis) santykius įtraukiami per samdos procesą. Visi minėti veiksniai, savo ruožtu, neišvengiamai daro įtaką žmogiškųjų išteklių struktūros ar jų valdymo pokyčiams ir valstybės tarnyboje. Darbo rinkoje (tiek privačiame sektoriuje, tiek valstybės tarnyboje) sprendžiamos ne tik ekonominės, bet ir socialinės problemos: ieškoma būdų racionaliai panaudoti darbo išteklius, svarstoma kaip su mažesniais finansiniais ištekliais pasiekti geresnių rezultatų, viešąjį valdymą siekiama reformuoti inkorporuojant vadybines tendencijas (naujoji viešoji vadyba), gvildenami darbo vietos patrauklumo klausimai ir pan. Diskusijos pastaraisiais klausimais valstybės tarnybos srityje ypač suintensyvėjo 2008 m.

2008 m. būta dvejopų pokyčių: ekonominių rodiklių augimą keitė nuosmukis – BVP mažėjimas, infliacijos augimas. Tai turėjo įtakos ir nestabilumui darbo rinkoje (nedarbo augimui), tačiau privačiame ir viešajame darbo rinkos sektoriuose tai pasireiškė ir reiškiasi ne vienu metu, ir ne vienodu intensyvumu.

2008 m. antrąjį pusmetį fiksuojamas šalies BVP mažėjimas (Statistikos departamento duomenimis, 2008 m. IV ketvirčio BVP, lyginant su 2007 m. IV ketvirčiu, sumažėjo 2 proc.), infliacijos didėjimas (2008 m. gruodžio mėn., lyginant su 2007 m. gruodžio mėn., metinė infliacija sudarė 8,5 proc. ir buvo 0,4 proc. didesnė nei 2007 m.). Nedarbo lygis Lietuvoje nuo 2004 m. nuolat

mažėjo, tačiau jau 2008 m. antrąjį pusmetį pradėjo didėti: 2008 m. IV ketvirtį sudarė 7,9 proc. ir buvo beveik dukart didesnis nei 2007 m. IV ketvirtį. Per metus nedarbo lygis išaugo 1,5 proc. (nuo 4,3 proc. 2007 m. iki 5,8 proc. 2008 m.). Taipogi didėjo ir bedarbių skaičius: 2008 m. IV ketvirtį išaugo 33 tūkst. daugiau nei III ketvirtį. Per metus bedarbių skaičius padidėjo 37 proc. (nuo 69 tūkst. 2007 m.). Statistikos departamento atliekamo tyrimo duomenimis, 2008 m. pabaigoje laisvų darbo vietų buvo 2,2 karto mažiau nei 2007 m. pabaigoje ir dukart mažiau nei 2008 m. III ketvirtį. Sumažėjusi darbo jėgos paklausa ir išaugusi darbo jėgos pasiūla lemia tai, kad darbuotojams tampa sunku diktuoti savo sąlygas darbdaviams (tenka išlaikyti didesnę konkurenciją dėl darbo ir sumažinti reikalavimus darbo užmokesčiui), o pastaruosius įgalina keisti savo strategiją – optimizuojant finansinius ir žmogiškuosius išteklius toliau plėtoti savo veiklą. Todėl siekiant profesionalesnės valstybės tarnybos ir optimalaus žmogiškųjų išteklių valdymo valstybės tarnyboje, svarbu tobulinti personalo valdymo valstybės tarnyboje procedūras, ribotais finansiniais resursais gebėti išlaikyti, o esant poreikiui, ir pritraukti kompetentingus specialistus. Šiame kontekste pastaraisiais metais buvęs itin aktualus valstybės tarnybos patrauklumo klausimas ir toliau lieka problemišku.

2008 m. Valstybės tarnybos departamento užsakymu visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“, ištyręs susiformavusį Lietuvos valstybės tarnybos įvaizdį visuomenėje ir šiuos rezultatus palyginęs su 2003 m., nustatė, kad valstybės tarnybos teigiamas vertinimas visuomenėje 2008 m. šiek tiek padidėjo, bet bendrame profesijų sąrašė pagal visuomenės vertinimą valstybės tarnautojo profesija nepakilo ir yra vienoje iš paskutiniųjų pozicijų.

Emigracija² bei senėjanti visuomenė – dar keletas veiksnių, kurie savaip turi įtakos darbo jėgos mažėjimui bei lemia esamos darbo jėgos pasiūlos struktūrą. Dėl išaugusios emigracijos, kuri tikėtina ir toliau didės ekonominio nuosmukio laikotarpiu, vis sunkiau gali tapti pritraukti kvalifikuotus specialistus į valstybės tarnybą³. Remiantis Lietuvos darbo biržos prognozėmis 2009 m., didės darbdavių reikalavimai darbo jėgos kompetencijai bei poreikis kvalifikacijos tobulinimui, savo ruožtu, darbo jėgos lankstumas bei gebėjimas persiorientuoti turės įtakos tam, jog bus sunku pritraukti ir išlaikyti kvalifikuotus bei profesionalius asmenis valstybės tarnyboje.

Tam tikrų ekonominių rodiklių kritimas glaudžiai siejasi su asmenų, norinčių tapti valstybės tarnautojais, skaičiumi. Į 2009 m. kovo mėn. Valstybės tarnybos departamento internetinėje svetainėje paskelbtą klausimą „Ar per pastaruosius mėnesius pakito pretendentų skaičius į konkursus valstybės tarnyboje?“ net 65,6 proc. atsakiusiųjų asmenų nurodė, jog jų padaugėjo.⁴ Tai parodo, jog didėja skaičius asmenų, norinčių tapti valstybės tarnautojais. Taip pat šiuo laikotarpiu stebimas pretendentų į

² 2007 m. iš Lietuvos emigravo 13853 asmenys, o 2008 m. šis skaičius išaugo iki 17015 asmenų. Emigrantas - asmuo, išvykęs į kitą valstybę laikotarpiui, kuris yra arba, tikėtina, bus ne trumpesnis kaip 6 mėnesiai. (Šaltinis: Lietuvos ekonominė ir socialinė raida 2009/1. Vilnius, 2009. Statistikos departamentas prie LRV).

³ Lietuvos darbo biržos duomenimis, 2007 m. didžioji dalis darbo biržoje užsiregistravusių asmenų neturėjo profesinio pasirengimo; prognozuojama, jog 2009 m. tokie asmenys sudarys apie 40 proc. bedarbių; be to, įmonės pirmiausiai atleis žemiausios kvalifikacijos asmenis.

⁴ 16,2 proc. atsakiusiųjų asmenų nurodė, jog sumažėjo; 7,2 proc. manė, jog pretenduoja tiek, kiek ir seniau; 10,6 proc. – šiuo klausimu neturėjo nuomonės.

valstybės tarnybą skaičiaus didėjimas⁵. Galima numanyti, jog šiuo ekonominio nestabilumo laikotarpiu darbo vietos patrauklumas valstybės tarnyboje pirmiausiai siejamas su pastoviu finansiniu atlygiu ir stabilumu.

Tikėtina, jog nagrinėti aspektai išliks aktualūs ir ateinančiais metais. Tarptautinė darbo organizacija prognozuoja, kad pasaulyje 2009 m. pabaigoje tarp darbingo amžiaus žmonių bus 210 mln. bedarbių⁶. Be to, labai padaugės ir „dirbančių vargšų“.

Visa tai skatina kitaip pažvelgti į valstybės tarnybą ir valstybės tarnautojus.

⁵ Konkretūs skaičiai pateikiami ataskaitos skyriuje apie priėmimą į valstybės tarnybą.

⁶ Jungtinių Tautų Organizacijos pranešimas spaudai.

VALSTYBĖS TARNAUTOJAI 2008 M. BENDRIEJI STATISTINIAI RODIKLIAI

Darbas yra vienas iš žmogaus tapatumo bei saviraiškos elementų, o dirbantieji valstybei ir visuomenei visuomet yra labiau matomi. Taigi, kyla klausimas, kokie žmonės dirba valstybės tarnyboje – koks jų išsilavinimas, amžius, lytis ir t.t.

Žemiau lentelėje pateikiamas valstybės tarnautojų pasiskirstymas ne statutinėje Lietuvos valstybės tarnyboje pagal jų socialines demografines charakteristikas 2008 m.

1 pav. Valstybės tarnautojų socialinės-demografinės charakteristikos 2008 m.

VALSTYBĖS TARNAUTOJAI (BE STATUTINIŲ) 2008 METAIS						
		PROCENTAS (% nuo bendro skaičiaus)	SKAIČIUS	Iš jų:		
				Ištaigų vadovai	Karjeros valstybės tarnautojai	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojai
Lytis	Moteris	74,0	22304	162	21743	399
	Vyras	26,0	7840	318	7273	249
Amžius	18 - 30	19,9	5985	10	5816	159
	31 - 40	22,7	6840	43	6674	123
	41 - 50	28,0	8425	174	8077	174
	51 - 65	28,5	8582	240	8194	148
	> 65	1,1	312	13	255	44
Išsimokslinimas	Aukštasis universitetinis	85,8	25866	465	24838	563
	Aukštasis neuniversitetinis	12,5	3761	3	3701	57
	Nenurodyta	1,7	517	12	477	28
Stažas valstybės tarnyboje	Iki 3 metų	30,6	9217	91	8761	365
	3-5 metai	13,2	3969	44	3812	113
	6-8 metai	9,8	2944	52	2836	56
	9-11 metų	10,8	3245	53	3168	24
	12-14 metų	12,2	3672	73	3567	32
	15-17 metų	11,0	3326	64	3237	25
	18 metų ir daugiau	12,5	3771	103	3635	33
Pareigybės kategorija	20	0,1	24	2	12	10
	19	0,3	92	21	52	19
	18	0,9	278	89	171	18
	17	1,2	371	63	280	28
	16	2,6	791	71	709	11
	15	4,2	1264	117	1078	69
	14	6,6	1976	108	1846	22
	13	7,8	2351	7	2334	10
	12	12,4	3744	2	3464	278

	11	12,0	3623	-	3525	98
	10	9,4	2837	-	2772	65
	9	13,9	4195	-	4190	5
	8	8,8	2658	-	2650	8
	7	6,2	1877	-	1870	7
	6	9,7	2935	-	2935	-
	5	0,9	272	-	272	-
	4	2,8	831	-	831	-
	3	0,1	16	-	16	-
	2	0,0	9	-	9	-
Iš viso		100	30144	480	29016	648

Valstybės ir savivaldybių institucijose bei įstaigose personalą valdo įstaigų vadovai (arba jų įgalioti asmenys), kuriems padeda struktūriniai padaliniai arba valstybės tarnautojai, vykdančys personalo administravimo funkcijas. Įstaigos vadovas yra visapusiškai atsakingas už institucinės aplinkos formavimą ir valdymą, struktūrinių padalinių vadovai bei pavaduotojai, savo ruožtu, atsakingi už skyriui pavestų užduočių ir funkcijų vykdymą bei jiems pavaldaus personalo valdymą.

Toliau žmogiškųjų išteklių valstybės tarnyboje bendrieji statistiniai duomenys apžvelgiami keliais pjūviais – pateikiami bendri duomenys apie visus valstybės tarnautojus ir išskiriami duomenys, apibūdinantys įvairaus lygmens vadovus kaip tą žmogiškųjų išteklių valdymo grandį, kuri vykdydama valstybės tarnybos procedūras, vadovauja jiems pavaldiems valstybės tarnautojams.

Skaičius

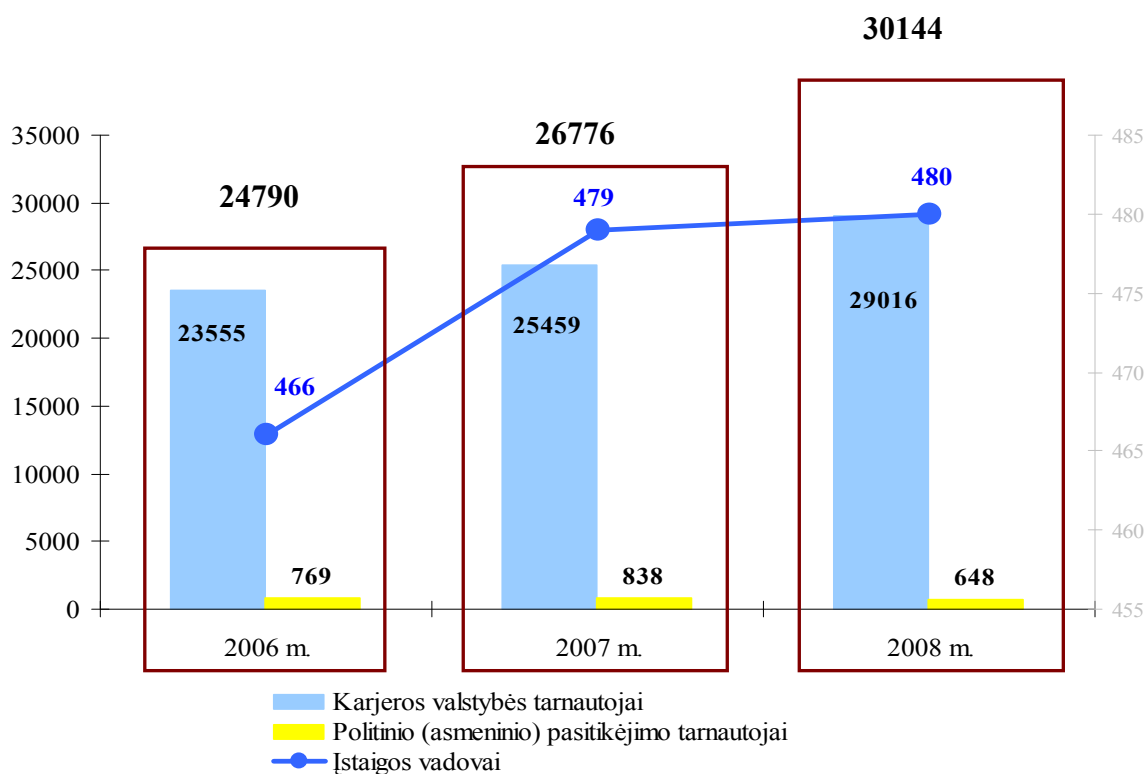
2008 m. pabaigoje ne statutinių valstybės tarnautojų buvo 30144, jie sudarė 1,9 proc. visų užimtų gyventojų Lietuvoje⁷. Nuo 2006 m. stebima valstybės tarnautojų skaičiaus augimo tendencija: 2007 m. lyginant su 2006 m. valstybės tarnautojų skaičius išaugo 8,2 proc. (1986 valstybės tarnautojais), o 2008 m. lyginant su 2007 m. – 11,2 proc. (3368 valstybės tarnautojais). Tarp jų pakankamai tolydžiai augo karjeros valstybės tarnautojų skaičius. 2008 m. lyginant su 2006 m. įstaigų vadovų padaugėjo 3 proc., o politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojų skaičius sumažėjo 15,7 proc.

Karjeros valstybės tarnautojų skaičius 2006-2008 m. augo visose valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų grupėse⁸, tačiau ryškiausias augimas stebimas įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (2006 m. – 3439 tarnautojai, 2008 m. – 4514 tarnautojų), bei savivaldybių institucijose ir įstaigose (2006 m. – 5162 tarnautojai, 2008 m. – 6202 tarnautojai).

⁷ Statistikos departamento prie LRV duomenimis 2008 m. Lietuvoje buvo 1520 tūkst. užimtų gyventojų.

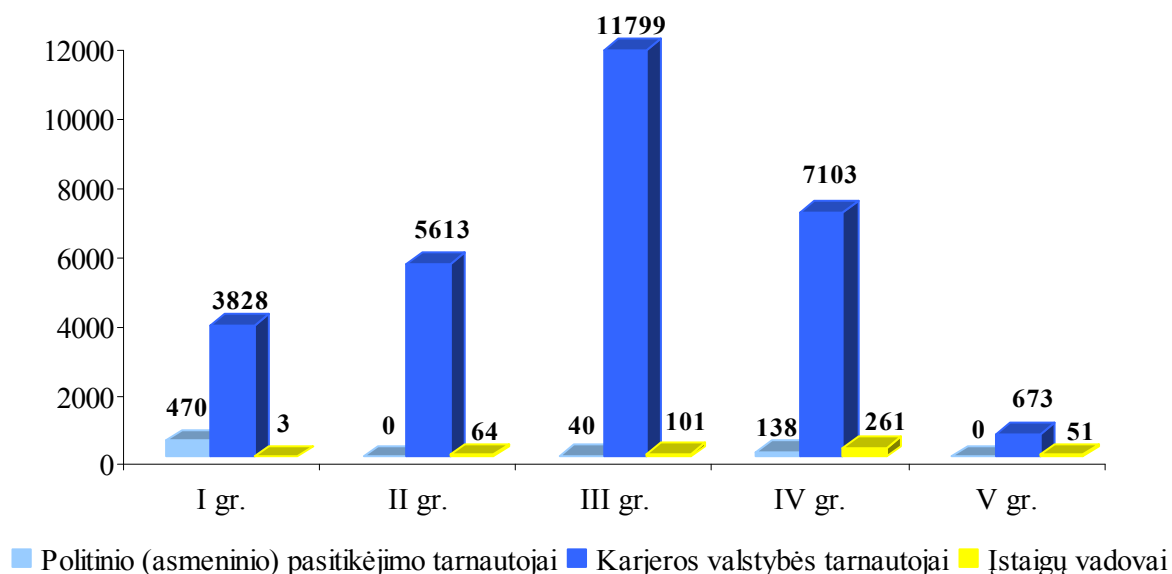
⁸ Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui; teismuose ir prokuratūrose; Prezidento ir Vyriausybės kanceliarijose ir įstaigose, atskaitingose Prezidentui bei Vyriausybei; ministerijose ir įstaigose prie ministerijų; apskričių viršininkų administracijose bei savivaldybių institucijose ir įstaigose.

2 pav. Valstybės tarnautojų (be statutinių) skaičius 2006–2008 m.

Kaip jau buvo minėta, 2008 m. visos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kuriose eina pareigas valstybės tarnautojai, pagal Valstybės tarnybos įstatyme nustatytus kriterijus buvo suskirstytos į penkias grupes. Šis suskirstymas yra svarbus tuo, jog nuo to, kokioje grupėje yra įstaiga, priklauso valstybės tarnautojo, dirbančio toje įstaigoje, pareigybės galima kategorija. T.y., pirmajai grupei priskirtų įstaigų valstybės tarnautojų pareigybių galimos kategorijos yra aukštesnės nei antroje grupėje, antrajai grupei priskirtų – aukštesnės nei trečioje ir t.t.

3 pav. Valstybės tarnautojų (be statutinių) pasiskirstymas pagal įstaigų grupes 2008 m.

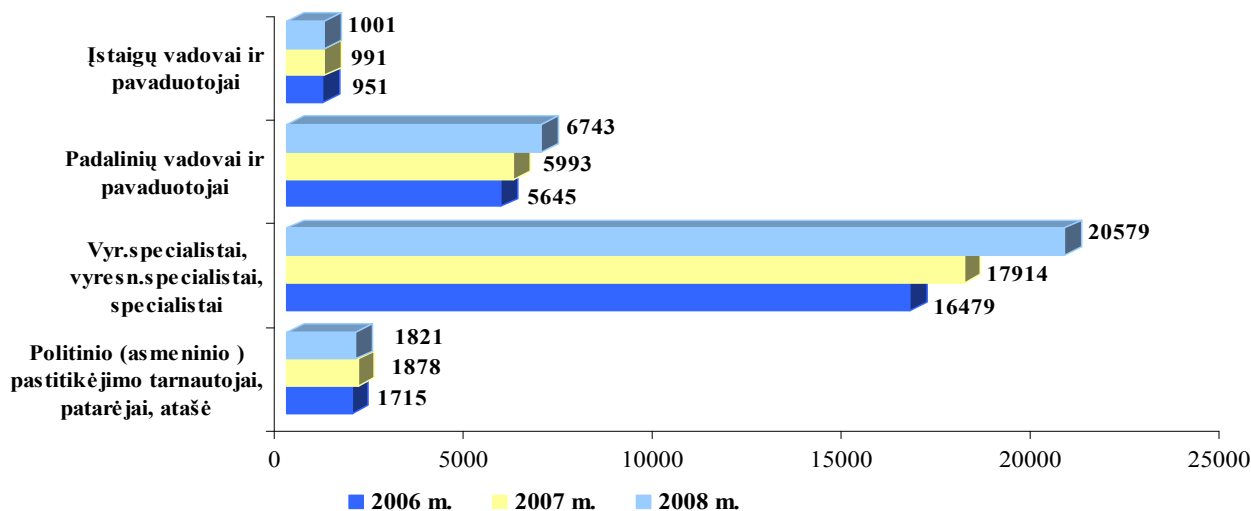

Analizuojant valstybės tarnautojų skaičiaus pasiskirstymą pagal šias įstaigų grupes 2008 m., matyti, jog daugiausiai karjeros valstybės tarnautojų buvo trečioje (11799 tarnautojai) ir ketvirtoje (7103 tarnautojai) įstaigų grupėse, politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojų – pirmoje (470 tarnautojų), o įstaigų vadovų – ketvirtoje (261 tarnautojas) įstaigų grupėje.

Pareigybių grupės

Įstaigų vadovai ir jų pavaduotojai 2008 m. sudarė 3,3 proc. visų valstybės tarnautojų, padalinių vadovai ir jų pavaduotojai – 22,4 proc., politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojai, patarėjai ir atašė – 6 proc., o likusią visų valstybės tarnautojų dalį sudarė vyriausieji specialistai, vyresnieji specialistai ir specialistai.

4 pav. Valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal pareigybių grupes 2006–2008 m.

Apie du penktadalius (41,8 proc.) visų Registre įregistruotų valstybės tarnautojų sudaro vyriausieji specialistai (2007 m. – 38,1 proc. visų tarnautojų, 2006 m. – 35,1 proc.). 2006-2008 m. stebimas pastarųjų tarnautojų skaičiaus augimas, tuo tarpu vyresniųjų specialistų ir specialistų – skaičiaus mažėjimas. Vyresnieji specialistai 2008 m. sudarė 19,5 proc. visų valstybės tarnautojų, 2007 m. – 20,5 proc., 2006 m. – 21,7 proc.; specialistai 2008 m. sudarė 7 proc., 2007 m. – 8,3 proc., 2006 m. – 9,7 proc.

Atsižvelgiant į bendro valstybės tarnautojų skaičiaus kitimą 2006-2008 m., nežymiai svyravo ir išaugo aukščiausių (18-20) kategorijų valstybės tarnautojų skaičius (2006 m. – 333, 2007 m. – 353, 2008 m. – 394 tarnautojai). Kiekvienais metais jie sudarė apie 1,3 proc. visų valstybės tarnautojų.

Manytina, kad aukščiausių (18-20) kategorijų valstybės tarnautojai dažniausiai užima pozicijas, reikalaujančias strateginio požiūrio, jiems tenka atsakomybė už sprendimų įgyvendinimą. Kai kuriose šalyse tokie valstybės tarnautojai priskiriami aukštesniajai valstybės tarnybai. 2008 m. Valstybės tarnybos departamento užsakymu atliktame Nuomonės dėl aukštesniosios valstybės

tarnybos kūrimo galimybių Lietuvoje tyrime nustatyta, jog aukštesnioji valstybės tarnyba galėtų apimti strateginėse valstybės valdymo srityse dirbančius aukščiausių kategorijų (18-20) valstybės tarnautojus. Šalyse, kurios turi aukštesniąją valstybės tarnybą, yra pastebimos tokios tarnybos mažėjimo tendencijos (aukštesniajai valstybės tarnybai paprastai priklauso apie 1 proc. visų valstybės tarnautojų).

Nagrinėjamu laikotarpiu mažėjo valstybės tarnautojų, užimančių žemiausių (2-5) kategorijų pareigybes, skaičius, tarp jų ryškiausiai – 5 kategorijos tarnautojų (2006 m. jie sudarė 8,3 proc. visų tarnautojų, 2007 m. – 1,5 proc., 2008 m. – 0,9 proc.). Išaugo tarnautojų, užimančių 6 kategorijos pareigybes, skaičius (2006 m. jie sudarė 6,2 proc. visų tarnautojų, 2008 m. – 9,7 proc.), taip pat ir tarnautojų, užimančių 12-14 kategorijos pareigybes, skaičius (2008 m. 12 kategorijos pareigybes užimantys tarnautojai sudarė 12,4 proc. visų tarnautojų, 2007 m. – 10,3 proc., 2006 m. – 9,2 proc.; 13 kategorijos pareigybes užimantys tarnautojai atitinkamai 7,8 proc. visų tarnautojų, 6,1 proc. ir 5,7 proc., bei 14 kategorijos – 6,6 proc., 5,8 proc., 5,3 proc. visų valstybės tarnautojų).

Specialistai valstybės tarnyboje 2006 m. dažniausiai užėmė 8-9 ir 11 kategorijos pareigybes, 2007-2008 m. – 6, 9 ir 11-12 kategorijos pareigybes. Tuo tarpu politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojai 2006-2007 m. – 11 kategorijos pareigybes, o 2008 m. – 12 kategorijos pareigybes.

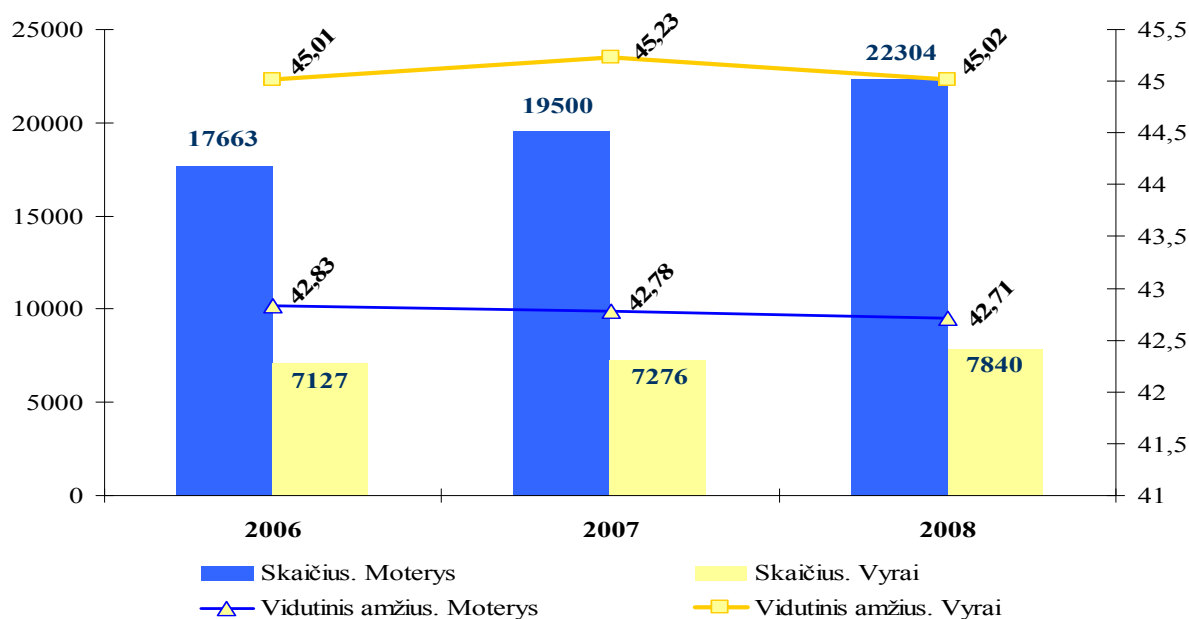
Apie pusė įstaigų vadovų užima 14-15 kategorijos pareigybes: 2006 m. – 51,9 proc. visų įstaigų vadovų, 2007 m. – 48,9 proc., 2008 m. – 46,9 proc.

Amžius ir lytis

Beveik du trečdaliai valstybės tarnautojų 2008 m. buvo 41-65 metų amžiaus (27,9 proc. visų tarnautojų – 41-50 metų, 28,5 proc. – 51-65 metų). Pastebima, jog 2006-2008 m. laikotarpiu nežymiai išaugo jaunosios amžiaus grupės (18-30 metų) valstybės tarnautojų skaičius bei sumažėjo 41-50 metų amžiaus ir vyresnių nei 65 metų tarnautojų skaičius: 2008 m. 18-30 metų amžiaus valstybės tarnautojai sudarė 19,9 proc. visų valstybės tarnautojų, 2007 m. – 18,8 proc., 2006 m. – 18,1 proc.; 2008 m. 41-50 metų amžiaus valstybės tarnautojai sudarė 27,9 proc. visų valstybės tarnautojų, 2007 m. – 29 proc., 2006 m. – 30,1 proc.; 2008 m. vyresni nei 65 metų amžiaus sudarė 1 proc. visų valstybės tarnautojų, 2007 m. – 0,9 proc., 2006 m. – 2,6 proc. visų valstybės tarnautojų.

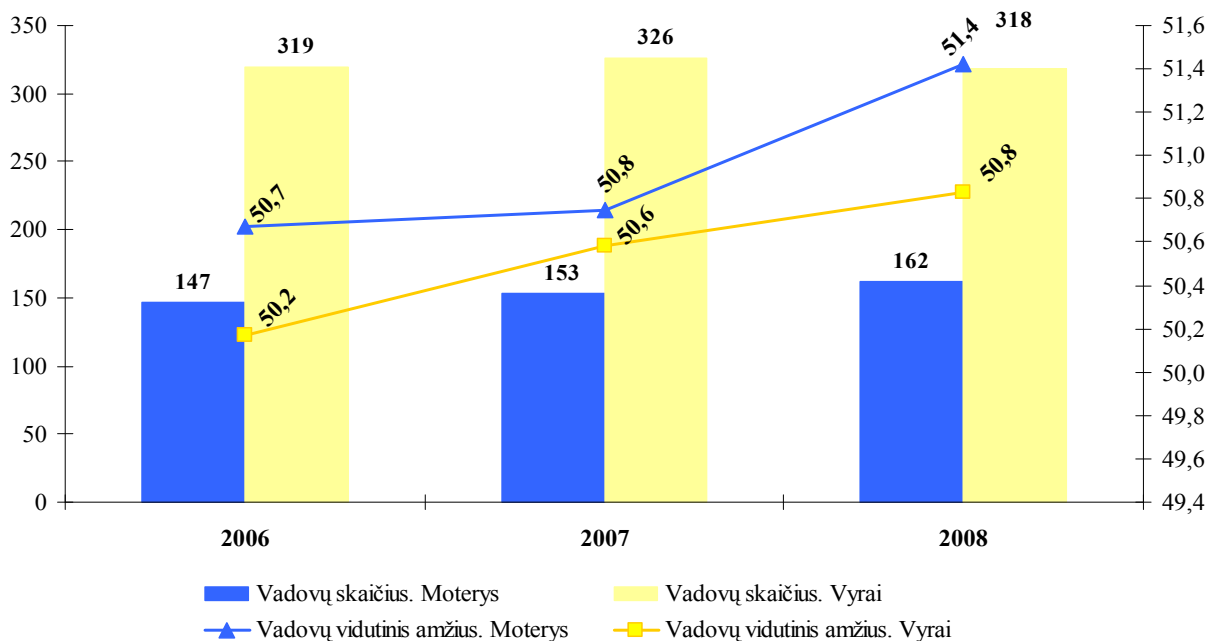
Registro duomenimis, 2008 m. vidutinis valstybės tarnautojų amžius buvo 43,3 metų: moterų – 42,7 metų, vyrų – 45 metų. Nagrinėjant vyrų ir moterų santykį valstybės tarnyboje 2006-2008 m. laikotarpiu, matyti, jog moterų skaičius didėjo, o vyrų skaičius mažėjo: 2006 m. moterys sudarė 71,3 proc., vyrai – 28,7 proc. visų valstybės tarnautojų, 2008 m. atitinkamai 74 proc. ir 26 proc. visų tarnautojų.

5 pav. Valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal lytį ir amžių 2006–2008 m.

Vidutinis įstaigų vadovų amžius beveik 7 metais skiriasi nuo visų valstybės tarnautojų amžiaus. 2006-2008 m. laikotarpiu stebima įstaigų vadovų vidutinio amžiaus augimo tendencija: 2006 m. vidutinis amžius buvo 50 metų (moterims – 50,7 metų, vyrams – 50,2 metų), o 2008 m. – 51 metų (moterims – 51,4 metų, vyrams – 50,8 metų).

6 pav. Įstaigos vadovų pasiskirstymas pagal lytį ir amžių 2006–2008 m.

Analizuojamu laikotarpiu kito moterų ir vyrų, užimančių įstaigų vadovų pareigas valstybės tarnyboje, santykis. Nepaisant to, kad dauguma vyrų užima įstaigų vadovų pareigas, pastebima, jog padaugėjo įstaigų vadovių moterų ir sumažėjo vadovų vyrų: 2006 m. įstaigų vadovų pareigas užėmė

31,5 proc. moterų ir 68,5 proc. vyrų, 2007 m. – 31,9 proc. moterų ir 68,0 proc. vyrų, 2008 m. – 33,8 proc. moterų ir 66,2 proc. visų įstaigų vadovų vyrų.

Išsilavinimas

Beveik absoliuti dauguma valstybės tarnautojų turi aukštąjį, daugiau nei keturi penktadaliai – aukštąjį universitetinį išsimokslinimą.

Pastebima, jog 2006–2008 m. sumažėjo įstaigų vadovų, turinčių aukštąjį neuniversitetinį išsimokslinimą ir išaugo įstaigų vadovų, turinčių aukštąjį universitetinį išsimokslinimą.

Stažas

Registro duomenimis, 2008 m. bendras vidutinis valstybės tarnautojų tarnybos stažas buvo 8,7 metų (moterų – 8,5 metų, vyrų – 9 metai). Toks bendrojo vidutinio stažo pasiskirstymas dažniausiai atitinka karjeros valstybės tarnautojų darbo patirtį valstybės tarnyboje.

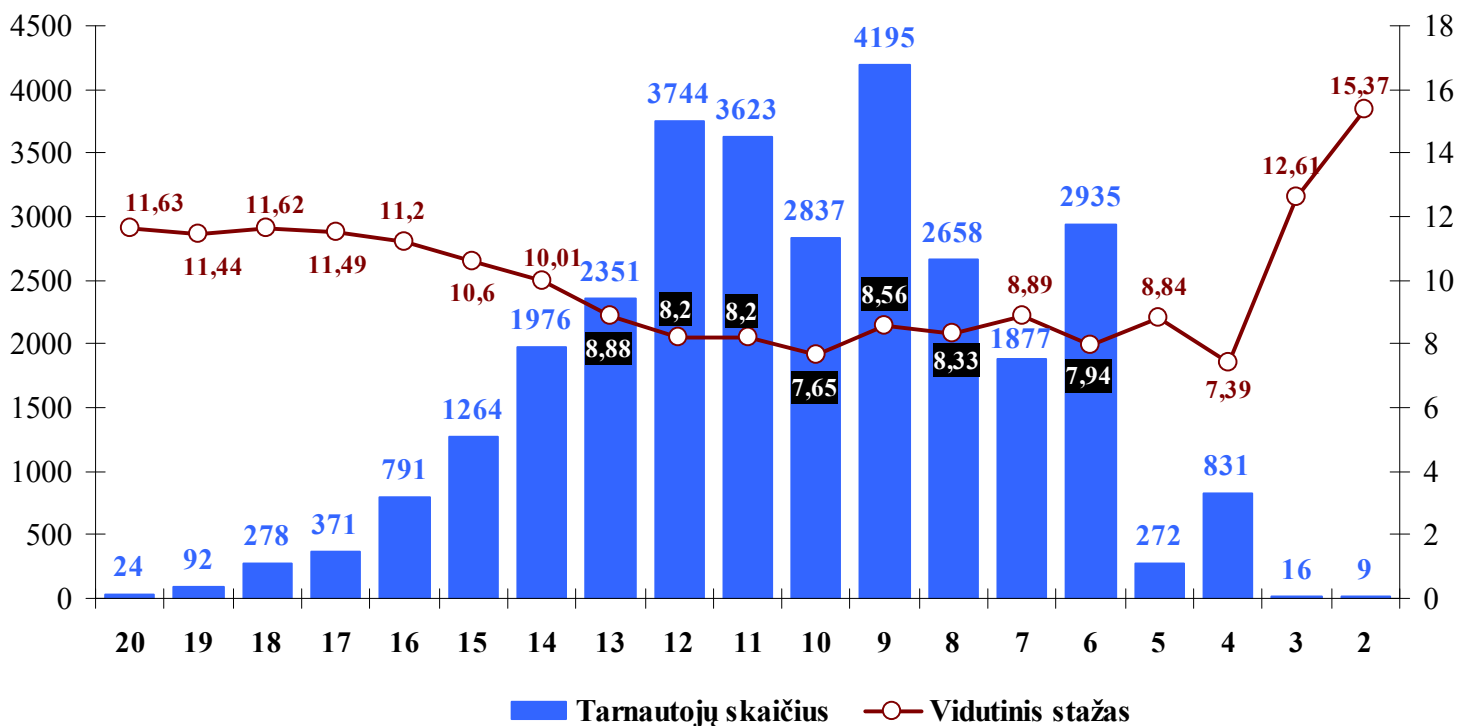
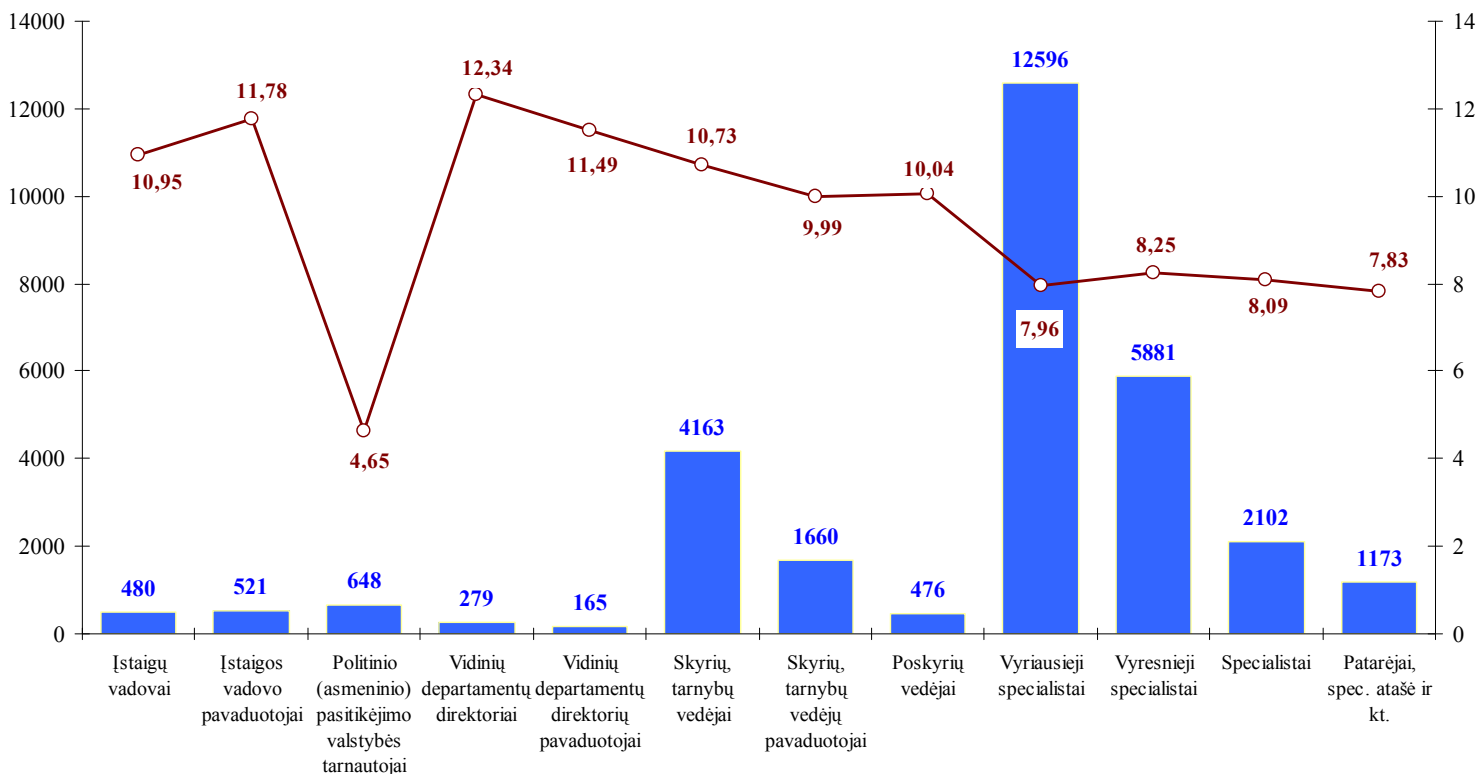
Specialistų vidutinis darbo stažas valstybės tarnyboje – 8 metai, padalinių vadovų ir pavaduotojų – 10,6 metų; įstaigų vadovų ir pavaduotojų – 11,4 metų (įstaigų vadovų – 11 metų; moterų vadovių – 10,2 metų, vyrų vadovų – 11,4 metų).

Moterų vidutinis darbo stažas valstybės tarnyboje yra kiek mažesnis nei vyrų.

Mažesnę nei 3 metų darbo patirtį valstybės tarnyboje dažniausiai turi vyriausieji specialistai, vyresnieji specialistai ir specialistai. Pakankamai didelė dalis valstybės tarnautojų, einančių vyriausiųjų specialistų pareigas, turi sukaupę didesnę nei 18 metų tarnybos patirtį. Jie sudaro 36,6 proc. visų valstybės tarnautojų, turinčių didesnę nei 18 metų darbo stažą valstybės tarnyboje. Tokią pačią darbo patirtį valstybės tarnyboje turi ir 36,7 proc. (nuo visų valstybės tarnautojų, turinčių didesnę nei 18 metų valstybės tarnybos stažą) valstybės tarnautojų, einančių vadovaujančias pareigas bet kuriame lygmenyje.

Analizuojant vidutinio valstybės tarnautojų stažo pasiskirstymą pagal pareigybės kategorijas 2008 m., pastebima, jog valstybės tarnautojų, užimančių 4-13 kategorijos pareigybes, vidutinis tarnybos stažas svyruoja nuo 7,4 m. iki 8,9 m. Valstybės tarnautojų, užimančių 14-20 kategorijos pareigybes, tarnybos stažas vidutiniškai didėja didėjant pareigybės kategorijai. Taipogi 2008 m. Registro duomenimis, valstybės tarnyboje buvo ir dalis tarnautojų, užimančių 2-3 kategorijos pareigybes, kurie turėjo 12,6–15,4 metų vidutinį valstybės tarnybos stažą (jie sudarė 0,1 proc. visų tarnautojų).

7 pav. Valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal pareigbes, pareigybės kategorijas ir stažą valstybės tarnyboje 2008 m.

VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO IR SU JUO SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ TAIKYMO IR ĮGYVENDINIMO APŽVALGA

Lietuvoje sukurta tokia žmogiškųjų išteklių valdymo valstybės tarnyboje sistema, kai taisyklės, kaip valdyti žmogiškuosius išteklius, yra nustatytos įstatymu ar jį lydinčiais teisės aktais, tačiau konkretus kiekvienos procedūros įgyvendinimas vyksta valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje ir įstaigos vadovas yra atsakingas už šių nustatytų taisyklių įgyvendinimą.

Valstybės tarnybos įstatymo ir jį lydinčių teisės aktų taikymo ir įgyvendinimo 2008 m. analizę suskirstėme į kelias dalis. Visų pirma analizuojamas žmogiškųjų išteklių valdymo procedūrų įgyvendinimas. Po to apžvelgiamas nuostatų, kurios reglamentuoja valstybės tarnautojų statusą bei tarnybos sąlygas, įgyvendinimas ir taikymas. Trečiojoje dalyje apžvelgiamas personalo (įstaigos žmogiškųjų išteklių) valdymo valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose priemonių taikymas, kylančios problemos ir kt.

ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO PROCEDŪROS

Valstybės tarnybos įstatymas ir jį lydintieji teisės aktai reglamentuoja ir nustato svarbiausias žmogiškųjų išteklių valdymo valstybės tarnyboje procedūras: valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų rengimo tvarką, atrankos į valstybės tarnautojo pareigas procedūras, karjeros galimybes ir būdus tai karjerai įgyvendinti, valstybės tarnautojų motyvacijos galimybes ir kt.

Valstybės tarnautojų pareigybių skaičiaus reglamentavimas ir pareigybių aprašymai

2007 m. pabaigoje priimtas Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimas⁹ lėmė tolesnius pokyčius valstybės tarnautojų pareigybių reglamentavimo srityje.

2008 m. gegužės 1 d. įsigaliojo nauja Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos redakcija¹⁰. Joje reglamentuota, kaip turi būti nustatomos valstybės tarnautojų pareigybių kategorijos įstaigą perkėlus į kitą įstaigų grupę ar pasikeitus valstybės tarnautojų pareigybių kategorijoms, dėl suvienodintų valstybės tarnautojų pareigybių kategorijų sąrašo keitimo, patvirtinta nauja valstybės tarnautojo pareigybių aprašymo forma ir kt.

Taip pat įsigaliojo nauji valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų suskirstymo į grupes sąrašai, kuriuose visos valstybės ir savivaldybių įstaigos suskirstytos į penkias grupes.¹¹ Atsižvelgiant į šias grupes, nustatomos valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių kategorijos, taigi tai lemia atitinkamos įstaigos valstybės tarnautojų darbo užmokesčio dydį.

⁹ Valstybės tarnybos įstatymo 7, 8, 24 straipsnių ir priedėlio pakeitimo ir įstatymo papildymo 2, 3 priedais įstatymas.

¹⁰ Vyriausybės 2008 m. balandžio 24 d. nutarimas Nr. 354.

¹¹ Seimo nutarimas ir Vyriausybės nutarimas.

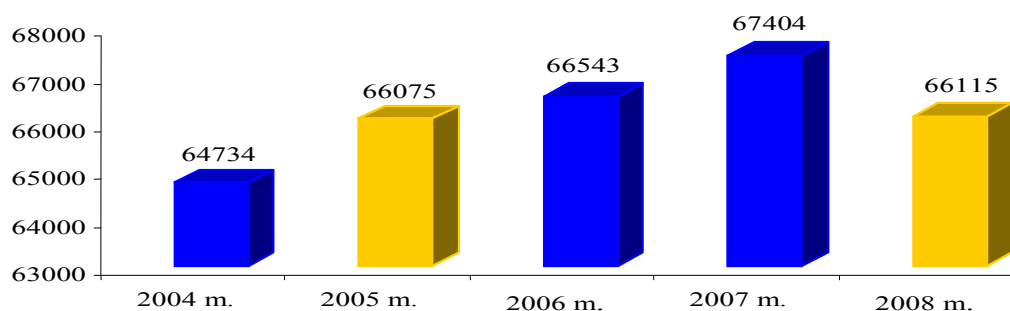
Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymuose nustatomi reikalavimai valstybės tarnautojui einančiam konkrečias pareigas bei funkcijas, kurias jis turi atlikti. Taigi jie yra ypač svarbūs atrenkant valstybės tarnautoją, vertinant jo veiklą ar jį mokant. Tačiau šiuo metu atrenkant į valstybės tarnautojo pareigas ar vykdant valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimą nėra aišku, kokias kompetencijas turi turėti valstybės tarnautojas.

Valstybės tarnybos departamentas planuoja 2009-2011 m. įgyvendinti projektą iš ES struktūrinės paramos. Planuojama parengti pareigybių aprašymų katalogą ir kompetencijų modelio taikymo metodiką. Naudojantis pareigybių aprašymų katalogu bus rengiami standartizuoti pareigybių aprašymai įstaigose, o valstybės tarnautojų vykdomų funkcijų sisteminimas leis optimizuoti pareigybių skaičių. Atitinkamoms pareigybėms nustačius būtinas kompetencijas, bus užtikrinta skaidresnė pretendentų į valstybės tarnautojo pareigas atranka, bei objektyvesnis valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas. Taip pat bus tiksliau identifikuojami mokymo poreikiai, nuosekliau rengiami mokymo planai ir ugdoma kompetencija.

Tobulinant pareigybių reguliavimą, svarbus pareigybių skaičiaus reglamentavimas. Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), skaičius yra ribojamas nustatant didžiausią leistiną pareigybių skaičių valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose. Siekiant optimizuoti pareigybių skaičių viešojo administravimo institucijose, 2008 m. parengtas Seimo nutarimo „Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičiaus nustatymo tvarkos aprašo ir kriterijų patvirtinimo“ projektas (XP-3223).

Didžiausią leistiną valstybės tarnautojų ir darbuotojų, gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis ir gaunančius darbo užmokestį iš ES struktūrinės, kitos ES finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), pareigybių skaičių (toliau – didžiausias leistinas pareigybių skaičius) tvirtina Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 5 dalyje nustatyti subjektai, atskirai neišskiriant, kiek pareigybių gali būti valstybės tarnautojų ir kiek darbuotojų. Pažymėtina, kad tose įstaigose, kur didžiausią leistiną pareigybių skaičių nustato Vyriausybė, šis skaičius 2008 m. buvo mažinamas ir metų pabaigoje beveik siekė 2005 m. lygį.¹²

8 pav. Didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičius Vyriausybės reguliavimo srityje esančiose įstaigose 2004-2008 m.

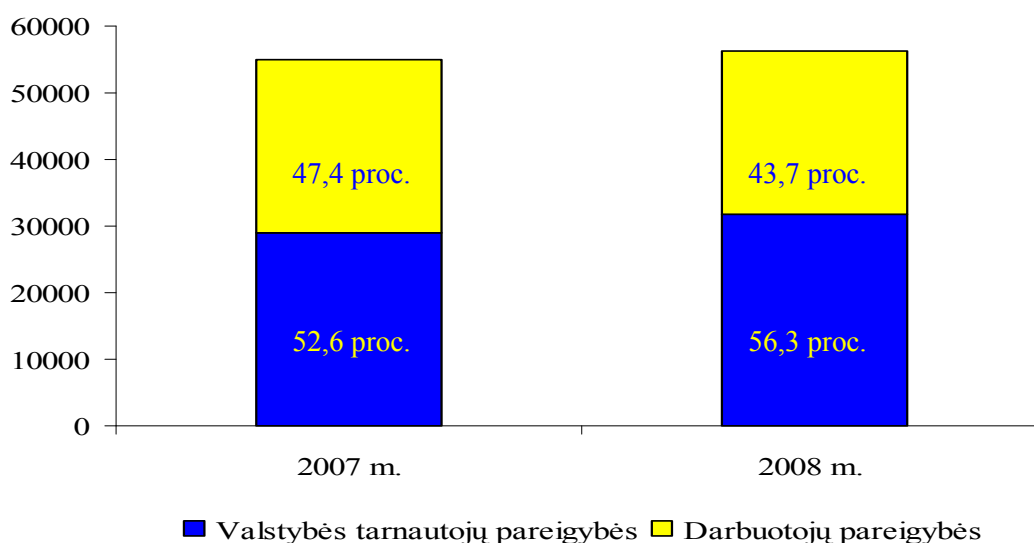
¹² Pagal LR Vyriausybės 2002 m. gruodžio 19 d. nutarimą Nr. 1641.

Valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose pareigybių sąrašus ir aprašymus tvirtina Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 8 dalyje numatyti asmenys (paprastai įstaigos vadovai). Jie nustato, ar konkreti pareigybė institucijoje bus valstybės tarnautojo ar darbuotojo. Pastarųjų metų tendencijos rodo, kad pareigybių priskyrimas valstybės tarnautojų ar darbuotojų pareigybėms yra labai sąlyginis, o viena iš priežasčių – valstybės tarnautojo sąvokos neaiškumas.

Registro duomenimis, 2008 m. bendras valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičius buvo 56360. Lyginant su 2007 m., šis skaičius išaugo 1458 pareigybėmis (2,7 proc.). Savivaldybių institucijose ir įstaigose valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičius išaugo 432 pareigybėmis, teismuose ir prokuratūrose – 221 pareigybe, įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, – 187 pareigybėmis ir kt.

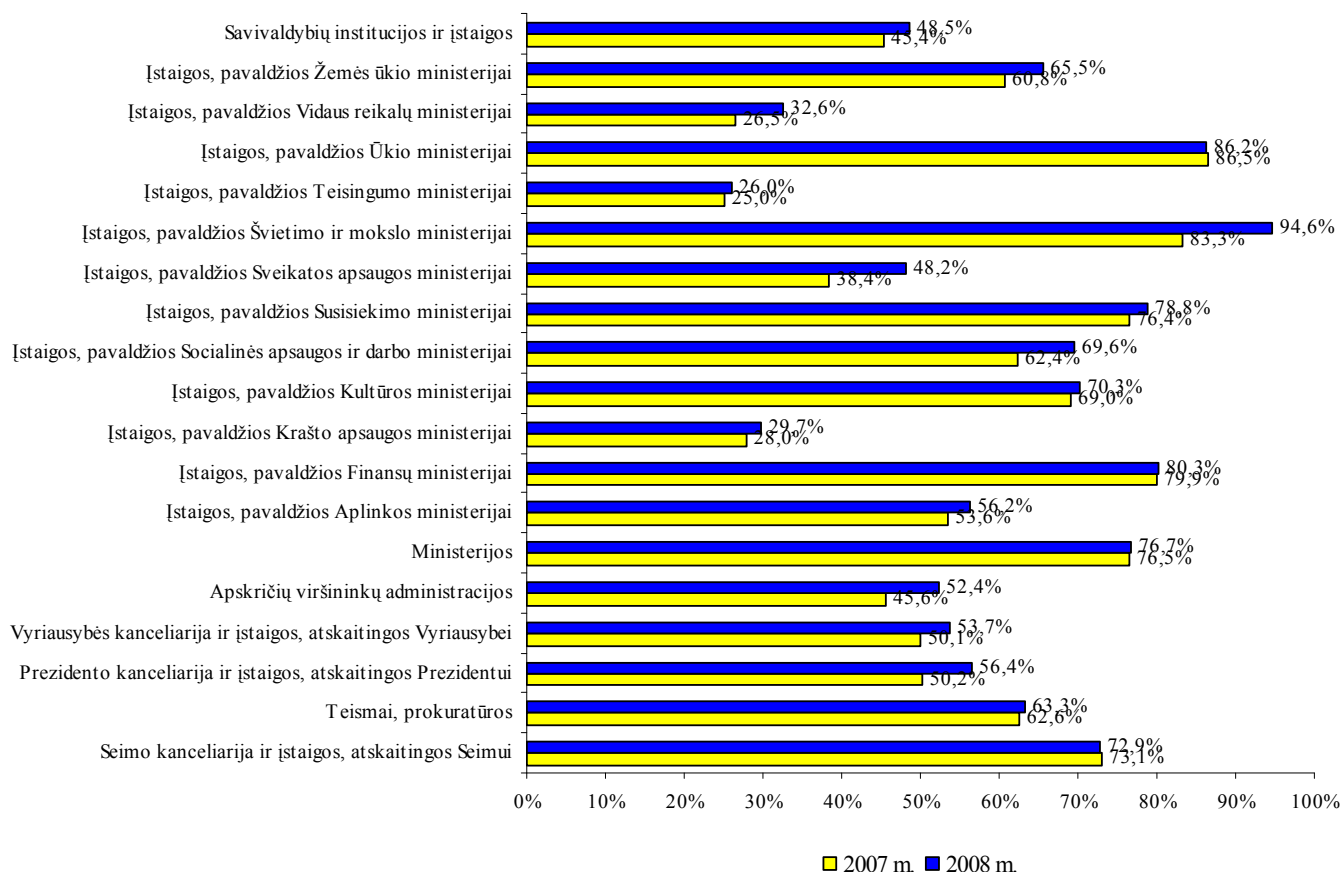
Kito ir valstybės tarnautojų bei darbuotojų pareigybių skaičiaus santykis – augo valstybės tarnautojų pareigybių skaičius ir mažėjo darbuotojų pareigybių. 2008 m., lyginat su 2007 m., valstybės tarnautojų pareigybių skaičius išaugo 2862 pareigybėmis, tuo tarpu darbuotojų pareigybių sumažėjo 1403 pareigybėmis.

9 pav. Valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių skaičiaus santykis 2007-2008 m.

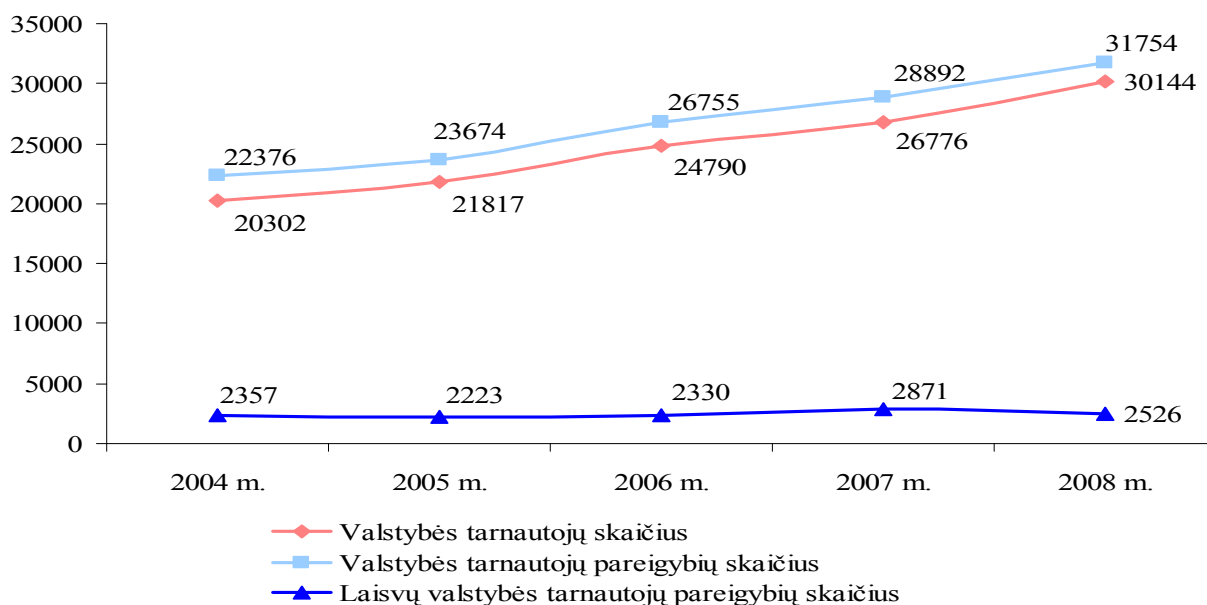
Bendrame įstaigos pareigybių sąrašė ryškiausias valstybės tarnautojų pareigybių skaičiaus dalies pokytis pastebimas įstaigose, pavaldžiose Švietimo ir mokslo ministerijai, bei įstaigose, pavaldžiose Sveikatos apsaugos ministerijai.

10 pav. Valstybės tarnautojų (be statutinių) pareigybių skaičius (proc.) nuo bendro pareigybių skaičiaus 2007-2008 m.

Analizuojant 2008 m. valstybės tarnautojų skaičių, jų pareigybių skaičių ir laisvas pareigybes, matomas valstybės tarnautojų pareigybių ir valstybės tarnautojų skaičiaus augimas bei pastaraisiais metais šiek tiek mažėjantis laisvų pareigybių skaičius. Laisvos pareigybės 2008 m. sudarė 7,1 proc. visų valstybės tarnautojų pareigybių, o 2007 m. – 10,3 proc. visų valstybės tarnautojų pareigybių.

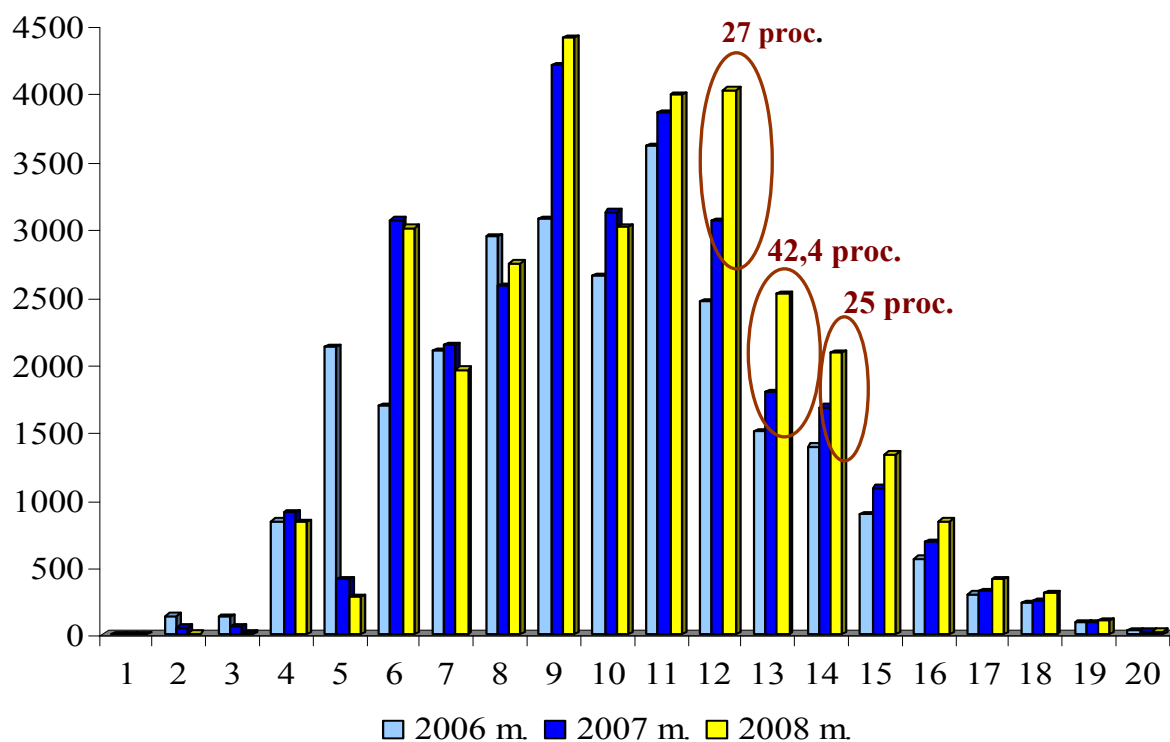
11 pav. Valstybės tarnautojų, valstybės tarnautojų pareigybių ir laisvų valstybės tarnautojų pareigybių skaičiaus kaita 2004-2008 m.

Valstybės tarnautojų pareigybių pasiskirstymas pagal kategorijas patvirtina pastarųjų kelių metų tendenciją – aukštesnės kategorijos pareigybių skaičius auga, o žemesnės - mažėja.

2008 m. augo 8 – 9 ir 11 – 20 kategorijos pareigybių skaičius, mažėjo 2 – 7 ir 10 kategorijos pareigybių skaičius. Ypač išaugo (nuo 25,0 proc. iki 42,4 proc.) 12 – 14 kategorijų pareigybių skaičius. Manytina, kad tai lėmė naujas įstaigų suskirstymas į grupes ir atitinkami valstybės tarnautojų pareigybių kategorijų pakeitimai.

12 pav. Valstybės tarnautojų pareigybių skaičius pagal pareigybės kategorijas 2006-2008 m.

- Įstaigose, kur didžiausią leistiną pareigybių skaičių tvirtina Vyriausybė, didžiausias leistinas pareigybių skaičius 2008 metais mažėjo ir metų pabaigoje beveik siekė 2005 m. lygį.
- 2008 m. bendras valstybės tarnautojų ir darbuotojų pareigybių, patvirtintų valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, skaičius, lyginant su 2007 m., išaugo 1458 pareigybėmis (2,7 proc.).
- Esamas teisinis reglamentavimas ir jo pokyčiai 2007 m. lėmė, kad padaugėjo aukštesnių kategorijų valstybės tarnautojų pareigybių ir sumažėjo žemesnių kategorijų valstybės tarnautojų pareigybių.

Priėmimas į valstybės tarnautojų pareigas

Priėmimas į valstybės tarnautojo pareigas – tai viena bene labiausiai specifinių valstybės tarnybos teisinių santykių reguliavimo sferų, besiskirianti nuo teisinių darbo santykių reguliavimo, bei viena labiausiai „matomų“ procedūrų valstybės tarnybos žmoniškųjų išteklių valdyme. Tai procesas, kuomet asmuo tampa valstybės tarnautoju. Atsižvelgiant į valstybės tarnybos pobūdį, jos svarbą kiekvieno žmogaus, visuomenės, valstybės gyvenime ir siekiant užtikrinti veiksmingą, efektyvią valstybės institucijų veiklą, asmenims, norintiems tapti valstybės tarnautojais, keliami atitinkami reikalavimai, įtvirtinti Valstybės tarnybos įstatyme¹³. Specifikos turi ne tik reikalavimai norintiems tapti valstybės tarnautojais (pvz., turėti LR pilietybę), bet ir jų priėmimo į valstybės tarnybą tvarka.

Priėmimo į pareigas konkurso būdu procedūra apima: konkurso paskelbimą; dokumentų, kurie turi būti pateikti norint dalyvauti konkurse, priėmimą; konkurso komisijos sudarymą; konkursą; valstybės tarnautojus į pareigas priimančio asmens arba kolegialios valstybės ar savivaldybės institucijos sprendimo dėl priėmimo į pareigas priėmimą. Eilę metų šios procedūros tobulinamos, siekiant sudaryti palankias sąlygas į valstybės tarnybą ateiti kvalifikuotiems specialistams.

2008 m. įsigaliojus Valstybės tarnybos įstatymo 10 straipsnio 6, 7 ir 8 dalių pakeitimams, supaprastinta konkursų paskelbimo tvarka įstaigoms¹⁴. Be to, taupant biudžeto lėšas, sutrumpinta skelbimo forma „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“, o visa informacija apie konkursus skelbiama Valstybės tarnybos departamento interneto tinklalapyje. Papildomai skelbti informaciją apie konkursus savo interneto tinklalapyje Valstybės tarnybos įstatymu yra įpareigtos ir įstaigos.

Siekiant įtvirtinti galimybę konkurso metu visapusiškai patikrinti pretendentų gebėjimus atlikti valstybės tarnautojo pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, 2008 m. buvo parengtas Valstybės tarnybos įstatymo 11 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Siūloma nustatyti galimybę egzamino metu pretendents pateikti praktinę užduotį, siekiant patikrinti kompiuterinio raštingumo, užsienio kalbų raštu ir kitus gebėjimus.

Pastebėta, jog pretendento užsienio kalbų tikrinimas¹⁵, jeigu toks specialusis reikalavimas nustatytas pareigybės aprašyme, yra problemiškas. Įstaigose dažnai trūksta kompetentingų komisijos narių, kurie sugebėtų patikrinti pretendento atitinkamos užsienio kalbos lygį. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas administracinėje byloje¹⁶ konstatavo, kad egzamino žodžiu metu tikrinti kalbos mokėjimą būtina, siekiant išsiaiškinti, ar pretendentai užsienio kalbą moka pakankamai, t.y. ar atitinka specialiuosius reikalavimus, nustatytus konkurso sąlygose. Paminėto reikalavimo nesilaikymas sudaro pagrindą naikinti konkurso komisijos priimtą sprendimą dėl konkurso laimėtojo.

¹³ Valstybės tarnybos įstatymo III skyriuje.

¹⁴ Norint paskelbti konkursą, į Valstybės tarnybos departamentą nebereikia kreiptis raštu, užtenka užpildyti elektroninę prašymo skelbti konkursą formą, kurioje nuo šiol automatiškai iš Valstybės tarnautojų registro perkeliama aktuali pareigybės aprašymo redakcija.

¹⁵ Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalis.

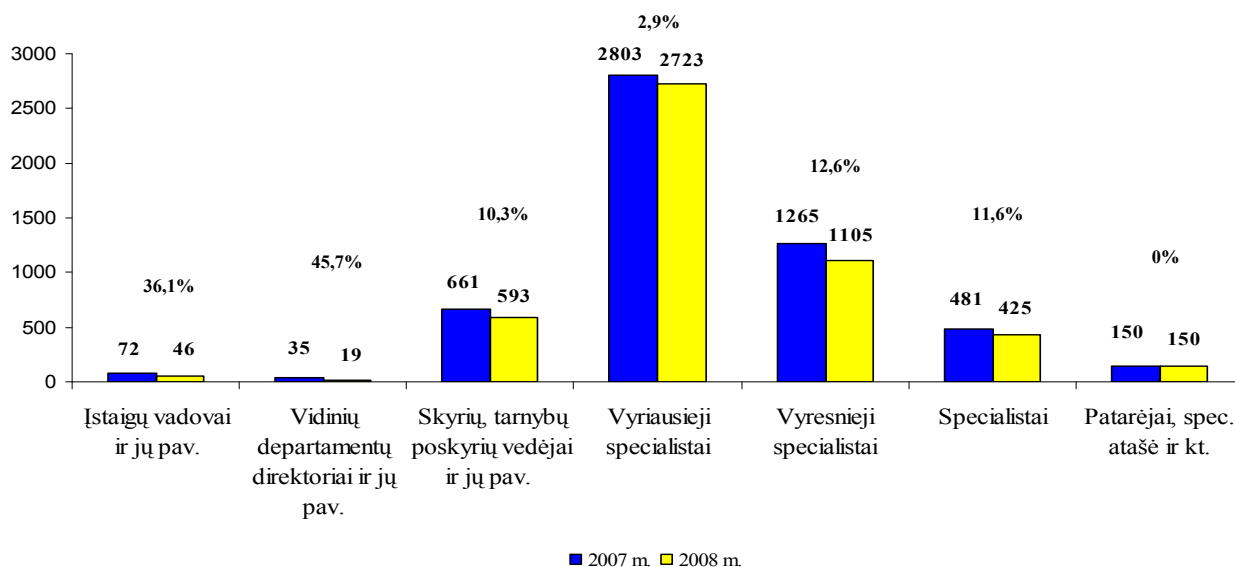
¹⁶ 2008 m. rugsėjo 1 d. administracinėje byla Nr. A-756-1484/2008.

Pažymėtina, kad konkursų tvarka¹⁷ numato galimybę komisijos posėdyje patariamojo balso teise pakviesti dalyvauti ekspertus.

Siekdamas didinti valstybės tarnautojų atrankos sistemos efektyvumą bei įgyvendinti penkioliktosios Vyriausybės veiklos programos prioritetą – tobulinti valstybės tarnautojų atranką diegiant nešališką, objektyvią, iš dalies centralizuotą atranką į valstybės tarnautojo pareigas, Valstybės tarnybos departamentas planuoja iš ES lėšų įgyvendinti projektą, kurio metu bus tiriamas valstybės tarnautojų atrankos sistemos tinkamumas ir efektyvumas, analizuojamas iš dalies centralizuotas atrankos modelis bei naudojamos testų rūšys ES šalyse, parengta atrankos tobulinimo įgyvendinimo strategija. Taip pat bus kuriamas testų ir praktinių užduočių paketas (galimai apimtų bendrųjų žinių, bendrųjų mąstymo gebėjimų, bendrųjų kompetencijų, užsienio kalbos ir kompiuterinio raštingumo testus bei praktines užduotis ir kt.). Siekiant padidinti egzamino (žodžiu) kokybę, planuojama parengti bei išleisti praktinį vadovą atrankos komisijoms bei apmokyti profesionalios egzamino žodžiu – pokalbio organizavimo metodikos asmenis, atsakingus už personalo valdymą įstaigose.

2008 m. Valstybės tarnybos departamentas paskelbė 5061 konkursą į valstybės tarnautojo pareigas (7,4 proc. mažiau nei 2007 m.)¹⁸. Analizuojant paskelbtų konkursų pagal pareigų grupes duomenis, matyti, jog 2008 m. sumažėjo konkursų, skelbtų į visas pareigas, išskyrus patarėjus, skaičius. Beveik per pusę (45,7 proc.) mažiau konkursų paskelbta į vidinių departamentų direktorių ir jų pavaduotojų pareigas bei beveik trečdaliu (36,1 proc.) mažiau – į įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų pareigas, tuo tarpu į kitas pareigas skelbtų konkursų skaičiaus mažėjimas nėra toks ryškus.

13 pav. VTD paskelbtų konkursų skaičius pagal pareigybių grupes 2007-2008 m.

* Paveiksle pateikti procentai žymi 2008 m. paskelbtų konkursų pagal pareigybių grupes mažėjimą.

¹⁷ Konkursų į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 966, 28 punktas.

¹⁸ 2007 m. paskelbti 5467 konkursai į valstybės tarnautojo pareigas.

Daugiausiai konkursų, kaip ir 2007 m., paskelbta užimti 9, 10, 11 ir 12 kategorijos pareigybes: 9 kategorijos – 796 konkursai, 10 kategorijos – 714 konkursų, 11 kategorijos – 688 konkursai, 12 kategorijos – 648 konkursai¹⁹. Šių kategorijų pareigybes užimantys tarnautojai sudaro beveik pusę (47,7 proc.) visų karjeros valstybės tarnautojų²⁰. 18 ir 19 kategorijų pareigybėms užimti paskelbta 14 konkursų, šių kategorijų pareigybes užimantys tarnautojai sudaro 1,2 proc. visų valstybės tarnautojų.

Pastebima tendencija, jog nagrinėjamu laikotarpiu sumažėjo skelbiamų konkursų į 1–8 kategorijos ir 15–20 kategorijos pareigas skaičius, ir išaugo paskelbtų konkursų į 9–14 kategorijos pareigas skaičius.

Kaip ir 2007 m. daugiausiai konkursų į valstybės tarnautojo pareigas paskelbta savivaldybių institucijose ir įstaigose (1152 konkursai) bei įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (544 konkursai). Tačiau 2008 m. savivaldybių institucijose ir įstaigose skelbtų konkursų skaičius išaugo kiek daugiau nei penktadaliu (22,2 proc.), o įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, sumažėjo daugiau nei per pusę (59,2 proc.).

Registro duomenimis, 2008 m. konkurso būdu buvo priimti 4079 valstybės tarnautojai, o 982 paskelbti konkursai nesibaigė valstybės tarnautojų priėmimu. Tuo tarpu 2007 m. priimta 3430 valstybės tarnautojų, 2037 paskelbti konkursai nesibaigė valstybės tarnautojų priėmimu. Taigi, 2008 m. sumažėjo konkursų, nesibaigusiu asmenų priėmimu į valstybės tarnybą.

2008 m. neįvyko 18 proc. visų skelbtų konkursų į valstybės tarnautojo pareigas. Neįvykimo priežastys pagal dažnumą išlieka tokios pačios kaip ir 2007 m. ar 2006 m.: nebuvo pretendentų (9,8 proc. skelbtų konkursų), nė vienas nesurinko reikiamo balų skaičiaus (2,9 proc. skelbtų konkursų) ar pretendentai neatvyko į konkursą (1,8 proc. skelbtų konkursų). ir kt. Pastebėta, kad 2008 m. į pareigas priimančio asmens sprendimu atšauktų konkursų skaičius, lyginant su 2007 m., išaugo beveik 5 kartus²¹. Tai galėtų būti sietina su darbo užmokesčio fondo sumažinimu įstaigose.

Registro duomenimis, 2008 m. į valstybės tarnautojo pareigas buvo priimti 6107 asmenys, iš kurių 4079 priimti į pareigas konkurso būdu ir 2028 – be konkurso. Lyginant su 2007 m.²² bendras priimtų valstybės tarnautojų skaičius išaugo penktadaliu (26,3 proc.): konkurso būdu priimtų valstybės tarnautojų skaičius išaugo 18,9 proc., o priimtų be konkurso – 44,4 proc. Manytina, kad be konkurso priimtų valstybės tarnautojų spartų augimą lėmė 2008 m. vykę Seimo rinkimai, po kurių į Seimo narių sekretorių-padėjėjų pareigas buvo priimami politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai.

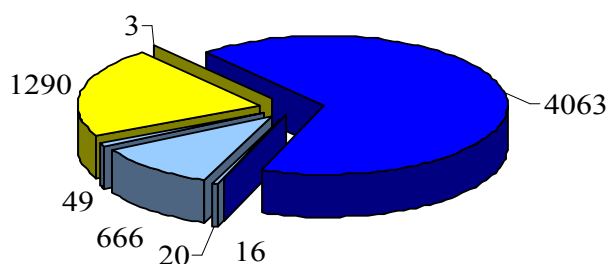
¹⁹ 2007 m. – 9-10 kategorijos pareigybėms – 1656 konkursai, 11-12 kategorijos pareigybėms – 1058 konkursai.

²⁰ Žiūrėti lentelę ataskaitos skyriuje *Valstybės tarnautojai 2008 m. Bendrieji statistiniai rodikliai*.

²¹ 2007 m. – 0,3 proc. visų skelbtų konkursų, 2008 m. – 1,6 proc. visų skelbtų konkursų.

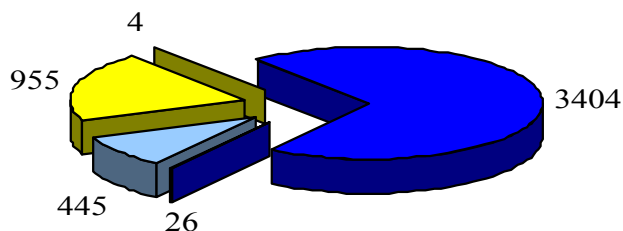
²² 2007 m. į valstybės tarnautojo pareigas buvo priimti 4834 asmenys.

14 pav. Asmenų, priimtų į valstybės tarnautojo pareigas, pasiskirstymas 2008 m.

- Konkurso būdu priimti: karjeros tarnautojai (4063), įstaigų vadovai (16)
- Be konkurso priimti: įstaigų vadovai (20), politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojai (666), karjeros tarnautojai (49)
- Pakaitiniai valstybės tarnautojai priimti į karjeros tarnautojo pareigas (1290) ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojo pareigas (3)

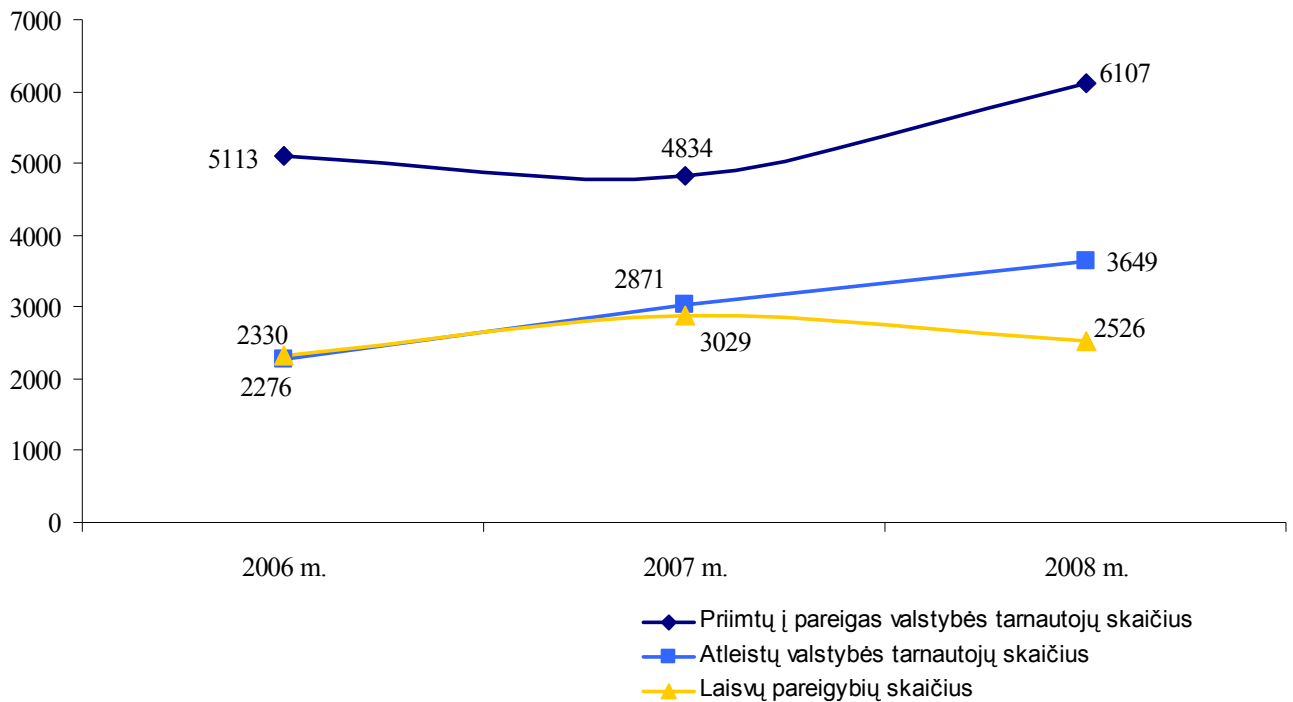
15 pav. Asmenų, priimtų į valstybės tarnautojo pareigas, pasiskirstymas 2007 m.

- Konkurso būdu priimti: karjeros tarnautojai (3404), įstaigų vadovai (26)
- Be konkurso priimti: politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojai (445)
- Pakaitiniai valstybės tarnautojai priimti į karjeros tarnautojų pareigas (955) ir į politinio (asmeninio) pasitikėjimo pareigas (4)

2008 m. lyginant su 2007 m. augo priimtų ir atleistų valstybės tarnautojų skaičius, tuo tarpu mažėjo laisvų pareigybių skaičius (žr. 16 pav.).

16 pav. Žmogiškųjų išteklių kaita ir pareigybių skaičiaus dinamika valstybės tarnyboje 2006 – 2008 m.

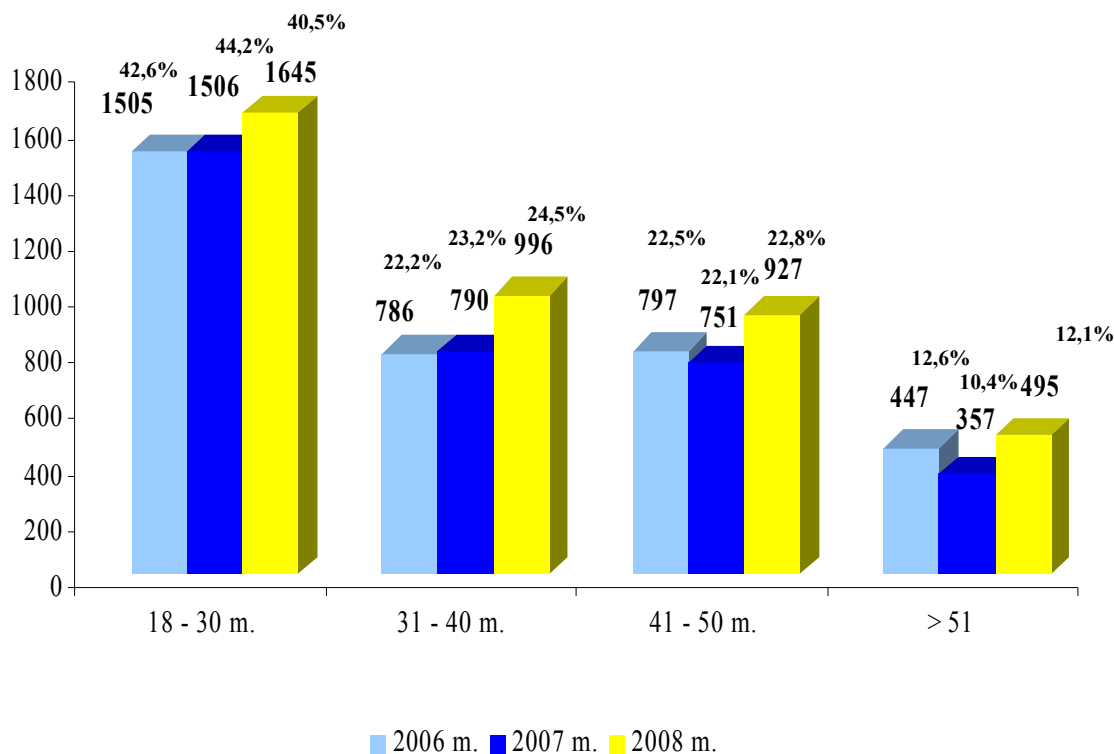
Analizuojant priimtų karjeros valstybės tarnautojų pasiskirstymą pagal amžių, pastebėta, kad kaip ir 2007 m. ar 2006 m. dažniausiai į valstybės tarnybą priimami 18-30 metų amžiaus asmenys. Kita vertus, konkursai dažniausiai skelbiami į įvairaus lygmens specialistų pareigas. Manytina, jog šios amžiaus grupės asmenims valstybės tarnyba yra pakankamai patraukli darbo vieta, tačiau tikėtina, jog tai jiems vieni iš pirmų profesinės karjeros laiptų pakopų.

2008 m. labiausiai išaugo priimtų karjeros valstybės tarnautojų skaičius 31-40 metų amžiaus (26,1 proc. lyginant su 2007 m. priimtų tos amžiaus grupės karjeros tarnautojų skaičiumi) ir vyresnių nei 51 metų amžiaus (atitinkamai 38,9 proc.) grupėse (žr.17 pav.).

Panašios tendencijos pastebimos ir analizuojant pirmą kartą konkurso būdu priimtų į valstybės tarnautojų pareigas asmenų pasiskirstymą pagal amžiaus grupes.

2008 m. daugiausiai į įstaigų vadovų pareigas konkurso būdu priimta 41-50 metų amžiaus asmenų (7); 2007 m. – 31-40 metų (9) ir 51-62,5 metų (9); 2006 m. – 41-50 metų (14) ir 51-62,5 metų amžiaus asmenys (10). Pastebima, jog dažniausiai į įstaigų vadovų pareigas konkurso būdu priimami 41-50 metų ir vyresni asmenys.

17 pav. Priimtų karjeros valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal amžių 2006-2008 m.

* Paveiksle pateikti procentai rodo kurią dalį kiekvienais metais priimti tos amžiaus grupės karjeros valstybės tarnautojai sudarė visų tais metais priimtų karjeros valstybės tarnautojų.

Registro duomenimis, 2008 m. į valstybės tarnautojo pareigas konkurso būdu pirmą kartą buvo priimti 2829 asmenys (69,4 proc. visų konkurso būdu priimtų valstybės tarnautojų). Lyginant su 2007 m. šis skaičius išaugo 57,8 proc. (1037 asmenimis), o lyginant su 2006 m. – 5,5 proc. (147 asmenimis)²³. Taigi, 2008 m. kaip ir 2006 m. daugiau nei pusė konkurso būdu priimtų valstybės tarnautojų, pareigas valstybės tarnyboje pradėjo eiti pirmą kartą. Pusė 2008 m. pirmą kartą priimtų valstybės tarnautojų (50,3 proc.) priimta į 8–10 kategorijos pareigybes, t.y. į specialistų lygmens pareigas.

Į vyriausiųjų specialistų pareigas pirmą kartą priimti 1577 asmenys, į vyresniųjų specialistų – 710, į specialistų – 206 asmenys, tai sudarė 88,1 proc. visų pirmą kartą konkurso būdu į valstybės tarnautojo pareigas priimtų asmenų,²⁴ į padalinių vadovų ir jų pavaduotojų lygmens pareigas – 9,9 proc. visų pirmą kartą konkurso būdu priimtų asmenų; į įstaigų vadovų bei jų pavaduotojų pareigas – 13 asmenų – atitinkamai 0,5 proc.

2007 m. į specialistų lygmens pareigas pirmą kartą priimti asmenys sudarė 83,3 proc. visų pirmą kartą konkurso būdu į valstybės tarnautojo pareigas priimtų asmenų; į padalinių vadovų ir jų pavaduotojų lygmens pareigas – 11,1 proc.; į įstaigų vadovų bei jų pavaduotojų pareigas – 1,2 proc. Taigi, matyti, jog 2008 m., lyginant su 2007 m., sumažėjo asmenų, pirmą kartą konkurso būdu priimtų

²³ 2007 m. į valstybės tarnautojo pareigas konkurso būdu pirmą kartą buvo priimti 1792 asmenys (52,2 proc. visų konkurso būdu priimtų valstybės tarnautojų). 2006 m. – 2682 asmenys (76,1 proc. visų konkurso būdu priimtų tarnautojų).

²⁴ Daugiausiai į šias pareigas pirmą kartą priimtų asmenų yra 18 – 30 metų amžiaus.

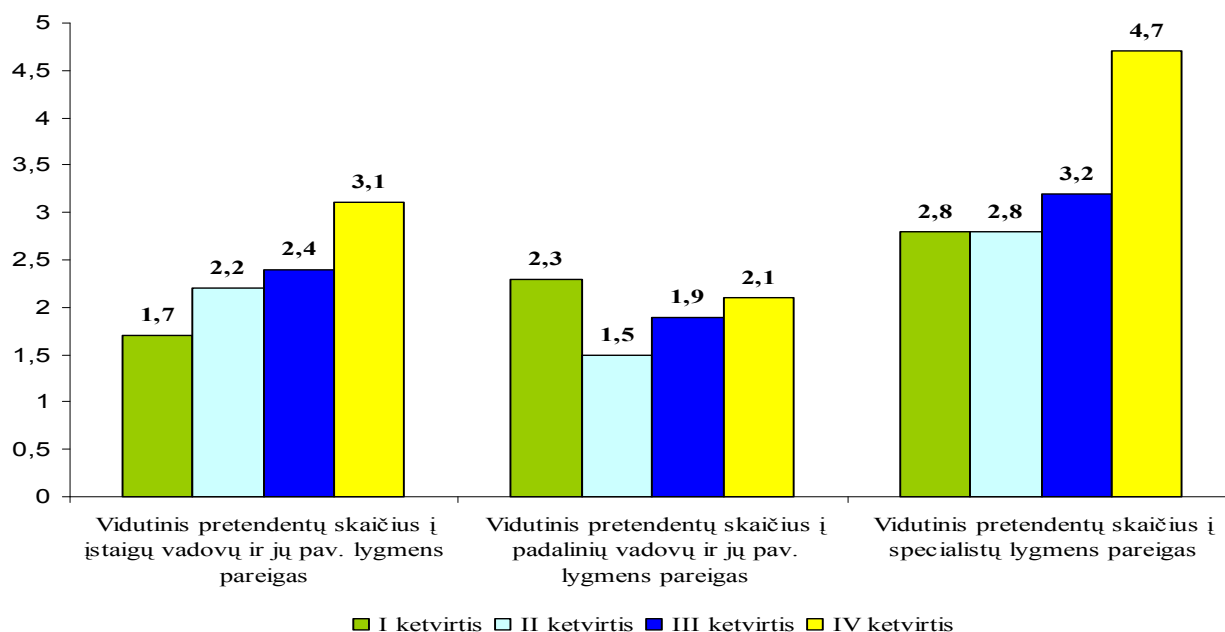
į įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų pareigas, skaičius bei išaugo pirmą kartą konkurso būdu priimtų į specialistų lygmens pareigas asmenų skaičius.

Konkurso būdu priimtiems valstybės tarnautojams, remiantis Valstybės tarnautojų klasių suteikimo ir valstybės tarnautojų vertinimo taisyklėmis²⁵, gali būti suteikiama III kvalifikacinė klasė. 2008 m. valstybės tarnautojų, kuriems priėmimo metu buvo suteikta ši kvalifikacinė klasė, skaičius išaugo dvigubai. 2008 m. 23 proc. konkurso būdu priimtiems asmenims buvo suteikta III kvalifikacinė klasė, 2007 m. – 10,1 proc. 2006 m. – 11,8 proc.

2008 m. Valstybės tarnybos departamentui atlikus situacijos analizę apie pretendentes į valstybės tarnautojo pareigas valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose paaiškėjo, jog 79 proc. įvykusių konkursų²⁶ į įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų lygmens pareigas vidutiniškai dalyvavo 2 pretendentai; į padalinių vadovų ir jų pavaduotojų lygmens pareigas – 2; į specialistų lygmens pareigas – 3 pretendentai. Pažymėtina, kad vidutinis pretendentų skaičius konkursuose į specialistų lygmens pareigas išaugo nuo 3 pretendentų II ketv. iki 5 pretendentų IV ketv.

2008 m., lyginant su 2007 m., vidutinis pretendentų skaičius konkursuose į valstybės tarnautojo pareigas išaugo nuo 2 pretendentų (2007 m.) iki 3 pretendentų (2008 m.).

18 pav. Vidutinis pretendentų pasiskirstymas pagal pareigas 2008 m.

²⁵ Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. 909 „Dėl valstybės tarnautojų kvalifikacinių klasių suteikimo ir valstybės tarnautojų vertinimo tvarkos bei valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo kriterijų“.

²⁶ Neįvykę konkursai nebuvo analizuojami.

- Nors 2008 m. konkursų paskelbta 7,4 proc. mažiau negu 2007 m., o neįvykusių konkursų skaičius, lyginant su paskelbtų konkursų skaičiumi, išaugo 6 proc., priimtų (konkurso būdu ir be konkurso) valstybės tarnautojų skaičius padidėjo 26,3 proc.
- 2008 m. lyginant su 2007 m. sumažėjo asmenų, pirmą kartą konkurso būdu priimtų į įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų pareigas, skaičius bei išaugo pirmą kartą konkurso būdu priimtų į specialistų lygmens pareigas asmenų skaičius.
- Valstybės tarnybos departamento duomenimis, vidutinis pretendentų skaičius konkursuose į valstybės tarnautojų pareigas išaugo nuo 2 pretendentų (2007 m.) iki 3 pretendentų (2008 m.).

Valstybės tarnautojų karjera

Lietuvos valstybės tarnybos sistema literatūroje priskiriama prie šalių, kurių valstybės tarnybos sistemos turi daugiau karjeros sistemos elementų nei postų. Vienas iš svarbiausių būdų įgyvendinti Valstybės tarnybos įstatyme nustatytą teisę į karjerą yra tarnybinės veiklos vertinimas. Vertinama karjeros valstybės tarnautojų, įstaigos vadovų (išskyrus įstaigų vadovus, priimamus į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu) ir pakaitinių valstybės tarnautojų, priimtų į karjeros valstybės tarnautojų pareigas, tarnybinė veikla (toliau – valstybės tarnautojai, kurių tarnybinė veikla vertinama).

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas

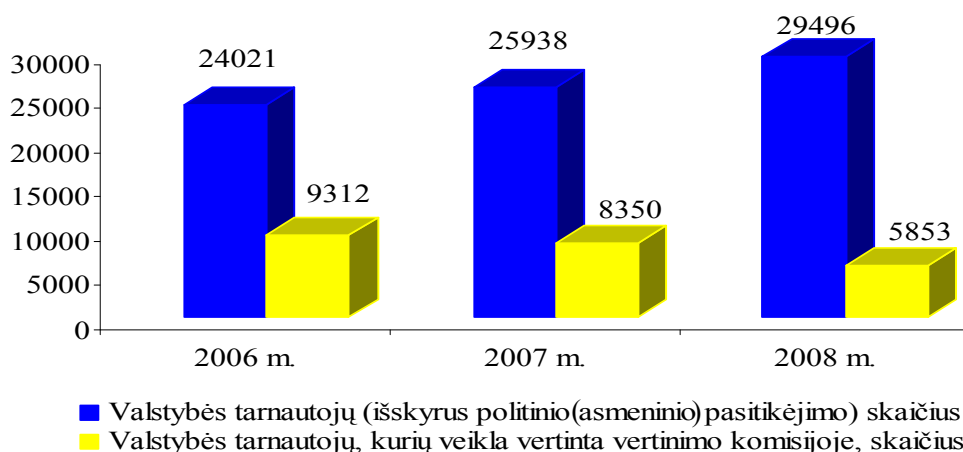
Veiklos vertinimo procedūros valstybės tarnyboje buvo pradėtos įgyvendinti priėmus 2002 m. Valstybės tarnybos įstatymo redakciją ir lydinčiuosius teisės aktus.

Per šį laikotarpį vertinimo procedūros buvo tobulinamos, siekiant, kad veiklos vertinimas atliktų jam keliamus uždavinius: padėtų išmatuoti valstybės tarnautojo indėlį, kuriuo jis prisideda prie savo padalinio ir įstaigos tikslų įgyvendinimo, taikydamas savo žinias, gebėjimus ir įgūdžius bei orientuotų į rezultatus; užtikrintų efektyvų atgalinį ryšį (vadovas-pavaldinys-vadovas); padėtų išaiškinti darbuotojų stiprybes ir silpnybes bei numatyti priemones trūkumams šalinti; skatintų vadovus sistemiškai analizuoti personalo potencialą bei mokymosi ir tobulinimosi poreikius. 2008 m. Valstybės tarnybos departamentas baigė vykdyti dvejus metus trukusį Europos Sąjungos socialinio fondo lėšomis finansuotą projektą „Valstybės tarnautojų gebėjimų stiprinimas personalo valdymo srityje“, kurio metu 1270 įstaigos vadovų ir personalo tarnybų specialistų tobulino savo gebėjimus ir įgūdžius, reikalingus vertinant valstybės tarnautojų tarnybinę veiklą.

Valstybės tarnybos departamento užsakymu atliktoje studijoje „Lietuvos valstybės tarnyba ir jos modernizavimo gairės“ remiantis 2008 m. SIGMA apklausos rezultatais, teigiama, kad valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas Lietuvoje gerai išvystytas. 62,1 proc. Lietuvos valstybės tarnautojų pritaria, jog jų ministerijose „paaukštinimas pareigose priklauso nuo gerų individualių veiklos rezultatų“. Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimas susijęs su darbo užmokesčiu kvalifikacines klases, tačiau tik 36 proc. valstybės tarnautojų sutinka, kad jų darbo užmokesčio lygis susietas su jų veiklos rezultatais. Tik 46 proc. valstybės tarnautojų sutinka, jog vertinimas yra teisingas ir skaidrus. Ekspertų nuomone, valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo potencialas nėra pilnai išnaudojamas, siekiant suderinti įstaigų tikslus ir uždavinius su valstybės tarnautojų pastangomis. Manytina, kad ateityje tarnybinės veiklos vertinimas gali būti geriau panaudojamas, diegiant kompetencijų vadybą valstybės tarnyboje.

Remiantis Registro²⁷ duomenimis, nuo 2008 m. vasario 1 d. iki 2009 m. vasario 1 d. valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijoje (toliau – vertinimo komisija) iš viso buvo įvertinta 5853 (19,8 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama) valstybės tarnautojų tarnybinė veikla. Pastaraisiais metais valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama vertinimo komisijoje, skaičius nuosekliai mažėja, nors valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla yra vertinama, skaičius auga.

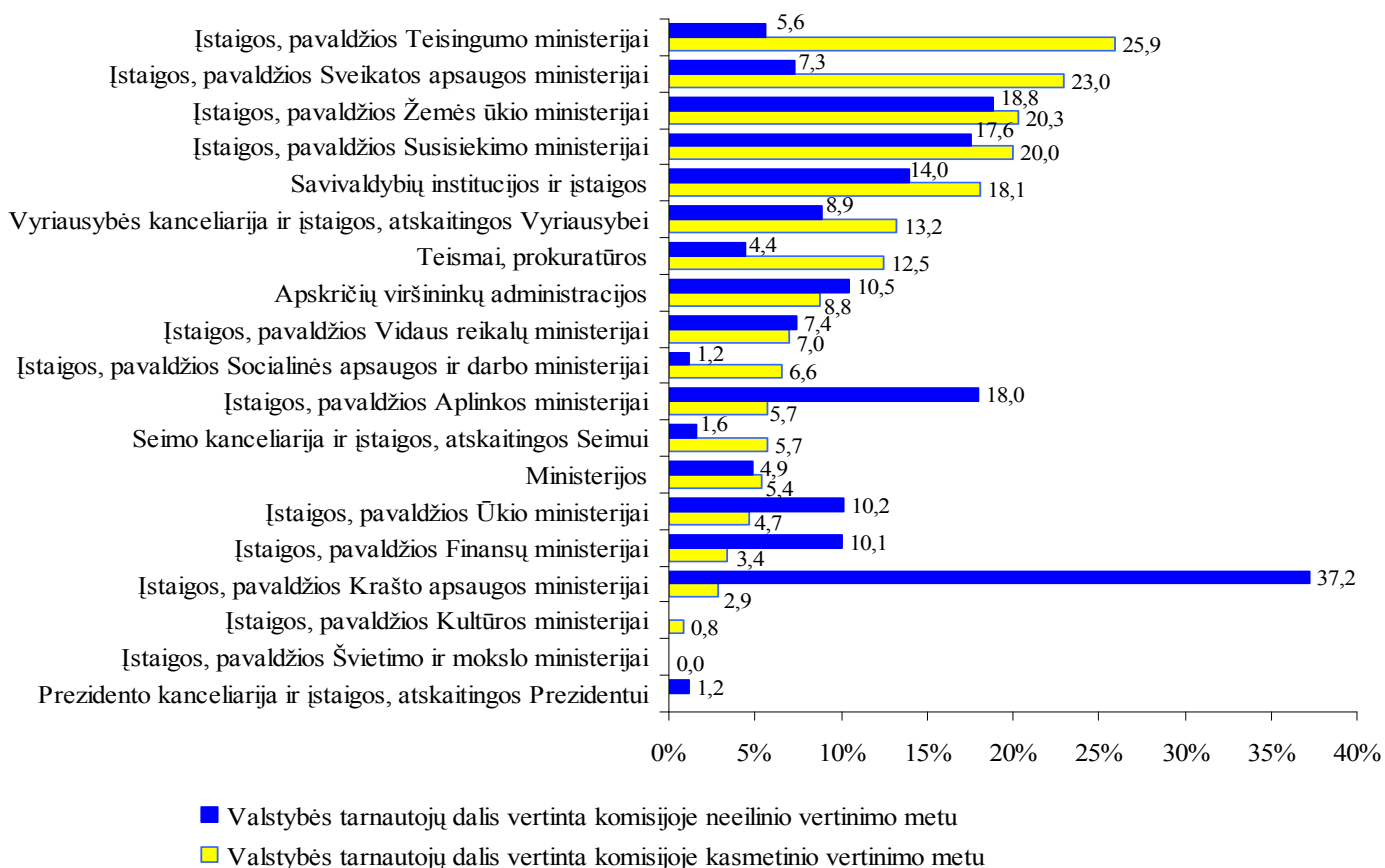
19 pav. Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinta vertinimo komisijose, skaičiaus kaita 2006-2008 m.

Iš 5853 vertinimo komisijoje vertintų valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos atvejų, 3170 (10,7 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama) valstybės tarnautojų tarnybinė veikla buvo vertinta tarnybinės veiklos kasmetinio vertinimo metu ir 2683 (9,1 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama) – neeilinio vertinimo metu.

²⁷ Už duomenų pateikimą Registrui yra atsakingos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos. Kadangi ne visos įstaigos pateikia duomenis apie valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimą, arba pateikia tik dalį duomenų, galimas duomenų neatitikimas.

20 pav. Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinta vertinimo komisijose 2008 m., skaičiaus santykis (proc.)

Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos, Aplinkos apsaugos, Finansų bei Ūkio ministerijoms, ir apskričių viršininkų administracijos per tarnybinės veiklos neeilinį vertinimą įvertino daugiau valstybės tarnautojų nei per kasmetinį vertinimą.

2008 m. vykusių vertinimų (kasmetinio ir neeilinio) metu, vertinimo komisijos į pareigas priimančiam asmeniui pateikė siūlymą perkelti 3200 (10,8 proc. visų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla yra vertinama) karjeros valstybės tarnautojų į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojo pareigas. Kvalifikacinę klasę pasiūlyta suteikti 13,3 proc. visų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla yra vertinama²⁸. Tuo tarpu 2007 m. į aukštesnes pareigas buvo siūloma perkelti 14,8 proc. valstybės tarnautojų, o kvalifikacinę klasę pasiūlyta suteikti 23,2 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama. Vertinimo metu komisijos taip pat siūlė perkelti karjeros valstybės tarnautojus į žemesnės kategorijos karjeros valstybės tarnautojų pareigas arba tobulinti kvalifikaciją. Tokie pasiūlymai pateikti mažiau nei 0,5 proc. visų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama.

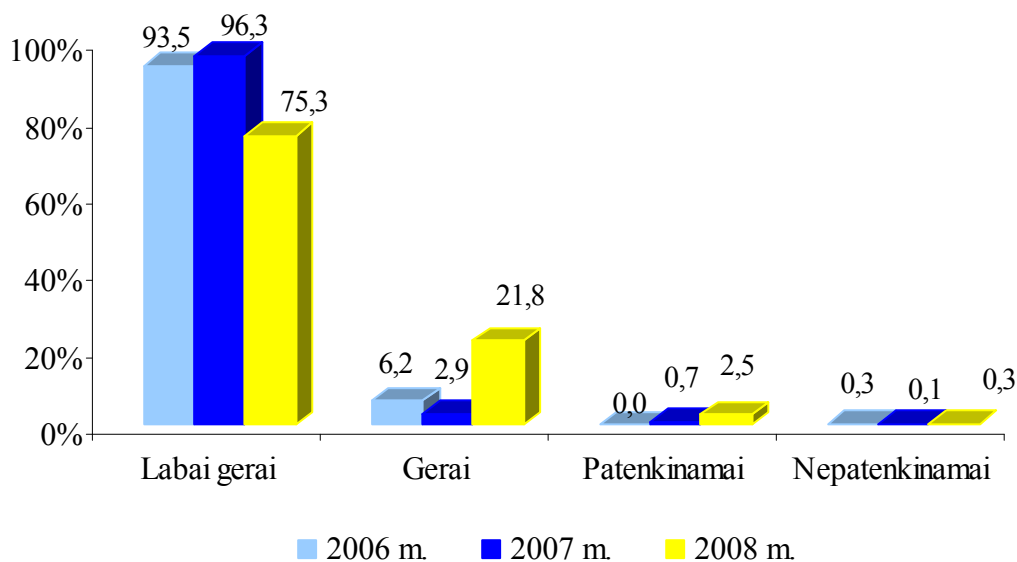
²⁸ Valstybės tarnybos įstatymo 22 str. 26 d. nustatyta, kad sprendimą dėl vertinimo komisijos siūlymo įgyvendinimo priima į pareigas priimančias asmuo. Privalomo sprendimų įgyvendinimo nėra. Šiuo metu, remiantis Registru, negalima pasakyti, kurie vertinimo komisijų siūlymai buvo įgyvendinti, o kurie ne. Todėl ataskaitoje yra analizuojami tik vertinimo komisijų teikiamų siūlymų duomenys.

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos kasmetinis vertinimas

Registro duomenimis, 2008 m. kasmetinio vertinimo metu²⁹ (2008 m. gruodis - 2009 m. sausis) tiesioginiai vadovai įvertino 17099 valstybės tarnautojų tarnybinę veiklą. Tai sudaro 58 proc. visų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama. Tiesioginiai vadovai personalo administravimo tarnyboms pateikė tarnybinės veiklos išvadas, kuriose 24,9 proc. visų vertintų valstybės tarnautojų tarnybinė veikla buvo įvertinta labai gerai, 74,3 proc. – gerai, 0,7 proc. – patenkinamai ir 0,1 proc. – nepatenkinamai³⁰. Vertinimo komisijose buvo įvertinti 3170 (10,7 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama) valstybės tarnautojų: 95 įstaigų vadovai ir jų pavaduotojai, 900 struktūrinių padalinių vadovų ir jų pavaduotojų, 2058 specialistai bei 117 patarėjų, spec. atašė. Tarp jų 64 valstybės tarnautojai, kurių tarnybinę veiklą tiesioginis vadovas įvertino gerai, tačiau jie pateikė rašytinį prašymą, kad jų tarnybinė veikla būtų vertinama vertinimo komisijoje,³¹ t.y. 4 įstaigų vadovai ir jų pavaduotojai, 6 struktūrinių padalinių vadovai ir jų pavaduotojai, 53 specialistai ir 1 patarėjas ar spec. atašė.

Analizuojant trejų paskutinių metų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinama komisijose kasmetinio vertinimo metu, skaičiaus pokyčius, pastebima mažėjimo tendencija: 2008 m. komisijos įvertino 3170 valstybės tarnautojų tarnybinę veiklą, 2007 m. – 6479, 2006 m. – 7210.

21 pav. Tarnybinės veiklos įvertinimo komisijose kasmetinio vertinimo metu pokyčiai 2006-2008 m. (proc.)

²⁹ Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 22 str. 4 d. valstybės tarnautojų tarnybinė veikla vertinama kasmet, jei valstybės tarnautojas ne trumpiau kaip 6 mėnesius per kalendorinius metus eina pareigas toje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, kurioje yra vertinama jo tarnybinė veikla.

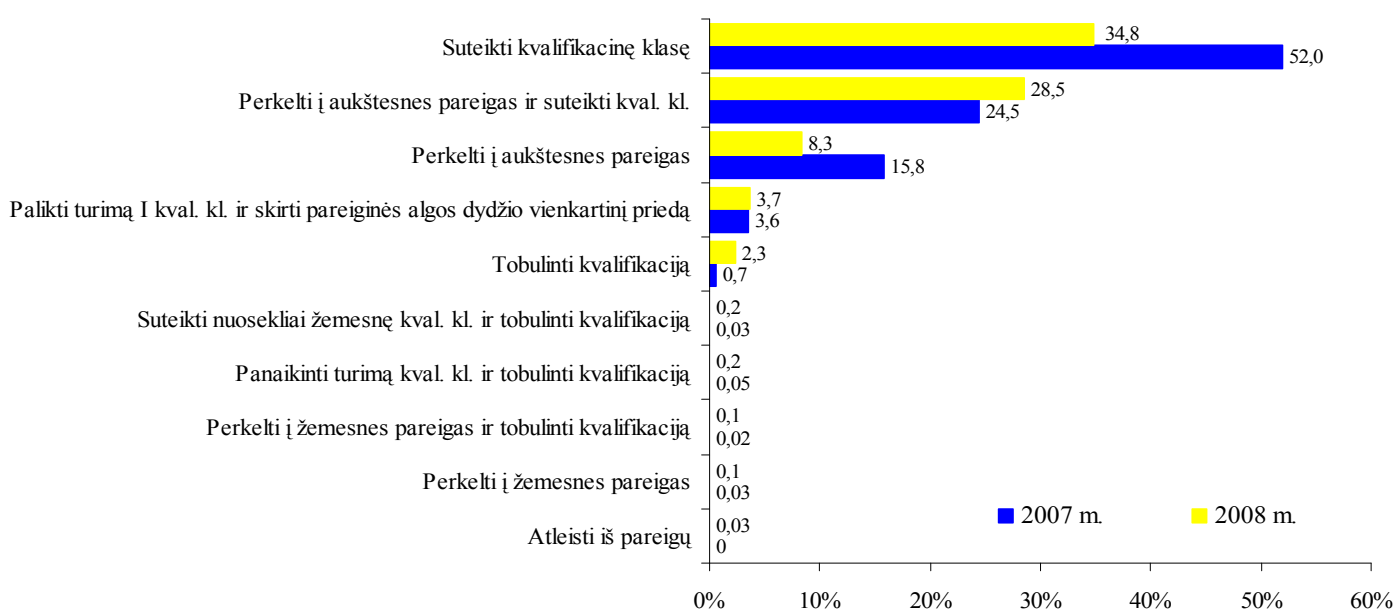
³⁰ Valstybės tarnybos įstatymo 22 str. 8 d. nustatyta, kad valstybės tarnautojų, kurių tarnybinę veiklą tiesioginiai vadovai įvertino labai gerai, patenkinamai ar nepatenkinamai, tarnybinę veiklą vertina vertinimo komisija.

³¹ Valstybės tarnybos įstatymo 22 str. 7 d. nurodo, kad jeigu tiesioginis vadovas valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą įvertina gerai, jo teisinė padėtis nesikeičia ir valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos vertinimas yra baigiamas, išskyrus atvejį, kai šis valstybės tarnautojas prašo, kad jo tarnybinę veiklą vertintų vertinimo komisija.

Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinimo komisijoje 2008 m. buvo įvertinta labai gerai, lyginant su 2007 m. ir 2006 m., sumažėjo. Jie sudaro 8,1 proc. visų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama. Komisijose gerai įvertintų valstybės tarnautojų padaugėjo 7,5 karto. Tai sudaro 2,3 proc. visų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama. Išaugo valstybės tarnautojų skaičius, kurių veiklą vertinimo komisija įvertino patenkinamai.

Atkreiptinas dėmesys, kad tarp įvertintų patenkinamai daugiausia buvo įstaigų vadovai ir jų pavaduotojai (4,2 proc. visų vertinimo komisijoje vertintų įstaigos vadovų ir jų pavaduotojų), tarp vertintų nepatenkinamai – struktūrinių padalinių vadovai ir jų pavaduotojai (0,4 proc. vertinimo komisijoje vertintų šios pareigybių grupės atstovų).

22 pav. Vertinimo komisijų siūlymai, pateikti į pareigas priimančiam asmeniui po kasmetinio vertinimo, 2007-2008 m. (proc.)

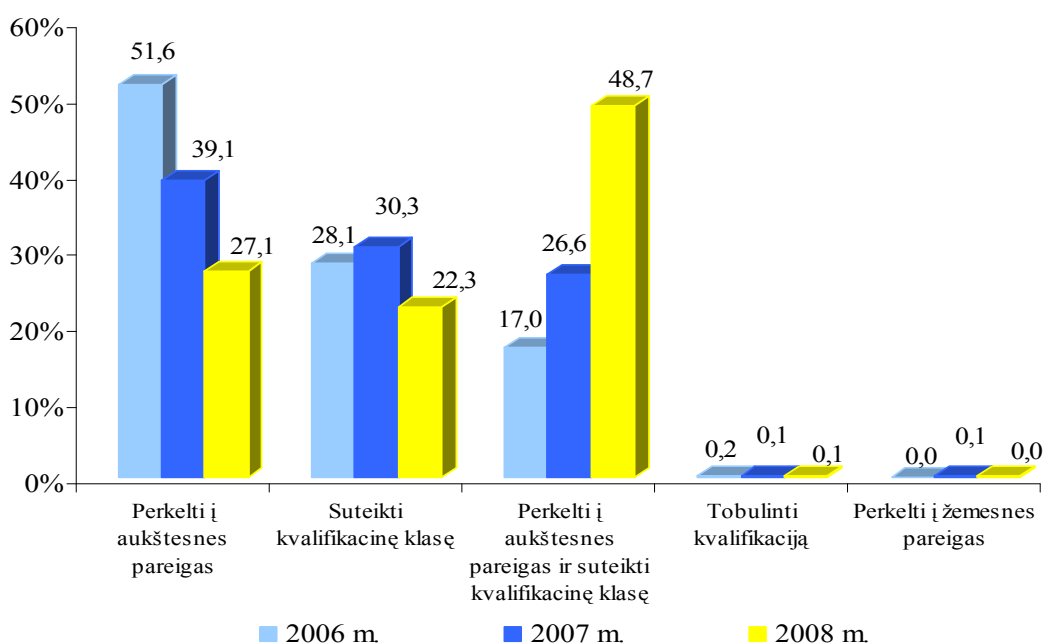
Per 2008 m. vykusį tarnybinės veiklos kasmetinį vertinimą pasiūlymų suteikti valstybės tarnautojui kvalifikacinę klasę pateikta 1,5 karto mažiau nei 2007 m., o pasiūlymų perkelti karjeros valstybės tarnautoją į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojo pareigas pateikta beveik 2 kartus mažiau nei 2007 m. Tuo tarpu siūlymų tobulinti valstybės tarnautojo kvalifikaciją skaičius išaugo 3 kartus.

Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos neeilinis vertinimas

Analizuojant pastarųjų trejų metų valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos neeilinio vertinimo duomenis, pastebima, kad neeilinių vertinimų skaičius išaugo: 2006 m. vertinta 2102 (8,8 proc. visų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama) valstybės tarnautojų tarnybinė veikla, 2007 m. – 1871 (7,2 proc.), o 2008 m. – 2683 (9,1 proc.). Įstaigos vadovų ir karjeros valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinama komisijose neeilinio vertinimo metu 2008 m., skaičius palyginus su 2007 m. išaugo 30,3 proc.

2008 m. tiesioginiai vadovai pateikė išvadas su motyvuotu siūlymu atlikti 3536 (12 proc. visų valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama) valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos neeilinį vertinimą. Tuo tarpu vertinimo komisijoje buvo vertinama 2683 (75,9 proc. tiesioginių vadovų vertintų) įstaigų vadovų ir karjeros valstybės tarnautojų tarnybinė veikla³². 98,2 proc. tiesioginių vadovų siūlymų buvo pritarta, o 1,8 proc. – nepritarta. Dažniausias vertinimo komisijos teikiamas siūlymas – pritarti tiesioginio vadovo motyvuotam siūlymui perkelti karjeros valstybės tarnautoją į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojo pareigas ir suteikti jam kvalifikacinę klasę.

23 pav. Vertinimo komisijų siūlymai, pateikti į pareigas priimančiam asmeniui po valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos neeilinio vertinimo, 2006-2008 m. (proc.)

Kvalifikacinės klasės

Kvalifikacinės klasės paprastai yra suteikiamos tarnybinės veiklos vertinimo metu.

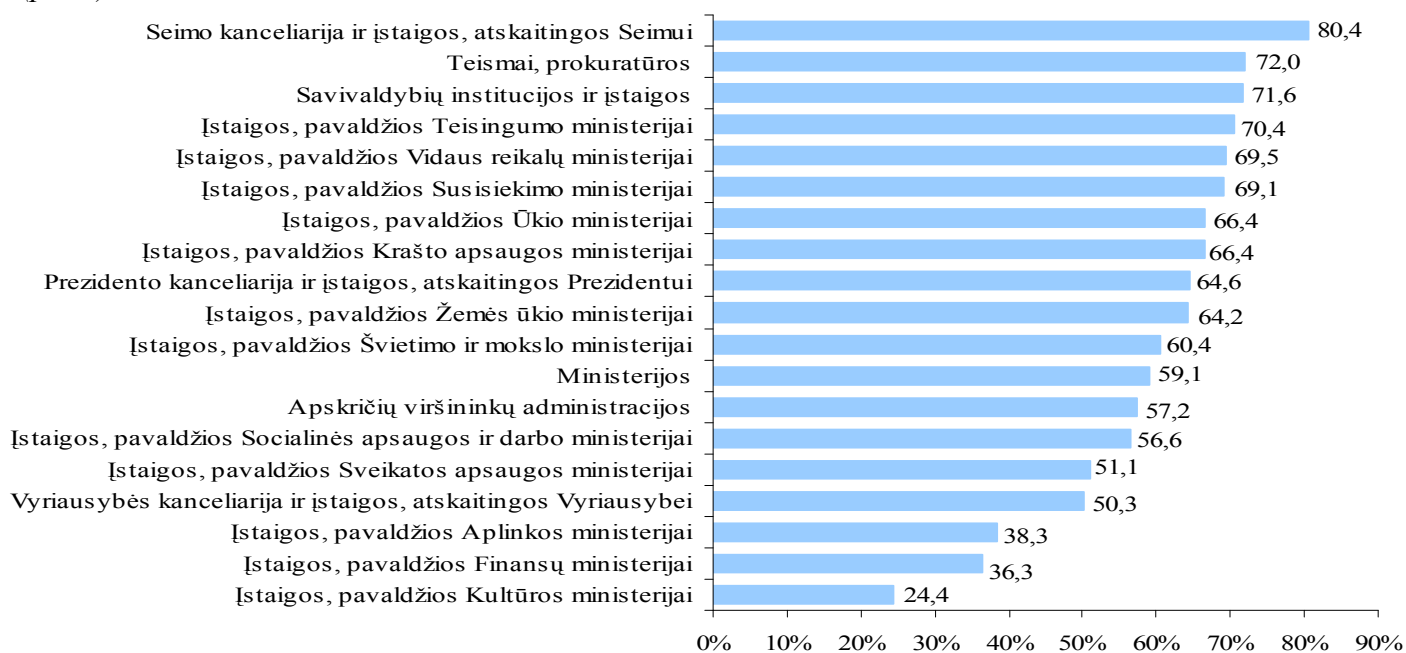
Per 2008 m. vykusius tarnybinės veiklos vertinimus kvalifikacinių klasių buvo pasiūlyta suteikti mažiau nei 2007 m. ar 2006 m., tačiau bendras valstybės tarnautojų, turinčių vieną iš trijų kvalifikacinių klasių, skaičius išaugo. 2008 m. kvalifikacinę klasę turėjo 17503 valstybės tarnautojai, (59,3 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama). Iš jų I kvalifikacinę klasę turėjo 12,5 proc., II klasę – 31,7 proc., III klasę – 55,8 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama. 2007 m. kvalifikacinę klasę turėjo 13911 (54 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama), o 2006 m. – 10888 (45 proc. valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinama).

Daugiausiai kvalifikacinę klasę turinčių valstybės tarnautojų dirba Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui (80,4 proc. visų šiose įstaigose dirbančių valstybės tarnautojų, kurių

³² Įstaigos vadovo ar karjeros valstybės tarnautojo tarnybinės veiklos neeilinis vertinimas atliekamas valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens sprendimu, kaip nustatyta Valstybės tarnybos įstatymo 22 str. 21 d.

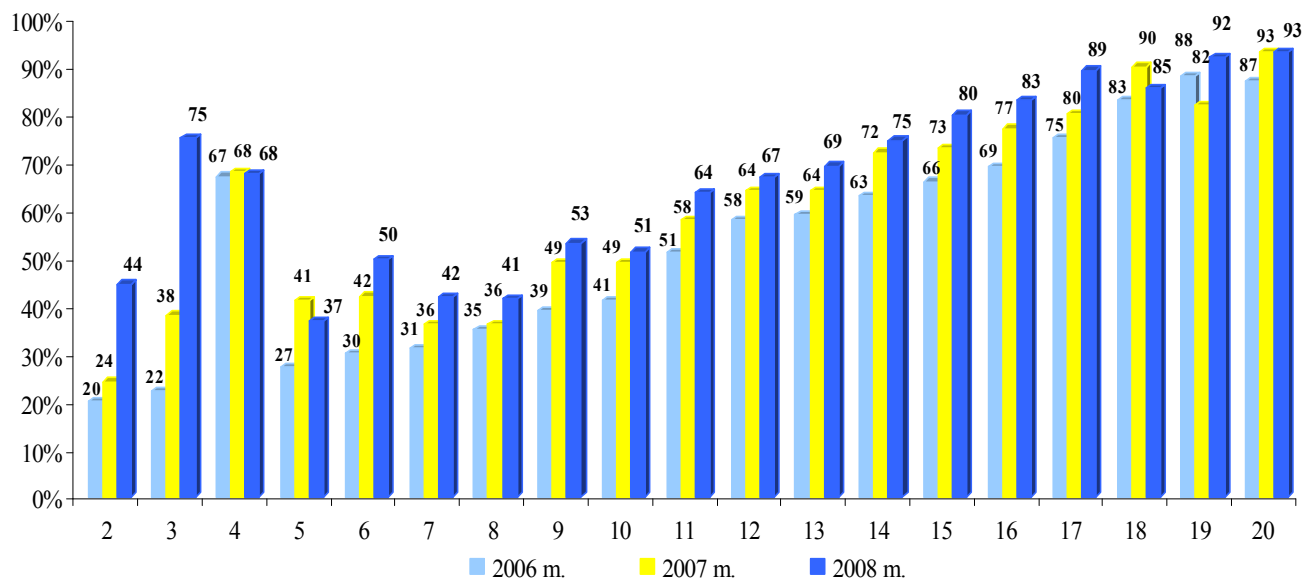
tarnybinė veikla vertinama), teismuose ir prokuratūrose (atitinkamai 72 proc.) bei savivaldybių institucijose ir įstaigose (atitinkamai 71,6 proc.).

24 pav. Valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, pasiskirstymas pagal įstaigų grupes 2008 m. (proc.)

Analizuojant duomenis, pastebima, jog kvalifikacines klases turinčių valstybės tarnautojų skaičius svyruoja priklausomai nuo pareigybės kategorijos. Kvalifikacines klases turi 50 proc. 6 kategorijos pareigybes užimančių valstybės tarnautojų bei 93 proc. 20 kategorijos pareigybes užimančių valstybės tarnautojų. Pradedant nuo 10 pareigybės kategorijos, valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, skaičius auga, didėjant kategorijai. Iš žemiausių kategorijų galima išskirti 3 ir 4 kategorijos pareigybes, kuriose didesnioji dalis (75 proc. ir 68 proc.) šias pareigas užimančių valstybės tarnautojų taip pat gauna priedą už kvalifikacinę klasę.

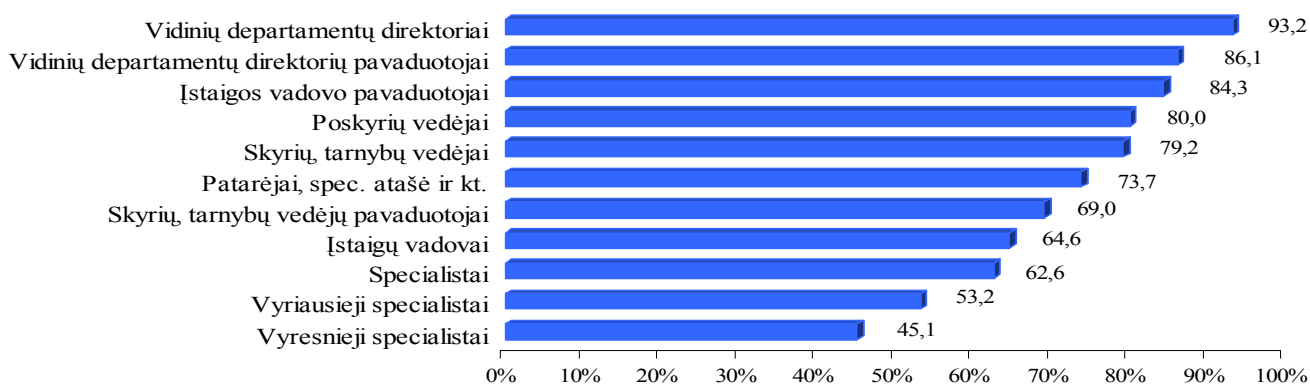
25 pav. Valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, pasiskirstymas pagal kategorijas 2006–2008 m. (proc.)

Pažymėtina, kad skirtingų kategorijų valstybės tarnautojų skaičius taip pat skiriasi. 2008 m. daugiausiai valstybės tarnyboje dirbo 9 kategorijos valstybės tarnautojų (14 proc.). Taip pat nemaža dalis valstybės tarnautojų užėmė 11 ir 12 kategorijos pareigybes (po 12 proc.). Lyginant visų valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, procentinį pasiskirstymą pagal kategorijas, pastebima, kad didžioji dalis, net 18,2 proc. visų kvalifikacinę klasę turinčiųjų sudaro 11 kategorijos valstybės tarnautojai, 13,3 proc. – 12 kategorijos ir 12,7 proc. – 9 kategorijos. Tuo tarpu tarp 20 kategorijos valstybės tarnautojų yra 0,07 proc. visų valstybės tarnautojų, kuriems suteikta kvalifikacinė klasė. Analizuojant 2008 m. gruodžio 31 d. Registro duomenis pagal atskiras kvalifikacines klases, pastebima, jog 17-20 kategorijos pareigybes užimančių valstybės tarnautojų daugiausiai turi I kvalifikacinę klasę, 15-16 kategorijos pareigybių grupėje dominuoja II kvalifikacinė klasė, o III kvalifikacinė klasė – tarp 2-14 kategorijos pareigybes užimančių valstybės tarnautojų. Manytina, kad kuo aukštesnės kategorijos pareigas užima valstybės tarnautojai, tuo daugiau jų turi aukštesnę kvalifikacinę klasę.

Panaši tendencija pastebima ir analizuojant 2008 m. duomenis pagal pareigybių grupes. Mažiausiai kvalifikacinių klasių suteikta specialistams: vyresniesiems specialistams (45,1 proc. visų vyresniųjų specialistų) bei vyriausiesiems specialistams (53,2 proc.). Daugiausiai kvalifikacinių klasių turi vidinių departamentų direktoriai (93,2 proc.).

26 pav. Valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, pasiskirstymas pagal pareigybių grupes 2008 m. (proc.)

Tarnybinis kaitumas

2007 m. įsigaliojo taisyklės, reglamentuojančios tarnybinį kaitumą³³. 2008 m. Valstybės tarnybos departamento direktoriaus įsakymu buvo patvirtintos taisyklės dėl Valstybės tarnybos

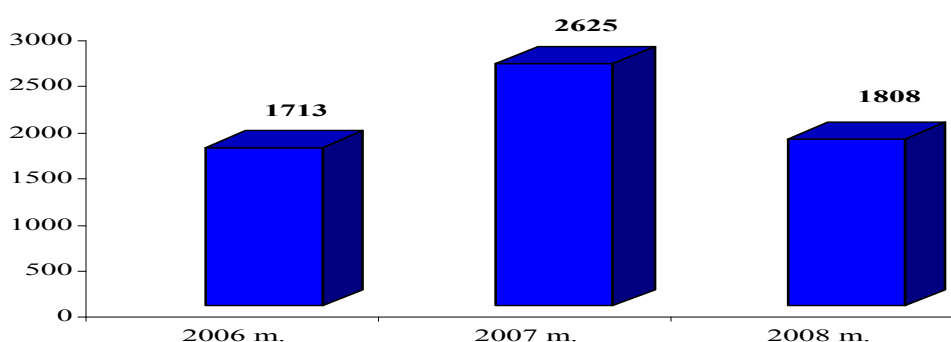
³³ 2007 m. spalio 24 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 1114 „Dėl valstybės tarnautojo perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas karjeros valstybės tarnautojo pareigas taisyklių patvirtinimo“ reglamentuoja karjeros valstybės tarnautojų ir įstaigų vadovų (išskyrus įstaigų vadovus, priimamus į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu ar įstatymo nustatyta kadencijai) perkėlimą į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigas toje pačioje ar kitoje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, taip pat tos pačios kategorijos karjeros valstybės tarnautojų pareigų sukeitimą jų prašymu.

valdymo informacinės sistemos posistemės SAVITARNA prisijungimo kortelių išdavimo. SAVITARNA vartotojai tarp kitų paslaugų gali naudotis ir Tarnybinio kaitumo modulių.

Valstybės tarnautojas jo prašymu gali būti perkeltas į kitas pareigas tarnybinio kaitumo būdu tik tuomet, jeigu jis atitinka pareigų, į kurias siekia būti perkeltas, pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus.

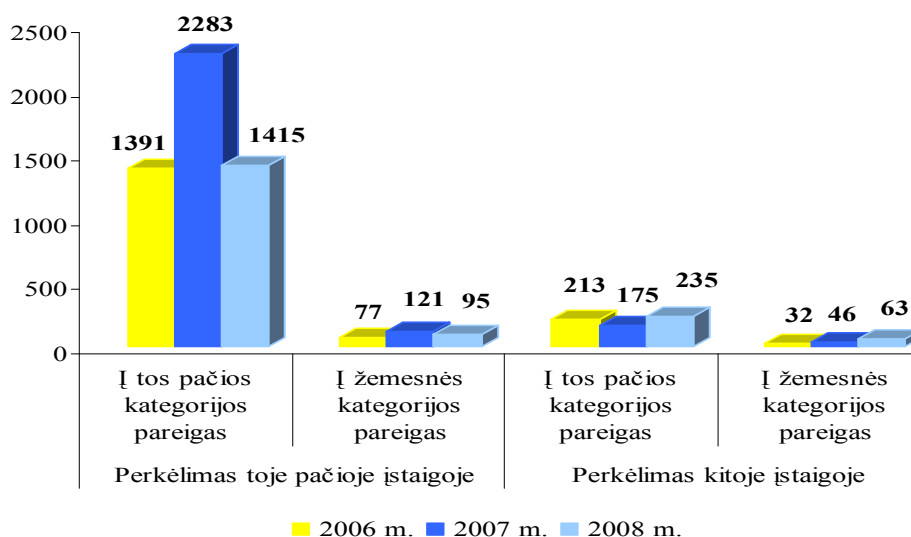
Remiantis Registro duomenimis, galimybe būti perkeltiems į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos pareigas toje pačioje ar kitoje įstaigoje 2008 m. pasinaudojo 1808 valstybės tarnautojai (5,8 proc. visų valstybės tarnautojų), t.y. 31,1 proc. mažiau nei 2007 m. ir vos 5,5 proc. daugiau nei 2006 m.

27 pav. Perkeltų valstybės tarnautojų skaičius 2006–2008 m.

Dažniausiai tarnybinis kaitumas įgyvendinamas perkeltiant valstybės tarnautoją į kitas pareigas toje pačioje įstaigoje – 1510 valstybės tarnautojų, t.y. 83,5 proc. (nuo visų tarnybinio kaitumo būdu perkeltų valstybės tarnautojų skaičiaus). Iš jų 95 tarnautojai perkelti į žemesnės kategorijos pareigas ir 1415 – į tos pačios kategorijos pareigas. 298 (16,5 proc.) valstybės tarnautojai buvo perkelti į kitas pareigas kitoje įstaigoje: 63 – į žemesnės kategorijos pareigas ir 235 – į tos pačios kategorijos pareigas.

28 pav. Valstybės tarnautojų, perkeltų į kitas pareigas toje pačioje ir kitoje įstaigoje, skaičius 2006–2008 m.

Valstybės tarnautojų, perkeltų tarnybinio kaitumo būdu į kitas pareigas, skaičius įstaigose pagal grupes, yra skirtingas. 2008 m. tarnybiniu kaitumu daugiausiai valstybės tarnautojų perkelta įstaigose, pavaldžiose Finansų ministerijai, – 28 proc. (nuo visų tarnybinio kaitumo būdu perkeltų valstybės tarnautojų skaičiaus), savivaldybių institucijose ir įstaigose – 19 proc. bei ministerijose – 13,2 proc. Mažiausiai – įstaigose, pavaldžiose Kultūros bei Švietimo ir mokslo ministerijoms, – 0,1 proc. ir įstaigose, pavaldžiose Susisiekimo bei Ūkio ministerijoms, – po 0,4 proc.

2008 m. Valstybės tarnybos departamento užsakymu buvo atlikta „Analizė dėl valstybės tarnautojų rotacijos ir kaitumo (mobilumo) Europos Sąjungos institucijose“, kurioje teigiama, jog „Mobilumas kryptingai vystomas ir Lietuvoje. Norint pritaikyti ES institucijose taikomą mobilumo variantą, būtina perorganizuoti Lietuvos valstybės tarnybos modelį, įvedant daugiau elementų, kurie užtikrintų valstybės tarnybos stabilumą ir vientisumą“.

Delegavimas į tarptautines ir ES ar užsienio valstybių institucijas

Įgyvendinant valstybės tarnybos karjeros principą, 2008 m. valstybės tarnautojai buvo deleguojami į tarptautines ir ES ar užsienio valstybių institucijas, vadovaujantis 2006 m. patvirtintomis valstybės tarnautojų, pretenduojančių būti laikinai perkeltų į pareigas tarptautinėje institucijoje ar užsienio valstybės institucijoje, atrankos taisyklėmis bei 2007 m. spalio 1 d. įsigaliojusiu Asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymu.

2008 m. Lietuvos ekspertams deleguoti buvo skirta 4,4 mln. litų, iš jų delegavimui į ES institucijas – 1,8 mln. litų. Valstybės tarnybos departamentas išplatino informaciją³⁴ apie daugiau nei 800 laisvų deleguotų nacionalinių ekspertų pareigybių Europos Taryboje, Europos Komisijoje, Europos Gynybos agentūroje, Europos geležinkelių agentūroje, Europos tinklų ir informacijos saugumo agentūroje, Europos pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos priežiūros institucijoje, Jungtinių Tautų nusiginklavimo reikalų biure, Europos profesinio mokymo plėtros centre bei organizavo 5 atrankas. Jų metu atrinkti 4 pretendentai į deleguotų nacionalinių ekspertų pareigas Europos Komisijoje, 1 – į NATO Tarptautinio personalo Gynybos ir saugumo ekonomikos direktoratą.

2008 m. Valstybės tarnybos departamentas organizavo pretendentų į delegavimo rezervą dokumentų priėmimą bei atranką: patikrinti ir susisteminti 526 pretendentų pateikti dokumentai; į delegavimo rezervą atrinkti 525 kandidatai.

³⁴ 40 skelbimų www.es-isidarbiniimas.lt ir www.vtd.lt tinklalapiuose.

- Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinta komisijoje 2008 m., skaičius palyginti su 2007 m. ir 2006 m. sumažėjo. Dabartinė vertinimo sistema yra glaudžiai susijusi su darbo užmokesčio sistema, todėl 2008 m. pabaigoje prasidėjus finansiniams sunkumams ir mažėjant valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų biudžetams, mažiau karjeros valstybės tarnautojų perkelta į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojų pareigas, taip pat mažesniame skaičiu asmenų suteikta ir kvalifikacinė klasė, už kurią gaunamas priedas³⁵.
- Daugelis tiesioginių vadovų 2008 m. pabaigoje vykusio valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos kasmetinio vertinimo metu savo pavaldinių tarnybinę veiklą vertino gerai (74,3 proc.). Taip pat 21,8 proc. vertinimo komisijoje dalyvavusių valstybės tarnautojų tarnybinė veikla įvertinta gerai.
- Valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinime dažnai pastebima vertintojų daroma klaida – hierarchijos efektas, kuomet aukštesnes pozicijas užimančių asmenų tarnybinė veikla yra vertinama geriau, nei esančių žemesnėse pozicijose. Tai rodo, kad vertinimo subjektyvumas nėra išvengiamas. Jo negali garantuoti teisės aktuose nustatyta procedūra, nes veiklos vertinimas didele dalimi priklauso nuo subjektyvių asmenybės charakteristikų.
- Tikėtina, kad tobulinant valstybės tarnautojų darbo užmokesčio sistemą, ribojant įstaigos finansinių galimybių įtaką valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimui, būtų tobulinama ir vertinimo sistema, didinama tarnybinės veiklos proceso reikšmė, motyvuojant valstybės tarnautojus.

Valstybės tarnautojų skatinimas

Valstybės tarnautojai, vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 27 straipsniu, už nepriekaištingą tarnybinių pareigų atlikimą skatinami padėka, vardine dovana, vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka³⁶.

Registro duomenimis, 2008 m. skatinimo priemonės buvo panaudotos 17104 kartus, t.y. skatintas vidutiniškai buvo kas antras valstybės tarnautojas.

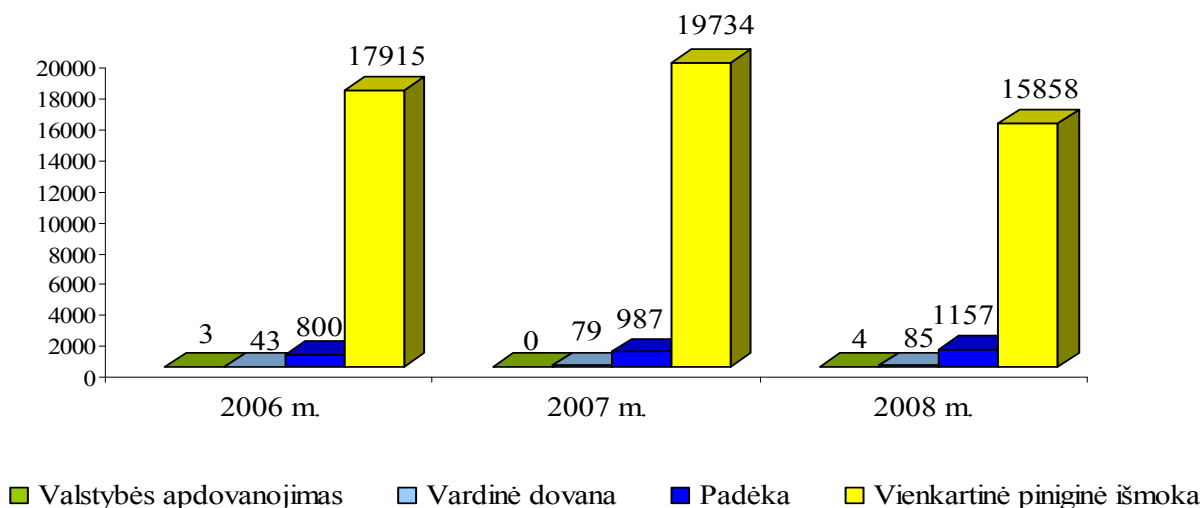
³⁵ Remiantis Valstybės tarnybos įstatymo 25 str. 3 d. nuostata, priedas už trečią kvalifikacinę klasę sudaro 15 proc. pareiginės algos, už antrą kvalifikacinę klasę – 30 proc. ir už pirmą – 50 proc. pareiginės algos.

³⁶ Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Pagal šią tvarką vienkartinė pinigine išmoka valstybės tarnautojui gali būti skiriama už nepriekaištingą tarnybinių pareigų atlikimą ir (ar) pavyzdinę tarnybą šiais atvejais: 1) labai gerai ar gerai įvertinus valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą kalendoriniais metais; 2) atlikus vienkartinės ypatingos svarbos užduotį; 3) įstatymo nustatytų švenčių progomis; 4) gyvenimo ir darbo metų jubiliejinių sukakčių progomis; 5) įgijus teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją arba pareigūnų ir karių valstybinę pensiją ir savo noru atsistatydinus iš valstybės tarnautojo pareigų arba atleidus juos iš pareigų dėl amžiaus ar tarnybos pratęsimo termino pabaigos.

Kaip ir 2007 m., valstybės tarnautojai dažniausiai buvo skatinami skiriant vienkartinę piniginę išmoką (15858 atvejai), rečiausiai – vardinę dovaną (85 atvejai). Padėką gavo 1157 valstybės tarnautojai.

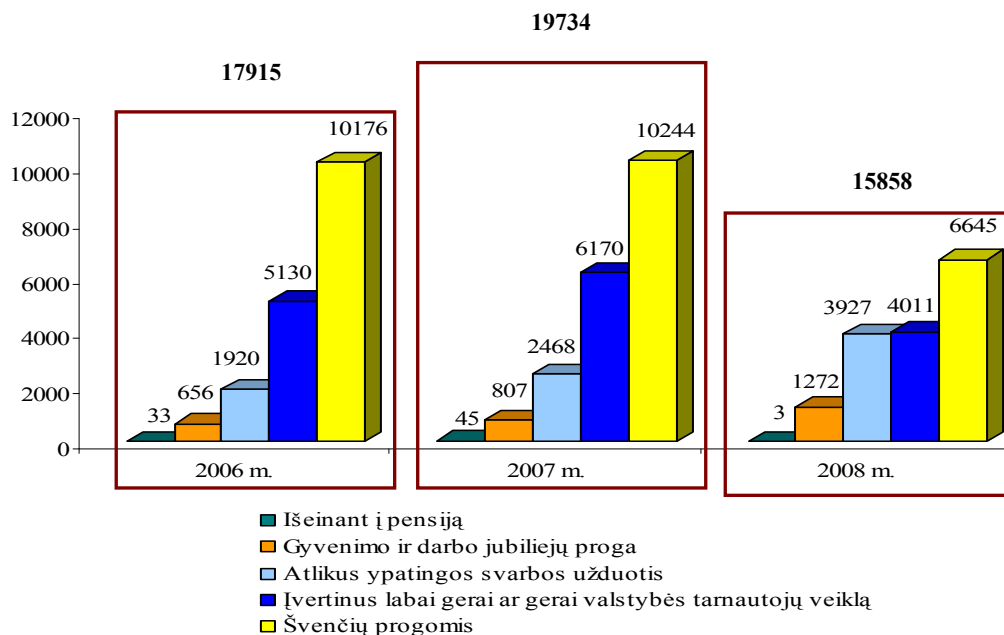
Pastebėtina, kad 2008 m. lyginant su ankstesniais metais išaugo skatinimo padėka atvejų ir sumažėjo skatinimo vienkartinėmis piniginėmis išmokomis atvejų.

29 pav. Valstybės tarnautojų skatinimas 2006-2008 m.

Daugiausia vienkartinių piniginių išmokų skirta švenčių progomis. Šiuo pagrindu vienkartinės piniginės išmokos skirtos 6645 kartus. Mažiausiai vienkartinių piniginių išmokų skirta išeinant į pensiją – 3 atvejai. Lyginant su 2006-2007 m. duomenimis, sumažėjo valstybės tarnautojų skatinimas švenčių progomis, įvertinus valstybės tarnautojo veiklą labai gerai ar gerai ir išeinant į pensiją. Tuo tarpu daugiau vienkartinių piniginių išmokų skirta gyvenimo ir darbo jubiliejaus progomis ar atlikus ypatingos svarbos užduotis.

30 pav. Vienkartinių piniginių išmokų skaičiaus pasiskirstymas pagal jų skyrimo pagrindus 2006-2008 m.

2008 m. dažniausiai valstybės tarnautojai skatinti įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (4829 atvejai) (kur pareigas eina 15,3 proc. visų valstybės tarnautojų) ir įstaigose, pavaldžiose Finansų ministerijai (3658 atvejai) (kur pareigas eina 11,3 proc. visų valstybės tarnautojų). Nei vieno skatinimo atvejo nebuvo įstaigose, pavaldžiose Kultūros ministerijai.

Analizuojant Registro duomenis apie valstybės tarnautojų skatinimą pagal valstybės tarnautojų kategorijas, pastebėta, kad dažniausiai skatinti tarnautojai, kurie eina 6 kategorijos pareigas (2946 atvejai) ir 9 kategorijos pareigas (2561 atvejis). Atitinkamai valstybės tarnautojai, kurių pareigybės kategorija yra 6, sudaro 9,7 proc. visų valstybės tarnautojų, o valstybės tarnautojai, kurių pareigybės kategorija yra 9 - beveik 14 proc. visų valstybės tarnautojų.

- 2008 m. lyginant su ankstesniais metais išaugo skatinimo padėka atvejų skaičius ir sumažėjo skatinimo vienkartinėmis pinigėmis išmokomis skaičius.
- Dažniausiai skatinti tarnautojai, kurie eina 6 kategorijos pareigas (2946 atvejai) ir 9 kategorijos pareigas (2561 atvejis).

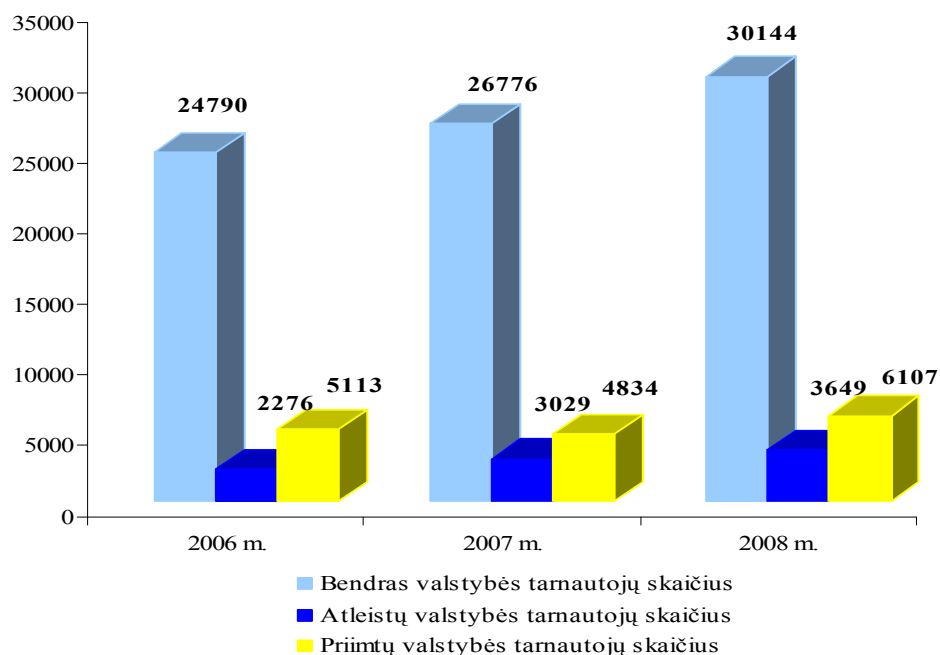
Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų

Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatytas baigtinis pagrindų, kuriais remiantis valstybės tarnautojas atleidžiamas iš pareigų, sąrašas.

Registro duomenimis, 2008 m. iš pareigų buvo atleisti 3649 valstybės tarnautojai (12,1 proc. visų valstybės tarnautojų), 2007 m. atleisti 3029 valstybės tarnautojai (11,3 proc. visų valstybės tarnautojų).

Lyginant 2006–2008 m. pastebima, kad didėjo atleistų valstybės tarnautojų skaičius. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo laikotarpiu augo tiek bendras valstybės tarnautojų skaičius, tiek ir priimtų valstybės tarnautojų skaičius (žr. 31 pav.).

31 pav. Žmogiškųjų išteklių kaita valstybės tarnyboje 2006–2008 m.

Daugiausia valstybės tarnautojų 2008 m. atleista Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui. Manytina, jog tam įtakos turėjo 2008 m. vykę Seimo rinkimai, po kurių baigėsi tarnybos laikas asmenims, kurie į pareigas buvo priimti politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu.

Savivaldybių institucijose ir įstaigose atleistų valstybės tarnautojų skaičius lyginant su 2007 m. sumažėjo trečdaliu.

2008 m. atleisti 36 įstaigų vadovai (7,5 proc. visų įstaigos vadovų), 1074 politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai (60,3 proc. visų politinio (asmeninio) pasitikėjimo tarnautojų), 2539 karjeros valstybės tarnautojai (8,8 proc. visų karjeros valstybės tarnautojų).

32 asmenys, užimantys 18-20 kategorijų pareigybes, atsistatydino savo noru.

Registro duomenimis, 2008 m. 1603 valstybės tarnautojai (43,9 proc. visų atleistų valstybės tarnautojų) buvo atleisti pagal Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 6 punktą³⁷. Lyginant su 2007 m., šis skaičius išaugo beveik dvigubai. 2007 m. šiuo pagrindu buvo atleisti 793 valstybės tarnautojai, arba 26,2 proc. visų atleistų valstybės tarnautojų.

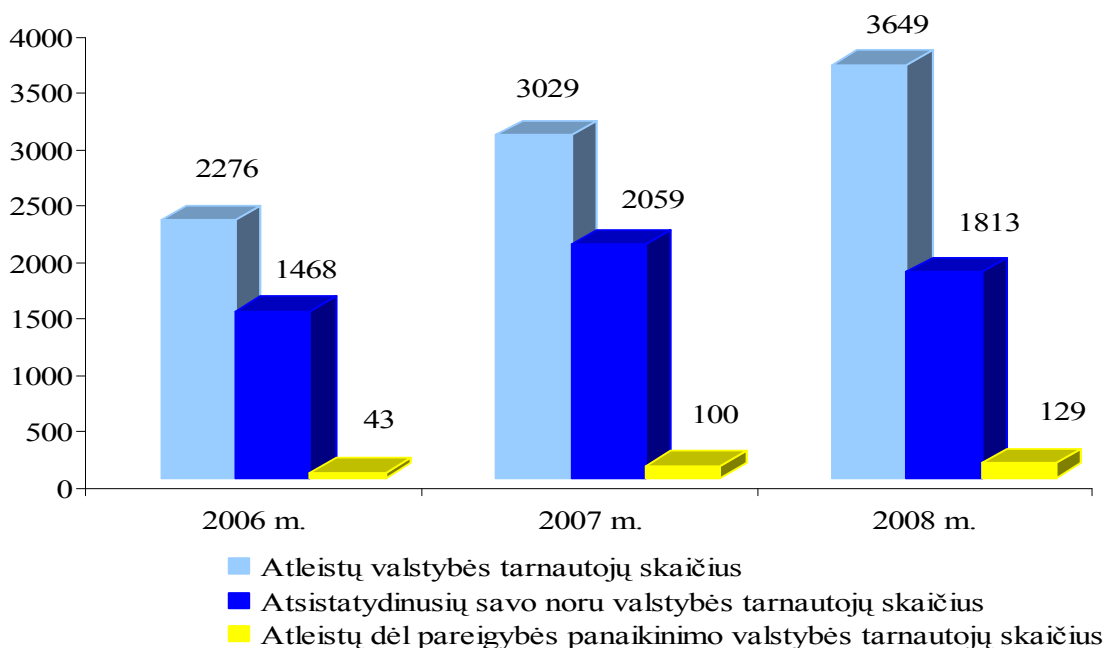
2008 m. valstybės tarnautojai, atsistatydinę savo noru, sudarė 49,6 proc. visų atleistų valstybės tarnautojų, 2007 m. – 67,9 proc., o 2006 m. – 64,4 proc. Pastebima, valstybės tarnautojų, atsistatydinusių savo noru, mažėjimo tendencija ir valstybės tarnautojų, atleistų iš valstybės tarnybos dėl pareigybės panaikinimo, augimo tendencija.

2008 m. dėl pareigybės panaikinimo buvo atleisti 129 valstybės tarnautojai (3,5 proc. visų atleistų valstybės tarnautojų). 2007 m. tokie atvejai sudarė 3,3 proc. visų atleistų valstybės tarnautojų.

³⁷ Valstybės tarnautojai atleidžiami iš pareigų, kai pasibaigia pakaitinio valstybės tarnautojo priėmimo laikas arba valstybės tarnautojui sueina 65 metai ar baigiasi jo tarnybos pratęsimo terminas, arba baigiasi politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoją į pareigas priėmusio valstybės politiko ar kolegialios valstybės institucijos įgaliojimai.

o 2006 m. – 1,8 proc. Daugiausia 2008 m. valstybės tarnautojų atleista Vyriausybės kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Vyriausybei, savivaldybių institucijose ir įstaigose bei įstaigose, pavaldžiose Vidaus reikalų ministerijai. Dėl pareigybės panaikinimo daugiausia atleista 8 kategorijos valstybės tarnautojų (20), 4 kategorijos valstybės tarnautojų (18), 7 kategorijos valstybės tarnautojų (15) ir 9 kategorijos valstybės tarnautojų (12).

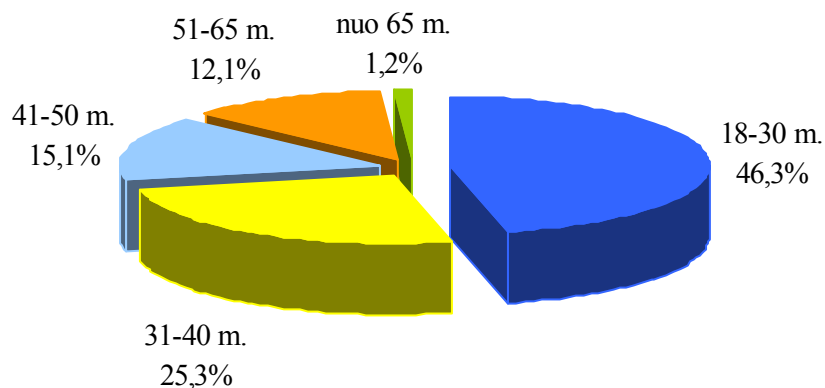
32 pav. Atleistų valstybės tarnautojų skaičiaus dinamika 2006-2008 m.

Analizuojant atsistatydinusių savo noru valstybės tarnautojų pasiskirstymą pagal pareigas, pastebėta, kad 2008 m. savo noru daugiausiai atsistatydino vyriausiųjų specialistų. Jie sudarė 44,6 proc. visų atsistatydinusių savo noru valstybės tarnautojų. Vyresnieji specialistai sudarė 16 proc., politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai – 11,8 proc., įvairaus lygmens padalinių vadovai – 11,1 proc., o įstaigų vadovai ir jų pavaduotojai – 1 proc. visų atsistatydinusių savo noru valstybės tarnautojų. Pažymėtina, kad įvairaus lygmens specialistai sudaro didžiąsą dalį valstybės tarnautojų³⁸.

Registro duomenimis, beveik pusė (46,3 proc.) atsistatydinusių savo noru valstybės tarnautojų yra 18-30 metų amžiaus. Pastebima tendencija, jog kuo vyresnio amžiaus grupė, tuo mažesnis tos grupės valstybės tarnautojų, atsistatydinusių iš pareigų savo noru, skaičius.

³⁸ Žr. skyrių Valstybės tarnautojai 2008 m. Bendrieji statistiniai rodikliai.

Valstybės tarnybos įstatyme nustatyta garantija – buvusiam karjeros valstybės tarnautojui, atleistam iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo, 6 mėnesius nuo atleidimo iš pareigų dienos Vyriausybės nustatyta tvarka siūlomoms tos pačios ar žemesnės kategorijos karjeros tarnautojo pareigoms. 2008 m. į Valstybės tarnybos departamentą iš 129 dėl pareigybės panaikinimo atleistų karjeros valstybės tarnautojų kreipėsi 30³⁹.

- Atleistų valstybės tarnautojų skaičius kasmet auga.
- 2008 m. valstybės tarnautojų, atsistatydinusių savo noru, skaičius, lyginant su praėjusiais metais, sumažėjo 11,9 proc.
- Dažniausiai iš valstybės tarnybos savo noru atsistatydina 18-30 metų amžiaus įvairaus lygmens specialistai.
- 2008 m. dėl pareigybės panaikinimo buvo atleista 29 valstybės tarnautojais daugiau negu pernai.
- 2008 m. 43,9 proc. visų atleistų valstybės tarnautojų buvo atleisti pagal Valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 6 punktą. Lyginant su 2007 m. šis skaičius išaugo beveik dvigubai. Manytina, kad tokį skaičiaus augimą lėmė 2008 m. vykę Seimo rinkimai.

³⁹ Daugiau apie šios garantijos įgyvendinimą žr. skyriuje Valstybės tarnautojų socialinės ir kitos garantijos.

Valstybės tarnautojų mokymas

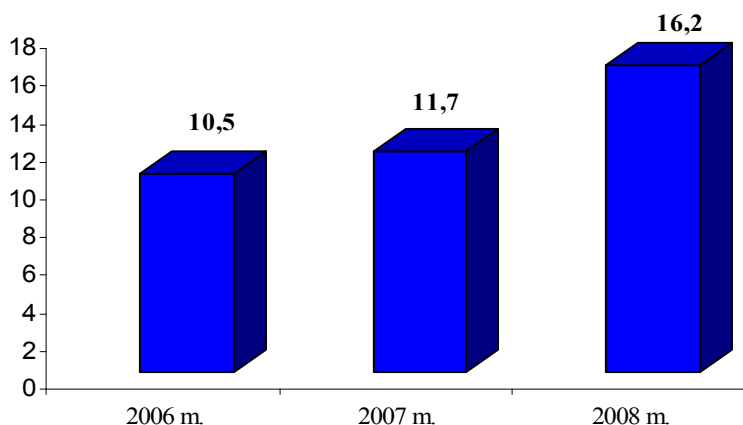
Lietuvos valstybės tarnautojų mokymo sistema yra decentralizuota. Teisės aktai valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms suteikia teisę savo nuožiūra rinktis mokymo įstaigas bei mokymo programas. Tačiau pažymėtina, kad kvalifikacijos tobulinimo bendrąsias programas integracijos į ES ir personalo vadybos srityse, 18–20 kategorijų valstybės tarnautojų mokymo programas rengia ir pagal jas moko Lietuvos viešojo administravimo institutas (Valstybės tarnybos įstatymo 45 straipsnio 2 dalis).

Valstybės tarnautojų mokymą valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose organizuoja ir už jį atsako valstybės tarnautojus į pareigas priimančias asmenys – valstybės institucijoms suteikta teisė savarankiškai planuoti valstybės tarnautojų mokymo poreikį ir valdyti mokymams skirtus asignavimus.

Valstybės tarnautojų mokymo finansavimas⁴⁰

2008 m. valstybės tarnautojų mokymui vidutiniškai buvo skirta 16,2 mln. Lt, tai sudaro 1,6 proc. nuo valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų metinių asignavimų. Lyginant su 2007 m. duomenimis (11,7 mln. Lt / 1,7 proc.), 2008 m. valstybės tarnautojų mokymui skirta suma yra 4,5 mln. Lt didesnė, tačiau pavertus procentine išraiška – 0,1 proc. mažesnė. Tam įtakos turėjo valstybės tarnautojų darbo užmokesčio kaita ir teikiamų mokymo paslaugų kainų augimas.

34 pav. Biudžeto lėšos (mln. Lt) skirtos valstybės tarnautojų mokymui 2006-2008 m.

Pažymėtina, kad valstybės tarnautojų mokymas buvo finansuojamas ne tik iš biudžeto, bet ir kitomis, dažniausiai ES struktūrinių fondų, lėšomis. 2008 m. šiems mokymams buvo skirta apie 4 mln. Lt, o 2007 m. – apie 5 mln. Lt. Išsamiau paanalizavus mokymui skirtas lėšas, matome, kad 2008 m. vieno valstybės tarnautojo mokymui vidutiniškai buvo skirta apie 539 Lt (2007 m. – 449 Lt; 2006 m. – 404 Lt) ir apie 130 Lt kitų, ne biudžeto, lėšų (2007 m. – 162 Lt.). Taigi vienam valstybės tarnautojui mokyti 2008 m. vidutiniškai buvo skirta apie 670 Lt (2007 m. – 611 Lt).

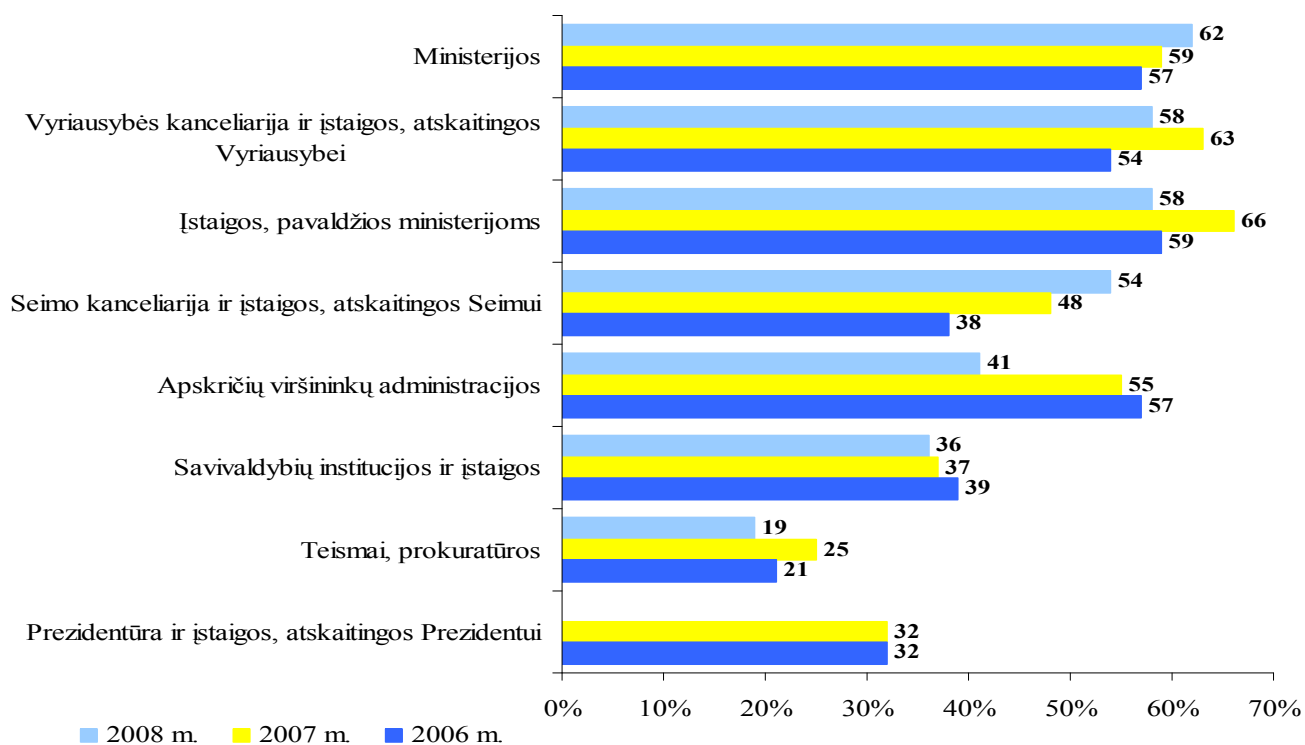
⁴⁰ Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų mokymo ataskaitų duomenimis.

Pažymėtina, kad ne visose valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose valstybės tarnautojų mokymui skirtos lėšos viršijo Valstybės tarnybos įstatyme nustatytą minimalią 1 proc. ribą. Kaip ir ankstesniais metais pastebimi skirtumai tarp centrinio, teritorinio ir vietos savivaldos lygmens institucijų: ministerijos valstybės tarnautojų mokymui vidutiniškai skyrė po 1,4 proc., apskritys – apie 0,9 proc., savivaldybės – 1,2 proc.: nuo įstaigos valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytą asignavimų. Tokia situacija, kai finansiniai mokymo rodikliai mažesni nei 1 proc. nuo darbo užmokesčiui skirtų biudžeto asignavimų, yra ir teismuose bei prokuratūrose (0,9 proc.).

Kasmet apie pusę valstybės tarnautojų tobulina kvalifikaciją: 2008 m. – 50 proc., 2007 m. – 55 proc., 2006 m. – 50 proc. 2008 m. vienas valstybės tarnautojas vidutiniškai dalyvavo 3 mokymo renginiuose. Registro duomenimis, rečiausiai kvalifikaciją tobulino politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai (11 proc. visų tos pareigybių grupės tarnautojų) bei tarnautojai, einantys specialisto pareigas (38 proc.), daugiausiai – įstaigų vadovų pavaduotojai (61 proc.), poskyrių vedėjai (60 proc.) ir vidinių departamentų direktoriai (59 proc.).

2008 m. dažniausiai (daugiau nei pusė tos įstaigų grupės valstybės tarnautojų) kvalifikaciją tobulino valstybės tarnautojai, dirbantys ministerijose, įstaigose, pavaldžiose ministerijoms, Vyriausybės kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Vyriausybei bei Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui. Tuo tarpu rečiausiai kvalifikaciją tobulino teismų bei prokuratūrų valstybės tarnautojai.

35 pav. Valstybės tarnautojų dalyvavimas mokymuose pagal įstaigų grupes 2006-2008 m. (proc.)

Pagal Valstybės tarnautojų mokymo 2007-2010 m. strategijoje nustatytus prioritetinius mokymo tikslus, 2008 m. kaip ir 2007 m. valstybės tarnautojai dažniausiai ugdė gebėjimus, susijusius

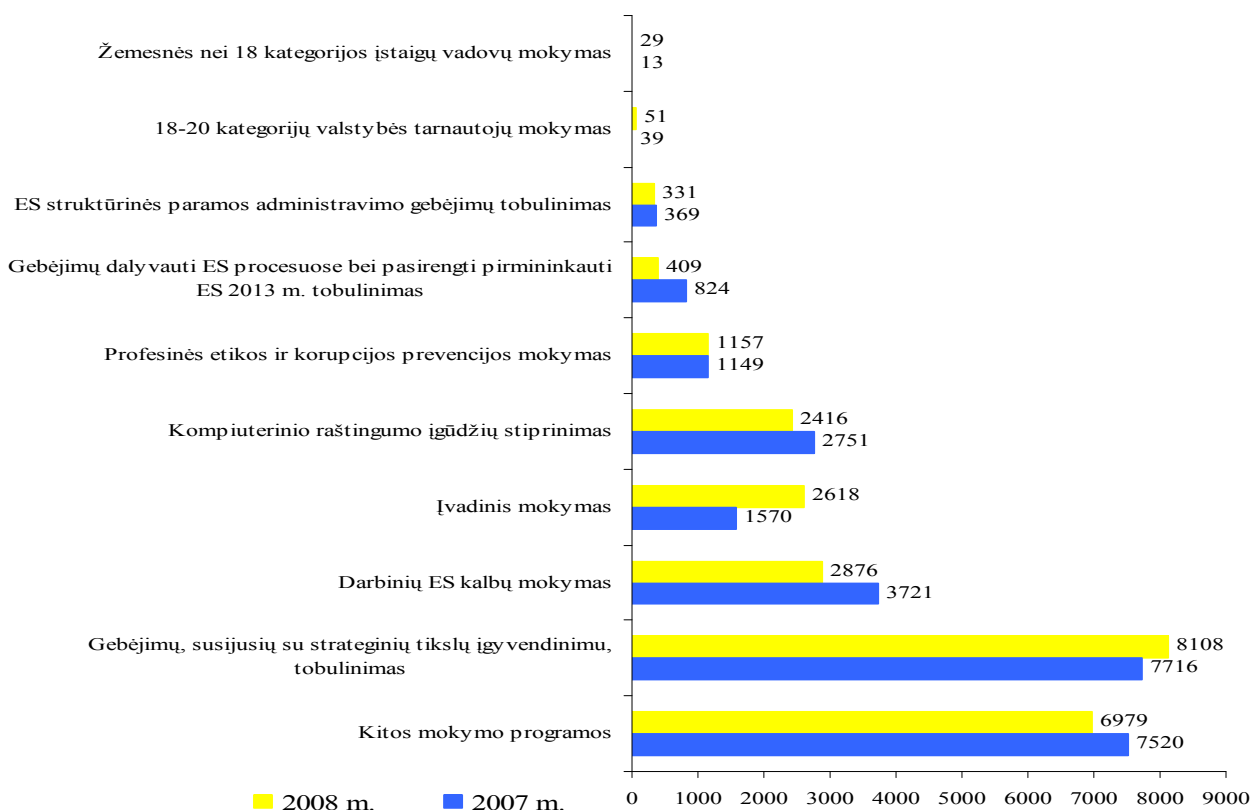
su valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų strateginių tikslų įgyvendinimu. Žymi dalis valstybės tarnautojų rinkosi ir kitus, mokymo strategijoje nenustatytus prioritetiniais, mokymus.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2008 m. intensyviau mokėsi įstaigų vadovai ir aukščiausių kategorijų valstybės tarnautojai. Žemesnės nei 18 kategorijos įstaigų vadovų, išklausių jiems privalomą mokymo programą, 2008 m., lyginant su 2007 m., padaugėjo 55 proc., o 18-20 kategorijų valstybės tarnautojų – 24 proc.

Kita privalomojo mokymo rūšis – įvadinis mokymas. 2008 m. palyginus su 2007 m., 40 proc. daugiau valstybės tarnautojų išklausė įvadinio mokymo programas. 2008 m. į pareigas konkurso būdu pirmą kartą buvo priimta 2821 (be įstaigų vadovų) valstybės tarnautojas, o įvadiniam mokyme dalyvavo 2618 tarnautojų.

2008 m. lyginant su 2007 m., 23 proc. mažiau valstybės tarnautojų tobulino darbinės ES kalbas ir apie 12 proc. mažiau tarnautojų stiprino kompiuterinio raštingumo įgūdžius.

36 pav. Valstybės tarnautojų, dalyvavusių mokymuose pagal atskiras mokymo rūšis 2007-2008 m., skaičius

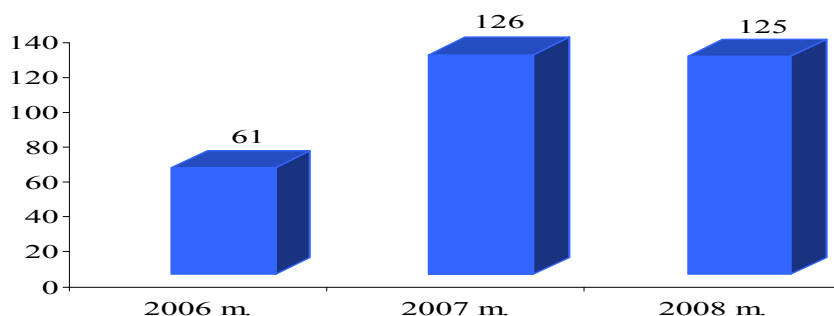
2008 m. perpus sumažėjo valstybės tarnautojų, tobulinusių kvalifikaciją mokymuose, susijusiuose su ES reikalais: atstovavimu ir pirmininkavimu. Be to, nedaug valstybės tarnautojų tobulino gebėjimus administruoti ES struktūrinę paramą. 2008 m. šiose srityse kvalifikaciją tobulino 2,4 proc. valstybės tarnautojų (2007 m. – 5,9 proc.).

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuva dalyvauja ES sprendimų priėmimo ir priimtų sprendimų įgyvendinimo užtikrinimo procesuose bei artėja pirmininkavimas ES, reikėtų labiau stiprinti valstybės tarnautojų, atliekančių atstovavimo ar atliksiančių su pirmininkavimu susijusias funkcijas, gebėjimus. Siekiant to, numatoma įgyvendinti ES struktūrinės paramos projektą, užtikrinantį Lietuvos valstybės tarnautojų, atstovaujančių Lietuvos interesams ES centralizuotą kvalifikacijos tobulinimą.

Mokymo programos

Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos rengia valstybės tarnautojų mokymo programas, kurias įvertina ir tvirtina Valstybės tarnybos departamentas. 2008 m. buvo įvertintos ir patvirtintos 125 valstybės tarnautojų mokymo programos, kurių trukmė viršija 8 akademinės valandas: 114 programų yra orientuotos į specialius atskirų valstybės tarnautojų grupių mokymo poreikius, 5 įvadinio mokymo programos ir 6 kompiuterinio raštingumo mokymo programos.

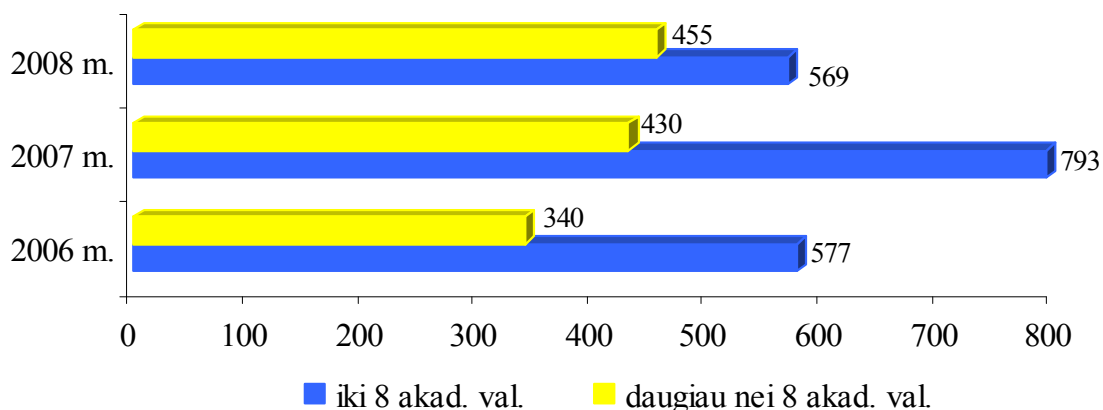
37 pav. Valstybės tarnybos departamento patvirtintos valstybės tarnautojų mokymo programos 2006 - 2008 m.

Mokymo programos, kurių trukmė viršija 8 akademinės valandas, Valstybės tarnybos departamentui įvertinti ir tvirtinti 2008 m. pateikė 27 kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. Daugiausiai mokymo programų parengė ir pateikė tvirtinti Finansų ministerijos mokymo centras (16), VŠĮ valstybės ir savivaldybių mokymo centras „Dainava“ (12) ir Mykolo Romerio universitetas (11).

Kaip ir ankstesniais metais pagal mokymo programas iki 8 akademinė valandų organizuota daugiau mokymų nei pagal ilgesnes mokymo programas, tačiau 2008 m. lyginant su 2007 m. jų trečdaliu sumažėjo. 2008 m. nors ir nežymiai (5,5 proc.), bet išaugo mokymo programų, kurių trukmė daugiau nei 8 akademinės valandos, pagal kurias buvo vykdyti mokymai, skaičius.

38 pav. 2006-2008 m. vykdytų valstybės tarnautojų mokymo programų pasiskirstymas pagal trukmę.

2008 m. Valstybės tarnybos departamento užsakymu atliktame Valstybės tarnautojų mokymo poreikių tyrime pastebimas platesnės mokymo programų tematikos įvairovės poreikis. Valstybės tarnautojai pageidauja tobulinti administracinius gebėjimus ne vien valstybės tarnautojų mokymo programų turinio reikalavimuose nurodytose srityse, bet ir kitose - psichologijos, darbo komandoje, viešosios komunikacijos, tarnybinio protokolo, bendravimo su žiniasklaida, raštvedybos, kanceliariinės kalbos ir pan.

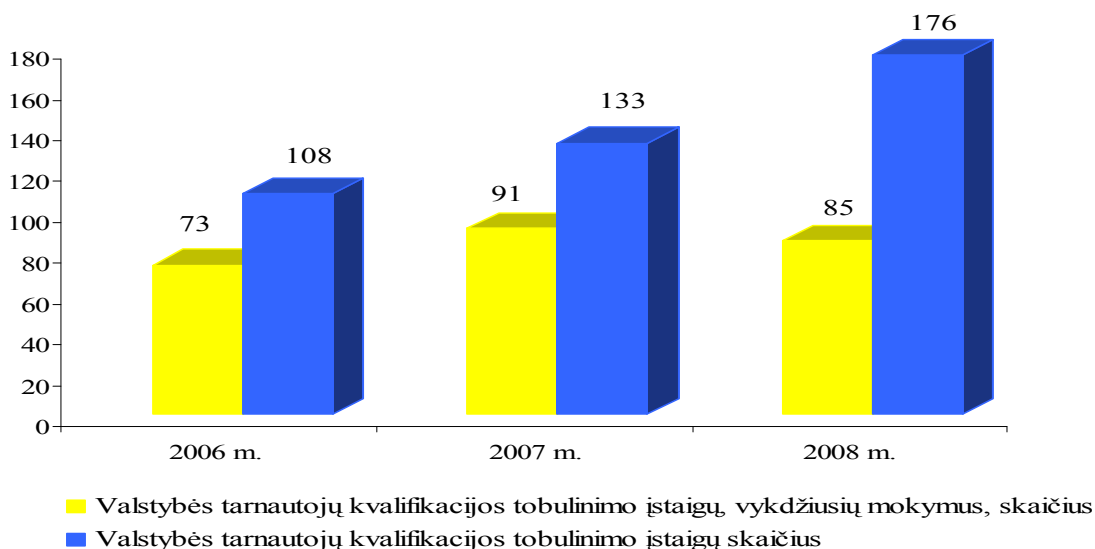
Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos

Valstybės tarnautojai mokomi vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka patvirtintose valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigose. 2008 m. patvirtintos 45 valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos, 2 įstaigos iš patvirtinto sąrašo išbrauktos. Bendras patvirtintų įstaigų skaičius metų pabaigoje siekė 176. Mokymus valstybės tarnautojams 2008 m. organizavo 87 įstaigos, t.y. 49 proc. visų valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašė esančių įstaigų.

Siekiant tobulinti teisinį reglamentavimą, 2008 m. įsigaliojo naujas Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų tvirtinimo tvarkos aprašas⁴¹, kuriame patvirtinti papildomi kokybės ir kvalifikaciniai reikalavimai įstaigoms, siekiančioms mokyti valstybės tarnautojus, nustatyta įstaigų išbraukimo iš valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašo tvarka.

⁴¹ Patvirtintas vidaus reikalų ministro 2002 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 341 (nauja vidaus reikalų ministro 2008 m. balandžio 3 d. įsakymo Nr. 1V-120 redakcija).

39 pav. Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų skaičius 2006 – 2008 m.

Sustiprėjusi kvalifikacijos tobulinimo įstaigų geografinė plėtra kituose regionuose daugeliui valstybės tarnautojų suteikia galimybę tobulinti kvalifikaciją netoli savo darbo vietos. Du trečdaliai (65 proc.) patvirtintų valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų yra Vilniuje, o likusios išsidėsčiusios po visą Lietuvą.

40 pav. Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų geografinė plėtra 2008 m.

Pagal valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų 2008 m. veiklos ataskaitas daugiausiai valstybės tarnautojų apmokė Finansų ministerijos mokymo centras, VšĮ Lietuvos viešojo administravimo institutas, Lietuvos policijos mokymo centras, Lietuvos savivaldybių asociacijos Mokymo ir konsultavimo centras, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos mokymo centras. Pažymėtina, kad Finansų ministerijos mokymo centras bei VšĮ Lietuvos viešojo administravimo institutas 2008 m. turėjo ir didžiausią mokymo programų pasiūlą. Nors šiuo metu valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašė yra nemažai uždaryjusių akcinių bendrovių (48 proc.), tačiau

2008 m., kaip ir ankstesniais metais, aktyviausi mokymo paslaugų teikėjai buvo valstybės biudžetinės ir viešosios įstaigos, kurios apmoko 5 kartus daugiau valstybės tarnautojų nei kitų teisinių formų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos.

Užsienio kalbų mokymus valstybės tarnautojams 2008 m. organizavo 20 kvalifikacijos tobulinimo įstaigų, iš kurių daugiausiai valstybės tarnautojų apmokė VŠĮ „Valstybės institucijų kalbų centras“, VŠĮ „Užsienio kalbų mokymo centras“ bei VŠĮ „American English School“. 2008 m. kompiuterinio raštingumo kursų valstybės tarnautojams organizavo bei informacinių technologijų žinias ir gebėjimus tobulino 21 kvalifikacijos tobulinimo įstaiga. Valstybės tarnautojų žinias profesinės etikos srityje tobulino 5 kvalifikacijos tobulinimo įstaigos, 9 kvalifikacijos tobulinimo įstaigos organizavo korupcijos prevencijos mokymus.

Įvadinį valstybės tarnautojų mokymą organizavo 14 kvalifikacijos tobulinimo įstaigų. Daugiausiai valstybės tarnautojų įvadinį mokymą išklausė Finansų ministerijos mokymo centre, VŠĮ Lietuvos viešojo administravimo institute, UAB Ekonomikos mokymo centre bei Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos mokymo centre.

2008 m. Valstybės tarnybos departamentas sukūrė ir įdiegė naują Valstybės tarnybos informacinės sistemos (VATIS) Mokymo įstaigų posistemę, kuria gali naudotis visos valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. Šioje posistemėje valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos pateikia visų savo organizuojamų mokymo renginių programas, mokymo tvarkaraščius, seminarų ir kursų kainas, programų lektorių sąrašus ir kitą reikalingą informaciją apie vykdomus mokymus valstybės tarnautojams. Savitarnos posistemėje valstybės tarnautojai turi galimybę matyti visus kvalifikacijos tobulinimo įstaigų mokymų pasiūlymus ir savo mokymo poreikį per VATIS pateikti personalo administravimo tarnyboms.

Valstybės tarnybos departamentas nuolat platino informaciją apie galimybę valstybės tarnautojams tobulinti kvalifikaciją užsienyje. 2008 m. buvo organizuotos 2 atrankos į Europos Komisijos struktūrines stažuotes. Į Lietuvos valstybės tarnautojams skirtas 10 laisvų vietų stažuotis Europos Komisijos padaliniuose atrinkti 7 kandidatai. Įvykdyta pretendentų į trumpalaikių stažuotčių ES institucijose programą atranka: iš 13 pretendentų atrinkta 10, kurių kandidatūros pateiktos svarstyti Europos Komisijai.

Remiantis Registro statistiniais duomenimis, iš viso 2008 m. kvalifikaciją užsienyje tobulino 547 valstybės tarnautojai. Dažniausiai kvalifikacija tobulinta Prancūzijoje (85 valstybės tarnautojai), Vokietijoje (80), Italijoje (70). Daugiausiai valstybės tarnautojų tobulinti kvalifikaciją užsienyje siuntė Finansų ministerija (135), Ūkio, Žemės ūkio ir Vidaus reikalų ministerijos (po 11).

Iš 60 savivaldybių administracijų 2008 m. kvalifikaciją užsienyje tobulino 89 valstybės tarnautojai, iš apskričių viršininkų administracijų – 24 valstybės tarnautojai.

- Kasmet apie pusę valstybės tarnautojų tobulina kvalifikaciją.
- 2008 m. valstybės tarnautojų mokymui vidutiniškai buvo skirta 16,2 mln. Lt, t.y. 1,6 proc. nuo valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų metinių asignavimų.
- 2008 m. palyginus su 2007 m., 40 proc. daugiau valstybės tarnautojų išklausė įvadinio mokymo programas.
- Žemesnės nei 18 kategorijos įstaigų vadovų, išklausių jiems privalomą mokymo programą, 2008 m., lyginant su 2007 m., padaugėjo 55 proc., o 18-20 kategorijų valstybės tarnautojų – 24 proc.
- 2008 m. 50 proc. mažiau valstybės tarnautojų tobulino kvalifikaciją mokymuose, susijusiuose su ES reikalais.
- 2008 m. buvo įvertintos ir patvirtintos 45 valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos ir 125 valstybės tarnautojų mokymo programos, kurių trukmė viršija 8 akademines valandas.

VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSAS BEI TARNYBOS SĄLYGOS

Tarnyba valstybei susijusi su viešojo intereso garantavimu. Valstybės tarnybos paskirtis – valstybės ir savivaldybių institucijoms vykdant viešąjį administravimą ir teikiant viešąsias paslaugas garantuoti viešąjį interesą. Tai lemia ne tik valstybės tarnautojų, kaip korpuso, ypatingą formavimo tvarką, bet ir jų teisinio statuso specifiką, jų ypatingą atsakomybę visuomenei už jiems pavestų (patikėtų) funkcijų vykdymą, teises ir pareigas. Todėl valstybės tarnautojų teisinis statusas, teisių ir pareigų įgyvendinimas negali neturėti reikšmingų ypatumų.

Valstybės tarnautojų pareigos ir teisės

Valstybės tarnybos įstatyme nustatyta vienuolika valstybės tarnautojo *pareigų*: laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų; būti lojaliems Lietuvos valstybei ir jos konstitucinei santvarkai; gerbti žmogaus teises ir laisves, tarnauti visuomenės interesams; tinkamai atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir laiku atlikti pavedamas užduotis; laikytis nustatytų valstybės tarnautojų veiklos etikos principų ir taisyklių, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto, nepiktnaudžiauti tarnyba ir t.t. Šis sąrašas nėra baigtinis, valstybės tarnautojams pareigos gali būti nustatytos ir kitais įstatymais.

Valstybės tarnautojams nustatytų pareigų vykdymas glaudžiai susijęs su tarnybine atsakomybe, nes tarnybiniu nusižengimu yra laikomas valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas dėl valstybės tarnautojo kaltės⁴².

Valstybės tarnybos įstatyme valstybės tarnautojui taip pat nustatytos septynios bendro pobūdžio ir dvi specifinės (ne visiems aktualios) *teisės*, t.y. teisė į karjerą valstybės tarnyboje pagal turimą kvalifikaciją (tik karjeros valstybės tarnautojams), teisė gauti darbo užmokestį, teisė į mokymą už valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšas, teisė į atostogas, į valstybinio socialinio draudimo pensiją, socialines ir kitas garantijas, teisė streikuoti (išskyrus valstybės tarnautojus, einančius padalinio vadovo ar aukštesnes pareigas), būti profesinių sąjungų, organizacijų ar susivienijimų, politinių partijų ar organizacijų nariais, ne tarnybos (darbo) laiku dalyvauti politinėje veikloje, teisė dirbti kitą darbą.

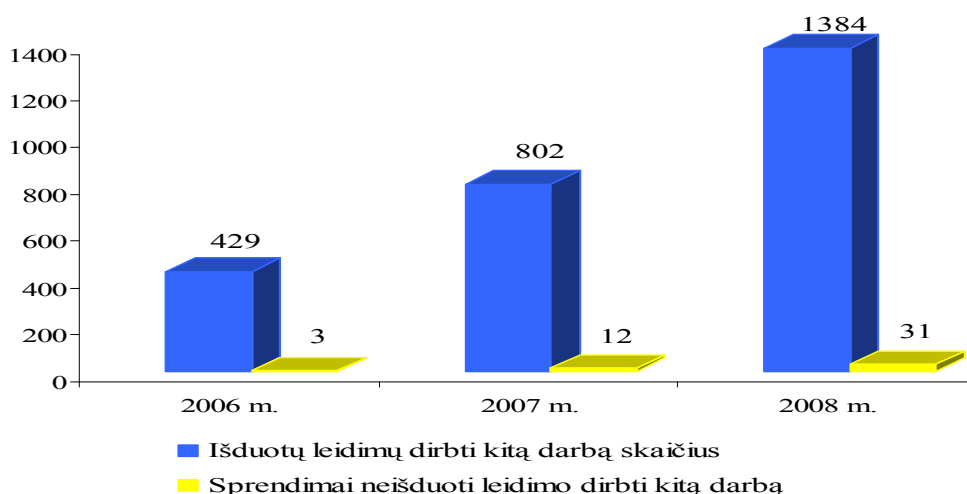
Informacija, kaip įgyvendinamos teisės į karjerą, į mokymą, į socialines garantijas, pateikiama atitinkamuose šios Ataskaitos skyriuose.

Teisė dirbti kitą darbą

Naujausia valstybės tarnautojų teisė, įtvirtinta Valstybės tarnybos įstatyme 2006 m. – teisė dirbti kitą darbą. Ši teisė įgyvendinama duodant valstybės tarnautojui leidimą dirbti kitą darbą, jeigu tai neprieštarauja Valstybės tarnybos įstatyme išdėstytoms aplinkybėms.

Analizuojant Registro duomenis, pastebima valstybės tarnautojų, turinčių leidimą dirbti kitą darbą skaičiaus augimo tendencija. Nuo 2006 m. valstybės tarnautojams išduotų leidimų dirbti kitą darbą skaičius išaugo daugiau nei 3 kartus. 2008 m. leidimus dirbti kitą darbą turėjo 4,6 proc. visų valstybės tarnautojų, 2007 m. – beveik 3 proc. Atitinkamai daugėja ir atvejų, kai priimami sprendimai neišduoti leidimo dirbti kitą darbą. 2008 m. buvo priimtas 31 sprendimas neišduoti leidimo dirbti kitą darbą.

41 pav. Išduotų leidimų dirbti kitą darbą skaičius ir sprendimų neišduoti leidimo dirbti kitą darbą skaičius 2006 - 2008 m.

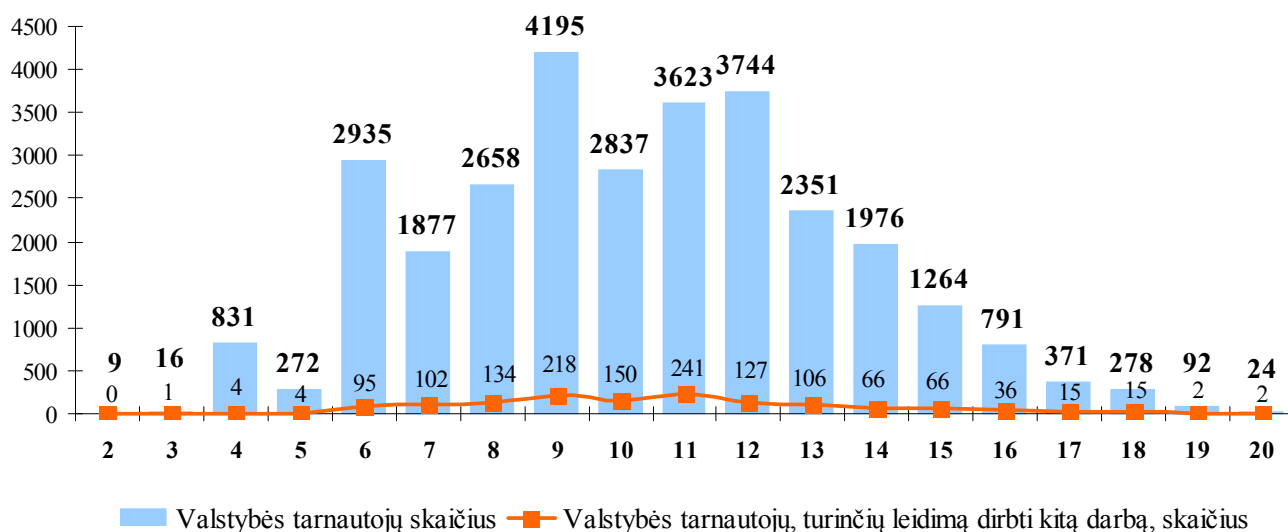

⁴² Žr. Ataskaitos skyrių Valstybės tarnautojų atsakomybė

Daugiausia sprendimų neišduoti leidimų dirbti kitą darbą 2008 m. buvo priimta savivaldybių institucijose ir įstaigose – 15 atvejų. Taip pat šiose įstaigose buvo išduota ir daugiausia leidimų dirbti kitą darbą – 410 leidimų (30 proc. visų leidimų dirbti kitą darbą). Nemažai leidimų dirbti kitą darbą išduota ir įstaigose, pavaldžioje Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, – 358 leidimai (26 proc. visų leidimų dirbti kitą darbą).

Analizuojant informaciją pagal valstybės tarnautojų kategorijas, daugiausia leidimų dirbti kitą darbą (17 proc. visų leidimų dirbti kitą darbą) 2008 m. buvo išduota 11 kategorijos valstybės tarnautojams (6,7 proc. visų tos kategorijos valstybės tarnautojų). Manytina, kad priežastys, paskatinusios valstybės tarnautojus dirbti kitą darbą negali būti siejamos vien tik su darbo užmokesčio valstybės tarnyboje dydžiu, nes leidimus dirbti kitą darbą turėjo įvairių kategorijų valstybės tarnautojai: nuo 20 kategorijos valstybės tarnautojų (leidimai dirbti išduoti 8,3 proc. visų tos kategorijos valstybės tarnautojų) iki 3 kategorijos valstybės tarnautojų (leidimai dirbti išduoti 6,3 proc. visų tos kategorijos valstybės tarnautojų).

42 pav. Valstybės tarnautojų, turinčių leidimus dirbti kitą darbą, pasiskirstymas pagal kategorijas 2008 m.

Teisė atkurti valstybės tarnautojo statusą

Viena iš specialių valstybės tarnautojų teisių yra teisė atkurti valstybės tarnautojo statusą, kuri taikoma karjeros valstybės tarnautojams ir įstaigos vadovams (išskyrus priimamus į pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu). 2008 m. iš asmenų, turinčių teisę atkurti statusą pagal Valstybės tarnybos įstatymo 16 straipsnio 2 dalį, buvo gauti 11 prašymų, t.y. 8 prašymais mažiau nei praėjusiais metais.

Valstybės tarnautojo statusas buvo atkurtas 7 asmenims, t.y. 3 asmenims mažiau nei 2007 m. Iš 7 statusą atkūrusių valstybės tarnautojų 3 asmenys pradėjo eiti pareigas savivaldybėse, 3 – ministerijose, 1 – įstaigoje prie ministerijos.

2008 m. vykdant valstybės tarnautojų statuso atkūrimo funkciją, išliko tos pačios problemos kaip ir praėjusiais metais. Pagrindinė problema, vykdant statuso atkūrimo ir pareigų siūlymo procedūras, yra ta, kad Valstybės tarnybos departamentas turi nuspręsti, ar įstaigai siūlomas asmuo atitinka specialiuosius reikalavimus, nurodytus pareigybės aprašyme.

- Vis daugiau valstybės tarnautojų naudojasi teise dirbti kitą darbą. Nuo 2006 m., kai buvo nustatyta ši teisė, leidimų dirbti kitą darbą skaičius išaugo daugiau nei 3 kartus.
- Teise atkurti valstybės tarnautojo statusą nėra dažnai naudojama – per metus sulaukiama tik keliolikos prašymų: 2008 m. gauta 11 prašymų, o 2007 m. – 19.

Valstybės tarnautojų darbo užmokestis

Ankstesniame skyriuje paminėta, kad viena iš valstybės tarnautojų teisių yra teisė gauti teisės aktais nustatytą darbo užmokestį. Valstybės tarnybos įstatyme reglamentuota, jog jį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos⁴³.

2008 m. buvo priimti valstybės tarnautojų darbo užmokesčio reglamentavimo pakeitimai, kurie įsigaliojo 2009 m. sausio 1 d. Valstybės tarnybos įstatyme nustatytas naujas darbo užmokesčio elementas – apmokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties bei viršvalandinį darbą ir budėjimą (vietoj vienos iš priemokų rūšių)⁴⁴. Toks reglamentavimas buvo pasirinktas sprendžiant teisingo apmokėjimo už darbą problemą, kuri buvo ypač aktuali statutiniams valstybės tarnautojams. Siekiant aiškumo, buvo atskirai reglamentuotos priemokos už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir už papildomų užduočių atlikimą. Statutiniams valstybės tarnautojams nustatyta priemoka už darbą, kuris tiesiogiai susijęs su tarnybinių gyvūnų priežiūra ir parengimu tarnybinėms pareigoms atlikti. Reaguojant į šalies ekonominę situaciją, Valstybės tarnybos įstatymas papildytas nuostata, jog tvirtinamas naujas bazinis dydis negali būti mažesnis už esamą bazinį dydį, išskyrus atvejus, kai iš esmės pablogėja valstybės ekonominė ir finansinė būklė.

Statistikos departamento duomenimis, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2008 m. sudarė 2319,1 Lt (padidėjo 13 proc. lyginant su 2007 m.): valstybės sektoriuje – 2464,6 Lt (padidėjo 21 proc.), privačiame sektoriuje – 2229,9 Lt (padidėjo 8,2 proc.). 2008 m. IV ketv., lyginant su III ketv., vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje beveik nepasikeitė (sumažėjo 0,03

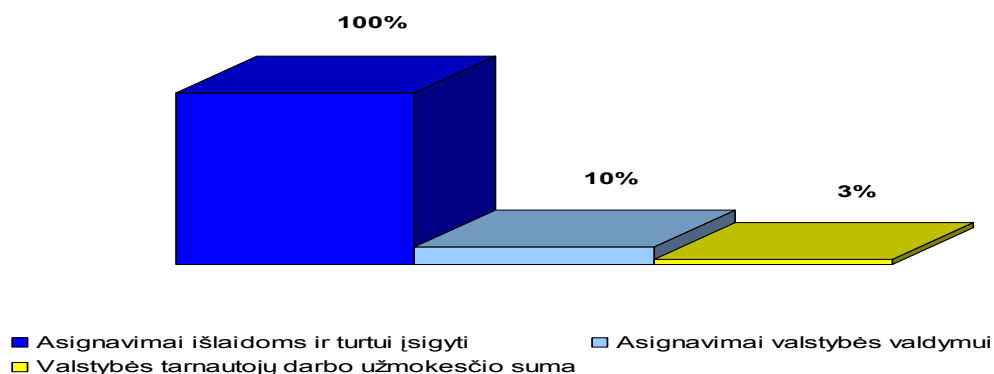
⁴³ Valstybės tarnybos įstatymo VI skyrius, 23 straipsnis.

⁴⁴ Skirtingai nei priėmimą, vertinimą, socialines ir kitas garantijas reglamentuojančios teisės aktų nuostatos, darbo užmokesčio sistemą reglamentuojančios nuostatos be išlygų taikomos statutiniams valstybės tarnautojams.

proc.): valstybės sektoriuje padidėjo 3,1 proc., o privačiame sektoriuje sumažėjo 2,2 proc. Statistikos departamento duomenimis, darbo užmokesčio didėjimą valstybiniame sektoriuje 2008 m. IV ketv., lyginant su III ketv., lėmė didėję pedagoginių darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai, didesnės nereguliarios išmokos ir kt. Tuo tarpu darbo užmokesčio mažėjimui privačiame sektoriuje įtakos turėjo mažesnis darbo dienų skaičius, darbų apimtys ir samdomųjų darbuotojų skaičiaus mažėjimas (privačiame sektoriuje darbuotojų skaičius sumažėjo 4,4 proc.) ir kt. Kita vertus, Valstybės tarnybos departamento užsakymu Darbo ir socialinių tyrimų instituto tyrėjų grupės 2009 m. atliktame *Ministerijų valstybės tarnautojų ir to paties lygmens privataus sektoriaus dirbančiųjų darbo užmokesčio palyginimo* tyrime pastebima, jog „privačiame sektoriuje egzistuoja neapskaiyto darbo užmokesčio („vokelių“) problema. Tikėtina, kad prie oficialaus privataus sektoriaus darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio pridėjus nedeklaruotą darbo užmokestį, šis rodiklis daugeliu atvejų viršytų valstybės tarnautojų vidutinį darbo užmokestį.“

Valstybės tarnautojų (be statutinių) darbo užmokesčiui skirtos lėšos 2008 m. sudarė apie 3 proc. valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimų.

43 pav. Valstybės tarnautojų darbo užmokestis valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų kontekste 2008 m.

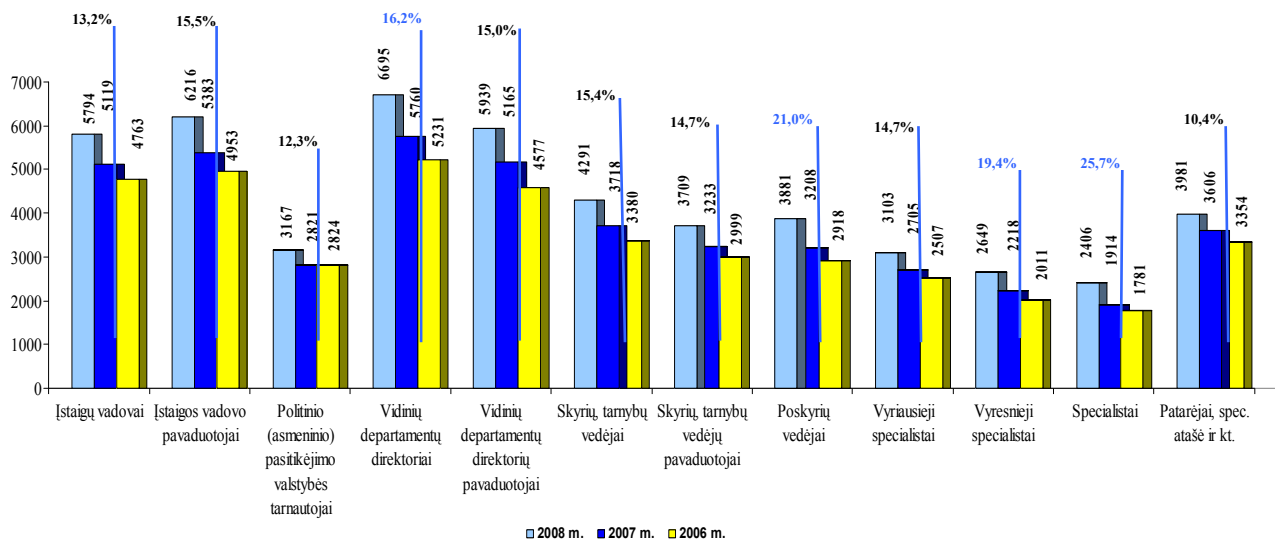
Registro duomenimis, vidutinis valstybės tarnautojų (ne statutinių) mėnesinis bruto darbo užmokestis 2008 m. siekė 3364 Lt ir, lyginant su 2007 m., padidėjo 15,7 proc., o 2007 m. lyginant su 2006 m. – 11,4 proc. Šis darbo užmokesčio augimas susijęs su valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinio dydžio augimu (2006 m. buvo 430 Lt, 2007 m. – 442 Lt, 2008 m. – 490 Lt) ir valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų grupių skaičiaus sumažėjimu (nuo 2008 m. gegužės 1d. vietoj 6 įstaigų grupių yra 5⁴⁵).

2008 m. įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis siekė 6014 Lt, padalinių vadovų ir jų pavaduotojų – 4258 Lt, specialistų (įskaitant patarėjus, spec. atašė ir kt.) – 2960 Lt (specialistų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis svyruoja nuo 2406 iki 3103 Lt,

⁴⁵ Detaliau tai aptarta Ataskaitos skyriuje apie valstybės tarnautojų pareigybes.

patarėjų ir spec. atašė – 3981 Lt). Šio dydžio augimas skiriasi priklausomai nuo valstybės tarnautojų pareigybės. Ryškiausiai (2008 m. lyginant su 2007 m.) didėjo specialistų (25,7 proc.), poskyrių vedėjų (21 proc.), vyresniųjų specialistų (19,4 proc.) ir vidinių departamentų direktorių (16,2 proc.) vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis. Tai susiję su valstybės tarnautojų pareigybių teisinio reglamentavimo pokyčiais, kai buvo padidinti 1-9 kategorijų valstybės tarnautojų pareiginių algų koeficientai, taipogi mažėjo žemiausių kategorijų pareigybių ir daugėjo aukštesnių kategorijų valstybės tarnautojų pareigybių.

44 pav. Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pagal valstybės tarnautojų pareigybes kaita 2006–2008 m.*

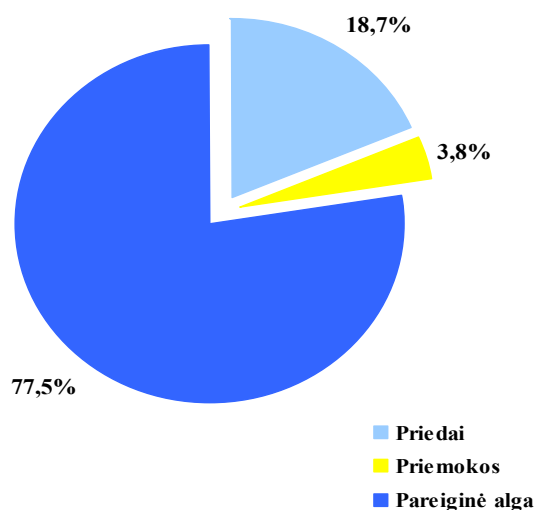

* Paveiksle pateiktas vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio procentinis pokytis 2007 - 2008 m.

Pastaruosius penkerius metus, nepaisant kainų lygio kilimo, BVP, infliacijos bei kitų ekonominių rodiklių kaitos šalyje, vidutinis valstybės tarnautojų darbo užmokestis buvo pakankamai stabilus ir kasmet kito nedaug: 2003 m. siekė 2246 Lt, 2004 m. – 2391 Lt, 2005 m. – 2560 Lt, 2006 m. – 2663 Lt, 2007 m. – 2906 Lt, 2008 m. – 3364 Lt. 2008 m. IV ketv. pradėjus blogėti šalies ekonominei situacijai, nuo 2009 m. sausio 1 d. valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinį dydį sumažinus nuo 490 Lt iki 475 Lt, atitinkamai mažėjo ir valstybės tarnautojų darbo užmokestis.

2008 m. 77 proc. valstybės tarnautojų darbo užmokesčio sudarė pareiginė alga, likusią dalį – įvairios priemokos ir priedai. Valstybės tarnybos įstatyme reglamentuota, jog priedų ir priemokų suma negali viršyti 70 proc. pareiginės algos, kurios dydis priklauso nuo Seimo tvirtinamo bazinio dydžio ir svyruoja priklausomai nuo valstybės tarnautojų užimamos pareigybės kategorijos.

45 pav. Valstybės tarnautojų darbo užmokestis 2008 m.

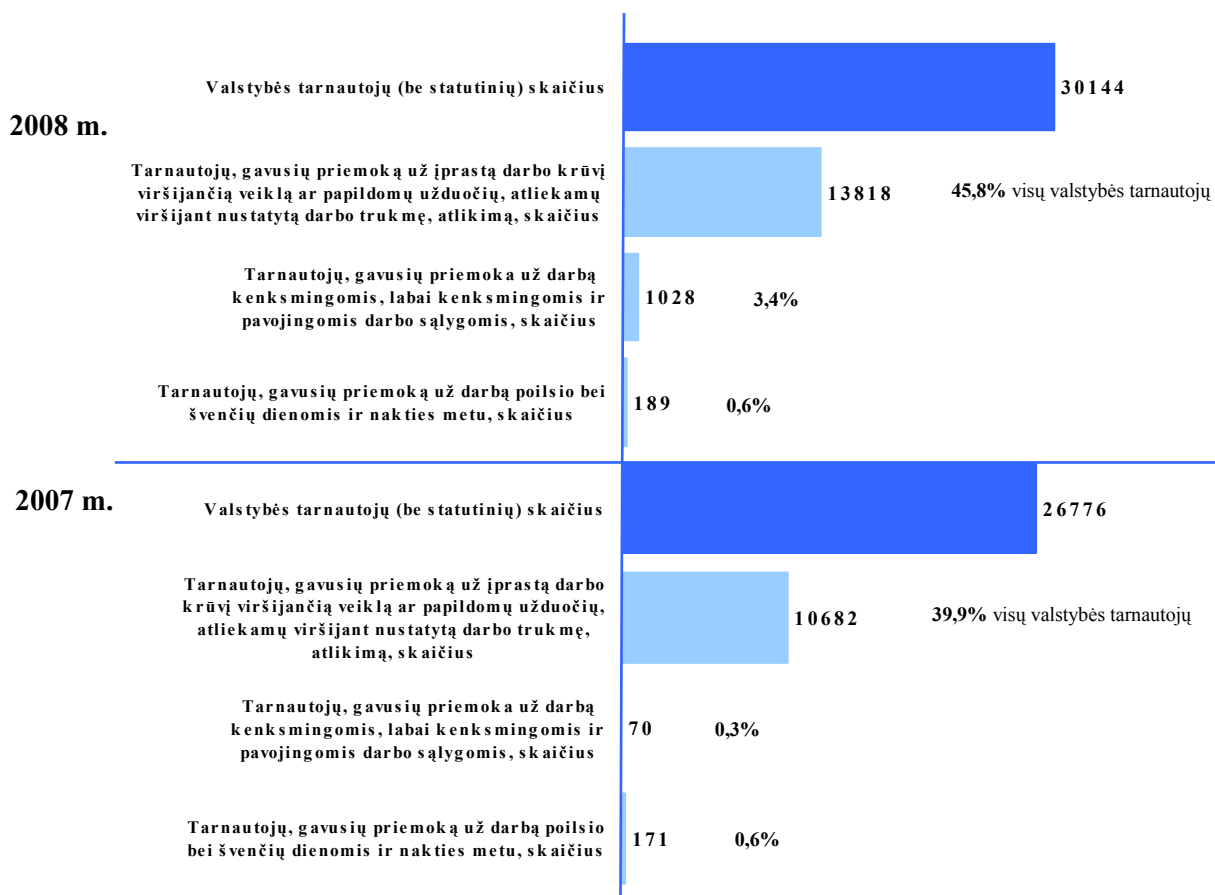
Analizuojant Registro duomenis, matyti, jog 2008 m., kaip ir 2007 m., daugiau nei trys ketvirtadaliai valstybės tarnautojų gavo priedą už stažą (2008 m. – 76,3 proc. visų valstybės tarnautojų, 2007 m. – 80,5 proc.), kiek mažesnė dalis – priedą už kvalifikacinę klasę (2008 m. – 59,3 proc. visų valstybės tarnautojų be politinio (asmeninio) pasitikėjimo, 2007 m. – 57,6 proc.)⁴⁶. Pastebima, jog analizuojamu laikotarpiu 4,2 proc. sumažėjo valstybės tarnautojų, gaunančių priedą už stažą ir nežymiai padidėjo valstybės tarnautojų, gaunančių priedą už kvalifikacinę klasę. Atkreiptinas dėmesys, jog beveik trečdalis (30,6 proc.) valstybės tarnautojų turėjo iki 3 metų valstybės tarnybos stažą, už kurį priedas nėra mokamas⁴⁷.

2008 m. daugiausiai valstybės tarnautojų gavo priemoką už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir papildomų užduočių, viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą. Lyginant su 2007 m., šią priemoką gaunančių valstybės tarnautojų skaičius padidėjo 5,9 proc. Taip pat pastebima, jog 3,1 proc. išaugo ir valstybės tarnautojų, gavusių priemoką už darbą kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis, skaičius (žr. 46 pav.).

⁴⁶ Detalesnė analizė apie valstybės tarnautojų pasiskirstymą pagal kvalifikacines klases pateikta ataskaitos skyriuje apie valstybės tarnautojų karjerą.

⁴⁷ Mažesnę nei 3 metų stažą turėjo 9217 valstybės tarnautojų; 3 (imtinai) - 6 metų stažą – 3969 tarnautojai; 6 (imtinai) - 9 metų – 2944 tarnautojai; 9 (imtinai) - 12 metų – 3245 tarnautojai; 12 (imtinai) - 15 metų – 3672 tarnautojai; 15 (imtinai) - 18 metų – 3326 tarnautojai; daugiau nei 18 metų – 3771 tarnautojas.

46 pav. Valstybės tarnautojų, gavusių priemokas, skaičius (proc.) 2007–2008 m.

Analizuojant esamą valstybės tarnautojų darbo užmokesčio sistemą pastebimos tam tikros problemos, pvz.: pasitaiko atvejų, kai valstybės institucijose į laisvas pareigybes nepriimami valstybės tarnautojai, taip dirbtinai sukuriant lėšų perteklių, kuris panaudojamas darbo užmokesčio kintamosios dalies (priedų ir priemokų) didinimui.

Siekiant spręsti su darbo užmokesčiu susijusias problemas, numatoma tęsti darbus šioje srityje ir pateikti atitinkamus pasiūlymus.

- Pastaruosius penkerius metus, nepaisant kainų lygio kilimo, BVP, infliacijos bei kitų ekonominių rodiklių kaitos šalyje, vidutinis valstybės tarnautojų darbo užmokestis buvo pakankamai stabilus ir kasmet kito nedaug.
- Vidutinis valstybės tarnautojų (ne statutinių) mėnesinis bruto darbo užmokestis 2008 m. siekė 3364 Lt ir, lyginant su 2007 m., padidėjo 15,7 proc. Įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis siekė 6014 Lt, padalinių vadovų ir jų pavaduotojų – 4258 Lt, specialistų (įskaitant patarėjus, spec. atašė ir kt.) – 2960 Lt. Nuo 2009 m. sausio 1 d. valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinis dydį sumažinus nuo 490 Lt iki 475 Lt, atitinkamai mažėjo ir valstybės tarnautojų darbo užmokestis.

- 2008 m. 77 proc. valstybės tarnautojų darbo užmokesčio sudarė pareiginė alga, likusią dalį – įvairios priemokos ir priedai. 2007-2008 m. laikotarpiu 4,2 proc. sumažėjo valstybės tarnautojų, gaunančių priedą už stažą ir nežymiai padidėjo valstybės tarnautojų, gaunančių priedą už kvalifikacinę klasę. Daugiausiai valstybės tarnautojų gavo priemoką už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ir papildomų užduočių, viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą.

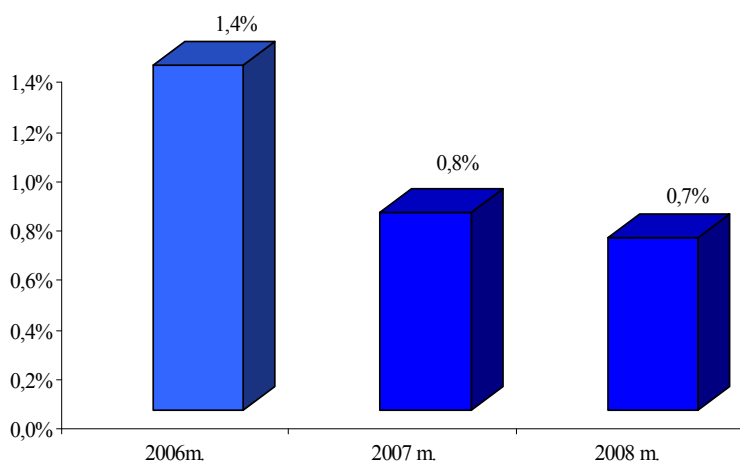
Valstybės tarnautojų atsakomybė

2008 m. Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios valstybės tarnautojų atsakomybę, nesikeitė.

Valstybės tarnautojai už tarnybinius nusižengimus (valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas arba netinkamas atlikimas dėl valstybės tarnautojo kaltės) traukiami tarnybinėn atsakomybėn, už tarnybinius nusižengimus skiriamos tarnybinės nuobaudos.

Registro duomenimis, 2008 m. 0,7 proc. (233 atvejai) visų valstybės tarnautojų buvo skirtos tarnybinės nuobaudos (2007 m. – 0,8 proc.; 208 atvejai). Skirtų tarnybinių nuobaudų skaičius vienam valstybės tarnautojui 2008 m., lyginant su 2007 m., beveik nepasikeitė, o lyginant su 2006 m. – sumažėjo 2 kartus.

47 pav. Valstybės tarnautojų skaičius, kuriems buvo skirtos tarnybinės nuobaudos 2006–2008 m.

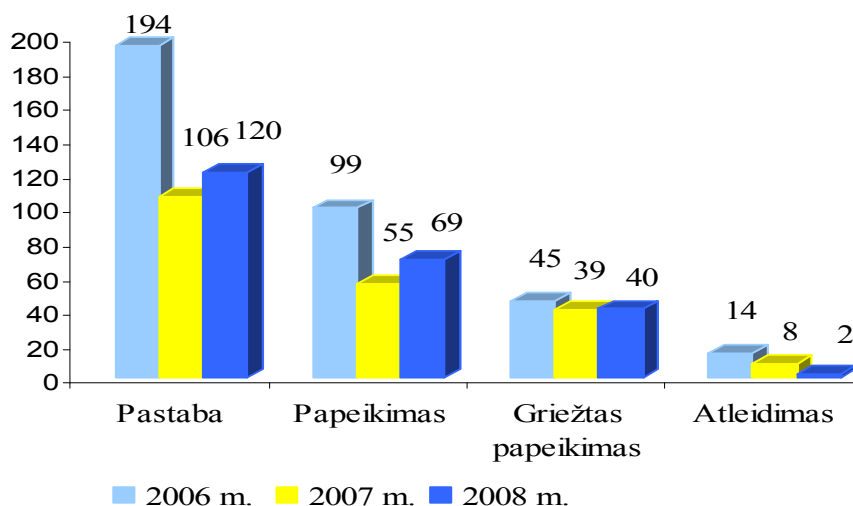

Analizuojant valstybės tarnautojams skirtų tarnybinių nuobaudų skaičių pagal skirtingas tarnybinių nuobaudų rūšis, galima pastebėti, jog dažniausiai valstybės tarnautojams už tarnybinius

nusižengimus buvo skirtos pastabos bei papeikimai, rečiausiai taikytas griežtas papeikimas bei atleidimas iš pareigų.

2008 m., lyginant su 2007 m., ryškiausiai padidėjo pastabų skaičius, taip pat išaugo ir papeikimų skaičius, beveik nekito griežtų papeikimų skaičius ir sumažėjo griežčiausios tarnybinės nuobaudos – atleidimo iš pareigų – taikymas (žr. 48 pav.).

48 pav. Tarnybinių nuobaudų, skirtų 2006-2008 m., skaičius (pagal tarnybinių nuobaudų rūšis)

Analizuojant valstybės tarnautojams paskirtų tarnybinių nuobaudų skaičių pagal pareigybių grupes, nustatyta, kad 2008 m. daugiausiai tarnybinių nuobaudų buvo skirta vyriausiesiems ir vyresniesiems specialistams, t.y. 128 tarnybinės nuobaudos (55,4 proc. visų 2008 m. valstybės tarnautojams skirtų tarnybinių nuobaudų). Atitinkamai vyriausieji ir vyresnieji specialistai 2008 m. sudarė 61,2 proc. visų valstybės tarnautojų.

Skyrių vedėjams buvo skirtos 57 tarnybinės nuobaudos (24,6 proc. visų 2008 m. valstybės tarnautojams skirtų tarnybinių nuobaudų). Atitinkamai skyriaus vedėjai 2008 m. sudarė 13,8 proc. visų valstybės tarnautojų. Įstaigų vadovams 2008 m. buvo skirtos 4 tarnybinės nuobaudos (1,7 proc. visų 2008 m. valstybės tarnautojams skirtų tarnybinių nuobaudų). Įstaigų vadovai 2008 m. sudarė 1,5 proc. visų valstybės tarnautojų. Lyginant 2008 m. ir 2007 m. įstaigų vadovams skirtų tarnybinių nuobaudų skaičių, galima pastebėti, jog pastarasis nežymiai sumažėjo (2007 m. buvo 1,9 proc. visų tais metais valstybės tarnautojams skirtų tarnybinių nuobaudų).

Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams, 2008 m. kaip ir 2007 m., tarnybinių nuobaudų nebuvo paskirta.

Analizuojant 2008 m. valstybės tarnautojams paskirtų tarnybinių nuobaudų skaičių pagal pareigybių kategorijas, pastebėta, kad daugiausiai tarnybinių nuobaudų – 144 (62,3 proc. visų 2008 m. valstybės tarnautojams skirtų tarnybinių nuobaudų) skirta 8-12 kategorijos valstybės tarnautojams. Aukščiausių kategorijų (18-20 kategorijos) valstybės tarnautojams buvo skirtos 3 tarnybinės nuobaudos (1,2 proc. visų 2008 m. valstybės tarnautojams skirtų tarnybinių nuobaudų), o 2007 m. – 7

tarnybinės nuobaudos (3,3 proc. visų tais metais valstybės tarnautojams skirtų tarnybinių nuobaudų). Atkreiptinas dėmesys, kad atitinkamai 8-12 kategorijos valstybės tarnautojai 2008 m. sudarė 56,5 proc., o 18-20 kategorijos valstybės tarnautojai – 1,3 proc. visų valstybės tarnautojų.

Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos, reglamentuojančios valstybės tarnautojų atsakomybę, nustato ir materialinės atsakomybės sąlygas bei žalos atlyginimo tvarką, nušalinimą nuo pareigų ir kt. Registro duomenimis, 2007-2008 m. nebuvo nė vieno žalos atlyginimo atvejo. 2007 m. nuo pareigų buvo nušalinti 7 valstybės tarnautojai, 2008 m. – 13 valstybės tarnautojų.

Praktikoje pasitaiko atvejų, kai valstybės tarnautojai, kuriems pradėtas tarnybinio nusižengimo tyrimas dėl galimo šiurkštaus nusižengimo (ir gresia atleidimas), atsistatydina iš pareigų savo noru ir tokiu būdu išvengia tarnybinės atsakomybės. Siekiant išspręsti šią problemą, parengtas atitinkamas Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo projektas, kurio tikslas – sudaryti sąlygas, kad šiurkščius tarnybinius nusižengimus padarę asmenys, kurie atsistatydino iš valstybės tarnybos nepasibaigus tarnybinio nusižengimo tyrimui, trejus metus, kaip ir atleistieji iš valstybės tarnautojo pareigų už šiuos pažeidimus asmenys, negalėtų būti priimti į valstybės tarnybą. Šis projektas yra užregistruotas Seime.

Pastebimos ir kitos su tarnybine atsakomybe susijusių nuostatų taikymo problemos.

Pastabos, kaip nuobaudos rūšies, vyravimas gali būti susijęs ir su tais tarnybinių nusižengimų tyrimą reglamentuojančių nuostatų įgyvendinimo atvejais, kai valstybės tarnautojo padarytas tarnybinis nusižengimas yra mažareikšmis, tačiau pagal Valstybės tarnybos įstatymą ir jį lydinčių teisės aktų nuostatas tarnybinės nuobaudos skyrimas yra privalomas. Manytina, kad būtų tikslinga nustatyti galimybę netraukti valstybės tarnautoją tarnybinėn atsakomybėn, jeigu dėl tarnybinio nusižengimo sukeltų padarinių, tarnybinio nusižengimo dalyko jis pripažįstamas mažareikšmiu.

Susiduriama ir su atvejais, kai valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje yra tik kelios valstybės tarnautojų pareigybės. Dėl to, pradėjus tarnybinio nusižengimo tyrimą, valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo neturi galimybės sudaryti komisijos nusižengimui tirti, nes pagal Tarnybinių nuobaudų skyrimo taisyklių⁴⁸ 5 punktą komisija sudaroma ne mažiau kaip iš trijų tos įstaigos valstybės tarnautojų. Atsižvelgiant į tai, svarstyтина galimybė, sudarant įstaigose komisiją tarnybiniam nusižengimui tirti, į jos sudėtį įtraukti ir kitų įstaigų valstybės tarnautojus.

Praktikoje pasitaiko atvejų, kai valstybės tarnautojas eina pareigas regioniniame padalinyje kitame mieste, o valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo yra centrinėje būstinėje, todėl fiziškai sudėtinga supažindinti valstybės tarnautoją su minėtu sprendimu ne vėliau kaip kitą dieną po jo pasirašymo, kaip reikalauja minėtos taisyklės. Siekiant nustatyti realų supažindinimo terminą, tikslinga būtų pratęsti iki 3 darbo dienų.

⁴⁸ Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2002 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 977.

- 2008 m. 0,7 proc. visų valstybės tarnautojų buvo skirtos tarnybinės nuobaudos, kurių skaičius lyginant su 2007 m. beveik nepakito.
- 2008 m. dažniausiai valstybės tarnautojams buvo skirta tarnybinė nuobauda pastaba, rečiausiai – griežtas papeikimas bei atleidimas iš pareigų.
- 2008 m. daugiausia tarnybinių nuobaudų buvo skirta vyresniesiems, vyriausiesiems specialistams bei skyrių vedėjams, o mažiausiai – įstaigų vadovams. Atitinkamai vyresniųjų ir vyriausiųjų specialistų pareigybių buvo daugiausia, o įstaigų vadovų - mažiausia.
- 2008 m. daugiausia tarnybinių nuobaudų buvo skirta 8-12 kategorijos valstybės tarnautojams, o mažiausiai – aukščiausių kategorijų (18-20 kategorijos) valstybės tarnautojams. Pažymėtina, kad atitinkamai 8-12 kategorijos valstybės tarnautojų buvo daugiausia, o 18-20 – mažiausia.
- 2008 m. valstybės tarnautojams skirtų tarnybinių nuobaudų skaičius, lyginant su 2007 m., padaugėjo.

Valstybės tarnautojų socialinės ir kitos garantijos

Valstybės tarnautojai yra viena iš darbuotojų grupių, kuriai įstatymai, be bendrų socialinių garantijų, nustato tam tikras specialias garantijas, t.y. valstybės tarnautojo, žuvusio, atliekant tarnybines pareigas, arba mirusio dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, šeimai yra išmokama 12 mėnesių jo gauto vidutinio darbo užmokesčio dydžio pašalpa; valstybės tarnautojams, kurių materialinė būklė sunki dėl jų pačių ligos, šeimos narių ligos ar mirties, stichinės nelaimės ar turto netekimo, į pareigas priėmusio asmens sprendimu gali būti skirta iki 5 minimalių mėnesinių algos dydžio pašalpa ir kt.

Pažymėtina, kad 2008 m. buvo priimtas Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimas, naujai reglamentavęs kolektyvines sutartis valstybės tarnyboje. Pakeitimu apibrėžtos nacionalinė, šakos bei įstaigos kolektyvinė sutartis, taip pat apibrėžta dėl kokių sąlygų gali būti susitarta minėtose kolektyvinėse sutartyse. Registro duomenimis, 2008 m. valstybės tarnyboje buvo 3 galiojančios įstaigos kolektyvinės sutarys.

2008 m. Valstybės tarnybos departamento užsakymu buvo atlikta „Valstybės tarnautojams Europos Sąjungos šalyse narėse taikomų socialinių garantijų ir pensijinio aprūpinimo analizė“. Joje teigiama, kad istorinė valstybės tarnautojų socialinių garantijų raida plėtojosi nuo karjeros ir darbo vietos saugumo garantijos, darbo užmokesčio ir tarnautojo šeimos aprūpinimo link lankstesnio darbo grafiko diegimo, palankios šeimai politikos siekiant subalansuoti profesinę karjerą su asmeniniu gyvenimu, įvairių išmokų ir kompensacijų atsiradimo lyg ir siekiant taip kompensuoti palyginus su privačiu sektoriumi žemesnį darbo užmokestį. Ypatingas dėmesys kreipiamas moterų padėčiai gerinti, įvertinant, kad moterys sudaro didelį procentą bendrame valstybės tarnautojų kontingente (lankstus darbo grafikas, įvairios atostogos vaiko ar kito šeimos nario priežiūrai, darbo namuose galimybės)“. Analizės autoriai mano, kad būtų tikslinga ateityje parengti bendrą valstybės tarnautojų motyvavimo strategiją, kurioje atskiras dėmesys turėtų būti skirtas ir socialinių garantijų aspektui.

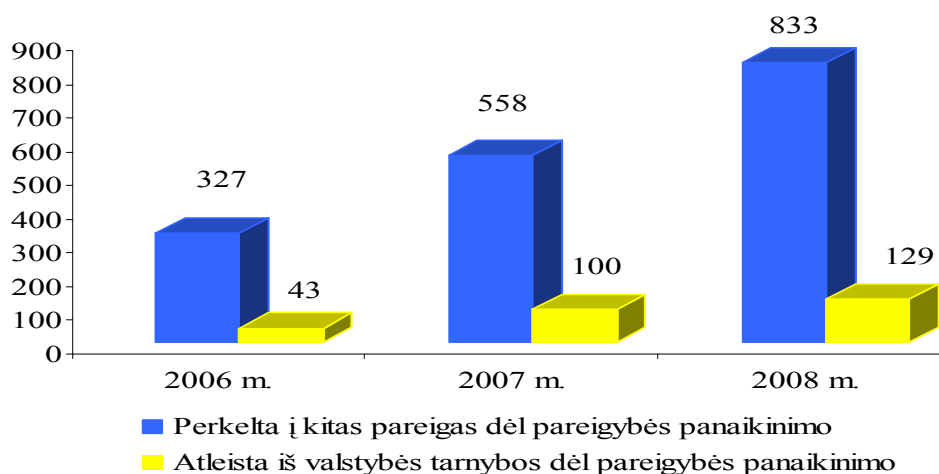
Perkėlimas į kitas pareigas dėl pareigybės panaikinimo

Valstybės tarnautojas, kurio pareigybė naikinama, turi būti paskiriamas į kitas to paties lygio ir kategorijos valstybės tarnautojo pareigas, o jei tokių pareigų nėra ir valstybės tarnautojas sutinka, – į žemesnės kategorijos pareigas. Ir tik jei iki pareigybės panaikinimo karjeros valstybės tarnautojas į kitas pareigas nepaskiriamas, jis iš pareigų atleidžiamas. Toks asmuo taip pat turi teisę, kad jam Vyriausybės nustatyta tvarka⁴⁹ šešis mėnesius nuo atleidimo iš pareigų dienos būtų siūlomos kitos valstybės tarnautojo pareigos.

⁴⁹ Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimas Nr. 967 „Dėl karjeros valstybės tarnautojo ir įstaigos vadovo statuso atkūrimo ir pareigų siūlymo buvusiam karjeros valstybės tarnautojui ir įstaigos vadovui taisyklių patvirtinimo“.

Kasmet daugėja valstybės tarnautojų, perkeltų dėl pareigybės panaikinimo į lygiavertes ar žemesnės kategorijos pareigas ar atleistų iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo, skaičius.

49 pav. Valstybės tarnautojų, perkeltų į kitas pareigas dėl pareigybės panaikinimo ir atleistų iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo, skaičiaus pokyčiai 2006-2008 m.

Daugiausiai valstybės tarnautojų, perkeltų dėl pareigybės panaikinimo, buvo įstaigose, pavaldžiose Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai (182), ir savivaldybių institucijose ir įstaigose (161).

2008 m. panaikinus valstybės tarnautojo pareigybę į lygiavertes pareigas buvo perkeltas 801 valstybės tarnautojas, į žemesnes pareigas – 32 valstybės tarnautojai. 2007 m. panaikinus pareigybę į lygiavertes pareigas buvo perkelti 540 valstybės tarnautojų, į žemesnes pareigas – 18 valstybės tarnautojų.

2008 m. į Valstybės tarnybos departamentą kreipėsi 30 valstybės tarnautojų, kurie buvo atleisti iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo ir kurie siekė grįžti į valstybės tarnybą. Jiems buvo pasiūlyta 80 pareigų. Į valstybės tarnybą, vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 2 ar 3 dalimi, buvo priimta 20 asmenų. 9 asmenys nebuvo priimti į valstybės tarnybą: iš jų 8 atsisakė pasiūlymų, o vienam neatsirado galimybės pasiūlyti laisvų pareigų. Tuo tarpu 2007 m. iš buvusiųjų karjeros valstybės tarnautojų ar įstaigos vadovų, atleistų iš valstybės tarnautojo pareigų dėl pareigybės panaikinimo ir siekiančių grįžti į valstybės tarnybą, gauta 17 prašymų. Jiems buvo pasiūlytos 61 pareigos, į valstybės tarnybą tokiu būdu buvo priimta 13 asmenų.

Atostogos

Nuo 2006 m. liepos 1 d. valstybės tarnautojams pradėjus teikti tėvystės atostogas, įteisinta lyčių lygybės nuostata vaikų priežiūros srityje – vyrai ir moterys kartu gali prižiūrėti vaiką, laikotarpiu kol vaikui sueis vienas mėnuo. Analizuojant Registro duomenis, pastebima tokių atostogų skaičiaus

augimo tendencija. 2008 m. 78 valstybės tarnautojai pasinaudojo tėvystės atostogomis, 2007 m. – 64 valstybės tarnautojai, 2006 m. – 12 valstybės tarnautojų pasinaudojo tėvystės atostogomis.

Registro duomenimis, 2008 m. atostogos kvalifikacijai tobulinti buvo suteiktos 20 valstybės tarnautojų, (2007 m. – 21, o 2006 m. – 17). Taigi, šis skaičius šiek tiek svyruoja. Daugiausiai tokios rūšies atostogų suteikta teismuose, prokuratūrose, Vyriausybės kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Vyriausybei.

Kaip jau minėta, specifinė garantija valstybės tarnyboje yra pašalpa valstybės tarnautojams, kurių materialinė būklė sunki dėl jų pačių ligos, šeimos narių ligos ar mirties, stichinės nelaimės ar turto netekimo. Registro duomenimis, 2008 m. buvo skirtos 132 tokios pašalpos.

- 2008 m. dėl pareigybės panaikinimo į kitas pareigas perkelti 833 valstybės tarnautojai.
- Į Valstybės tarnybos departamentą kreipėsi 30 valstybės tarnautojų, kurie buvo atleisti iš pareigų dėl pareigybės panaikinimo ir kurie siekė grįžti į valstybės tarnybą.

PERSONALO VALDYMAS INSTITUCIJOSE IR ĮSTAIGOSE: TURIMOS PRIEMONĖS IR KYLANČIOS PROBLEMOS

Valstybės tarnybos įstatyme nustatyta, kad valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose personalą valdo šių institucijų ir įstaigų vadovai arba įstatymų nustatytais atvejais valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų vadovų įgalioti asmenys. Įstaigų vadovams valdyti personalą padeda valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų struktūriniai padaliniai arba valstybės tarnautojai, atliekantys personalo administravimo funkcijas.

Personalo valdymas yra formalizuotas (t.y. reikalavimai, kriterijai, procedūros yra nustatytos teisės aktuose), tačiau kaip visa tai bus įgyvendinta priklauso nuo konkrečių asmenų – įstaigos vadovo, tiesioginių vadovų, personalo administravimo funkcijas atliekančių asmenų gebėjimų.

Viešojo administravimo plėtros iki 2010 m. strategijos įgyvendinimo 2007–2010 m. priemonių plane numatyta iš ES struktūrinės paramos parengti ir įgyvendinti projektą „Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų personalo valdymo modernizavimas“. Šio projekto tikslas būtų siekti padidinti valstybės ir savivaldybių institucijų personalo administravimo tarnybų veiklos efektyvumą. Vykdamas šį projektą planuojama atlikti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų personalo administravimo tarnybų veiklos tyrimą, parengti personalo administravimo procedūrų vadovą ir t.t.

2008 m. Registrui duomenis teikė 848 valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos. Pagal valstybės tarnautojų (be statutinių) pareigybių skaičių daugiausia buvo įstaigų – 351, kuriose įsteigta iki 10 valstybės tarnautojų pareigybių, mažiausiai įstaigų – 8, kuriose įsteigta daugiau nei 400 valstybės tarnautojų pareigybių. Pastebima tendencija, kad įstaigų skaičius mažėja, didėjant jose įsteigtų valstybės tarnautojų pareigybių skaičiui. Registro duomenimis, 2008 m. spalio 1 d. valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose buvo 331 padalinys, kurio pavadinime buvo žodis „personalas“; juose dirbo 667 valstybės tarnautojai ir 407 darbuotojai.

2008 m. Valstybės tarnybos departamentas vykdė priemones, kurių tikslas pagerinti bei modernizuoti personalo valdymą įstaigose, panaudojant šiuolaikines informacines technologijas. Kita vertus, Valstybės tarnybos departamentas, vykdydamas jam pavestą valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų kontrolės funkciją, siekė geresnio (kokybiškesnio) personalo valdymo.

Valstybės tarnautojų registras ir valstybės tarnybos valdymo informacinė sistema

Viena iš Valstybės tarnybos departamento funkcijų – tvarkyti Registrą ir valstybės tarnybos valdymo informacinę sistemą. Tobulinant Registrą 2008 m. buvo pakoreguotas ir papildytas pareigybės aprašymo sudarymas⁵⁰. Taip pat buvo pakeistas užsienio kalbų mokėjimo lygio klasifikatorius į Europass lygius. 2008 m. buvo patobulintas modulis, skirtas tvarkyti duomenis, gaunamus iš Įtariamų, kaltinamų ir teistų asmenų žinybinio registro, apie asmenis, kuriems teismas yra atėmęs teisę eiti valstybės tarnautojo pareigas⁵¹, sukurtas meniu punktas „Naujienos“, kuriame skelbiama aktuali informacija sistemos naudotojams, pvz., perspėjimai apie pakeitimus sistemoje, sistemos instrukcijos, aktualūs dokumentai.

Valstybės tarnybos, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų personalo valdymo sprendimams priimti, kitoms Valstybės tarnybos įstatyme ir su juo susijusiuose teisės aktuose nurodytoms funkcijoms įgyvendinti, skirta valstybės tarnybos valdymo informacinė sistema (toliau – VATIS). 2008 m. buvo itin patobulinti trys VATIS moduliai, kurie prisidės prie personalo valdymo modernizavimo:

Valstybės tarnautojų mokymo koordinavimo modulis papildytas Mokymo įstaigų posisteme, kuria gali naudotis visos kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. Dėl šio patobulinimo kvalifikacijos tobulinimo įstaigoms lengviau pildyti veiklos ataskaitas, nes nuo šiol Valstybės tarnybos departamentui nereikia siųsti popierinių veiklos ataskaitų – jos pildomos sistemoje. Personalo administravimo tarnybų darbas, planuojant įstaigos darbuotojų mokymus, tampa paprastesniu, nes valstybės tarnautojai per Savitarnos posistemę gali vienoje vietoje matyti visų valstybės tarnautojams skirtų mokymo programų įvairovę, pasirinkti norimus mokymus ir savo pageidavimus per VATIS sistemą perduoti įstaigos personalo administratoriui, kuris sistemoje gali sudaryti mokymo planą.

Pareigybių aprašymo modulis. Atsižvelgiant į Pareigybių aprašymo ir vertinimo metodiką, atnaujinta Registro „Pareigybės aprašymo“ registravimo forma – struktūrizuotos pareigybės veiklos sritys ir dalis specialiųjų reikalavimų pareigas einančiam valstybės tarnautojui. Šis patobulinimas Valstybės tarnybos departamento specialistams leis analizuoti bendrųjų ir specialiųjų pareigybių santykį tiek atskiroje įstaigoje, tiek valstybės tarnybos mastu.

Valstybės tarnautojo pažymėjimų modulis. Buvo sukurta ir įdiegta programinė įranga, reikalinga automatizuotam valstybės tarnautojo pažymėjimų užsakymų formavimui ir perdavimui Asmens dokumentų išrašymo centrui.

⁵⁰ Atsižvelgiant į Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodiką, patvirtintą Vyriausybės 2008 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 356.

⁵¹ Pagal LR baudžiamojo kodekso 225, 228, 228¹, 229 straipsnius.

2008 m. tobulinant šią sistemą taip pat buvo sukurta galimybė VATIS naudotojams susipažinti su saugos dokumentais elektroniniu būdu, jungiantis prie sistemos. Taip pat patobulintas informacijos apie konkursus į valstybės tarnautojų pareigas skelbimas⁵².

2008 m. buvo organizuojami trijų rūšių Registro ir VATIS tvarkytojų mokymai: mokymai naujai įregistruotiems tvarkytojams, mokymai pagal ES struktūrinių fondų paramos projektą „Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų dirbančiųjų gebėjimų stiprinimas personalo valdymo srityje“ bei mokymai, kaip naudotis nauja programine įranga, skirta Valstybės tarnautojo pažymėjimų užsakymui ir išdavimui. Mokymuose dalyvavo 752 duomenų tvarkytojai.

- 2008 m. buvo itin patobulinti trys VATIS moduliai, kurie prisidės prie personalo valdymo modernizavimo.
- Buvo organizuojami trijų rūšių Registro ir VATIS tvarkytojų mokymai.

Valstybės tarnautojo pažymėjimai

Dar viena galimybė valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms pasinaudoti informacinėmis technologijomis – nauji valstybės tarnautojo pažymėjimai.

Nuo 2008 m. lapkričio 10 d. pradėti išduoti naujo pavyzdžio valstybės tarnautojo pažymėjimai su įdiegtu dvigubo funkcionalumo – kontaktiniu ir nekontaktiniu – lustu, į kurį įrašomos privataus ir viešojo raktų poros bei viešąjį raktą patvirtinantys sertifikatai: valstybės tarnautojo elektroninio parašo sertifikatas ir identifikavimo sertifikatas. Naujieji valstybės tarnautojo pažymėjimai – tai priemonė valstybės tarnautojui jungtis prie dokumentų valdymo sistemų, informacinių sistemų, keistis dokumentais ar perduoti duomenis, atsižvelgiant į valstybės ir savivaldybės institucijų ar įstaigų vykdomas funkcijas. Siekiama, kad naujasis valstybės tarnautojo pažymėjimas sudarytų sąlygas valstybės tarnautojams naudotis saugiu elektroniniu parašu, teikti viešąsias elektronines paslaugas, operatyviau aptarnauti besikreipiančius asmenis, efektyviau įgyvendinti „vieno langelio“ principą, vykdyti elektroninių dokumentų mainus. Šiuo metu Lietuvoje jau teikiamos elektroninės paslaugos, kuriomis naudotis reikalingas elektroninis parašas. Taip pat vykdomi projektai, kuriuos įgyvendinus, bus būtinas vartotojo autentifikavimas ir duomenų pasirašymas elektroniniu būdu.

⁵² Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 4, 10, 16, 161, 17, 23, 26, 37, 41, 42 straipsnių pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo 26¹, 43¹ straipsniais ir 3 priedo II skyriaus pakeitimo įstatymu.

2008 m. rugsėjo mėn. buvo organizuoti mokymai valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų VATIS tvarkytojams naudotis nauju Valstybės tarnautojo pažymėjimų moduliu. Įvyko 25 mokymų renginiai, mokyta 312 asmenų.

Iki 2008 m. pabaigos buvo pagaminti ir išduoti apie 600 naujų valstybės tarnautojo pažymėjimų. Pagrindinė problema, išduodant naujo pavyzdžio valstybės tarnautojo pažymėjimus, – tai, kad jų išrašymas ir išdavimas dar nėra visiškai automatizuotas.

- Nuo 2008 m. lapkričio 10 d. pradėti išduoti naujo pavyzdžio valstybės tarnautojo pažymėjimai (iki metų pabaigos išduota apie 600 pažymėjimų).
- Buvo organizuoti mokymai VATIS tvarkytojams naudotis nauju Valstybės tarnautojo pažymėjimų moduliu (mokyta 312 asmenų).

Kontrolės funkcijos įgyvendinimas (įvykdytų patikrinimų apžvalga)

Valstybės tarnybos departamentas, vykdydamas kontrolės funkciją, 2008 m. stebėjo 9 priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas konkursus, atliko 11 neplaninių patikrinimų, reaguojant į asmenų ar įstaigų prašymuose bei skunduose pateiktą informaciją, ir 27 planinius patikrinimus.

Iš viso per 2008 m. kontrolė buvo vykdyta 43 įstaigose (2007 m. – 57 įstaigose): patikrintos 26 savivaldybių administracijos, Seimo kanceliarija ir 1 Seimui atskaitinga įstaiga, 1 įstaiga prie Vyriausybės, 3 ministerijos, 6 įstaigos prie ministerijų, 2 apskrities viršininko administracijos, 3 valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. Pažymėtina, kad kai kurios valstybės ir savivaldybės institucijos ir įstaigos buvo tikrintos 2 kartus.

Iš visų (43) patikrintų įstaigų daugiau nei pusėje (24) nustatyti pažeidimai.

Valstybės tarnybos įstatymo nuostatų taikymo pažeidimai

Analizuojant Valstybės tarnybos įstatymo nuostatų taikymo pažeidimus, nustatyta, kad iš viso šios nuostatos buvo pažeistos 19 kartų. Daugiausiai buvo pažeistos priėmimą į valstybės tarnautojo pareigas reglamentuojančios nuostatos (9 kartus) bei darbo užmokestį reglamentuojančios nuostatos (7 kartus).

Detalizuojant priėmimo nuostatų pažeidimus, matyti, kad dažniausiai pažeista Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalis, t.y. pokalbio metu patikrinami kitų kalbų, privalomų tokioms funkcijoms atlikti, mokėjimas ir į karjeros valstybės tarnautojo pareigas priimamam asmeniui netaikomas reikalavimas turėti valstybės tarnybos stažą, išskyrus kitų įstatymų nustatytus atvejus

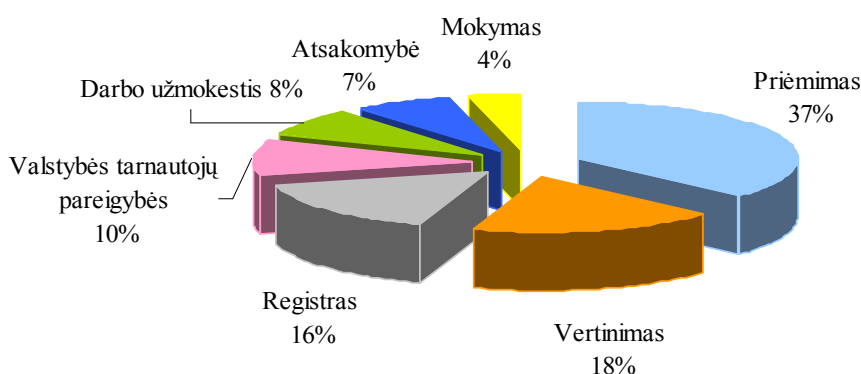
(pažeista 5 kartus), 9 straipsnio 5 dalis, t.y. į valstybės tarnautojo pareigas priimami asmenys turi atitikti specialius reikalavimus, nustatytus pareigybės aprašyme (pažeista 3 kartus), 9 straipsnio 1 dalis, t.y. asmuo, priimamas į valstybės tarnautojo pareigas, turi atitikti bendruosius reikalavimus (pažeista 1 kartą).

Detalizuojant darbo užmokesčio nuostatų pažeidimus, matyti, kad dažniausiai pažeista Valstybės tarnybos įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 3 punktas, t.y. valstybės tarnautojui už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą mokamos priemokos (pažeista 7 kartus).

Valstybės tarnybos įstatymą lydinčių teisės aktų taikymo pažeidimai

Taip pat buvo tikrinamas ir Valstybės tarnybos įstatymą lydinčių teisės aktų taikymas. Patikrintose įstaigose Konkurso į valstybės tarnautojų pareigas organizavimo tvarkos⁵³ nuostatos buvo pažeistos 22 kartus, (t.y. 50 proc. mažiau negu 2007 m.), Tarnybinių nuobaudų skyrimo taisyklių⁵⁴ nuostatos buvo pažeistos 6 kartus, Valstybės tarnautojų vertinimo taisyklių⁵⁵ nuostatos pažeistos 14 kartų, Pareigybių aprašymų vertinimo metodikos⁵⁶ nuostatos pažeistos 7 kartus, Registro nuostatų⁵⁷ punktai buvo pažeisti 12 kartų, Mokymo organizavimo taisyklių⁵⁸ nuostatos pažeistos 3 kartus.

50 pav. Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų nuostatų pažeidimai nustatyti 2008 m. (proc.)

⁵³ Konkurso į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 966.

⁵⁴ Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2002 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 977.

⁵⁵ Valstybės tarnautojų kvalifikacinių klasių suteikimo ir valstybės tarnautojų vertinimo tvarka bei valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo kriterijai, patvirtinti Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 909.

⁵⁶ Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodika, patvirtinta Vyriausybės 2002 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 685.

⁵⁷ Valstybės tarnautojų registro nuostatai, patvirtinti Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 10 d. nutarimu Nr. 1255.

⁵⁸ Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo taisyklės, patvirtintos vidaus reikalų ministro 2002 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 340.

Atlikdamas Valstybės tarnybos įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimo kontrolės funkciją, Valstybės tarnybos departamentas, nustatęs pažeidimus, valstybės institucijoms ir įstaigoms raštu teikia privalomus vykdyti nurodymus dėl nustatytų pažeidimų pašalinimo, o nustatęs pažeidimus savivaldybių institucijose ir įstaigose, informaciją teikia atitinkamos savivaldybės administracinę priežiūrą atliekančiam Vyriausybės atstovui ir atitinkamai savivaldybės institucijai ar įstaigai⁵⁹. Valstybės tarnybos departamentas 21 valstybės ir savivaldybės institucijai ir įstaigai išsiuntė raštus dėl patikrinimų metu nustatytų pažeidimų.

- Iš patikrintų 43 įstaigų daugiau nei pusėje (24 įstaigose) nustatyti pažeidimai.
- Daugiausiai buvo pažeistos priėmimą į valstybės tarnautojo pareigas reglamentuojančios nuostatos.

⁵⁹ Valstybės tarnybos įstatymo 49 straipsnio 3 dalis.

SANTRAUKA

2008 m. būta dvejopų pokyčių: ekonominių rodiklių augimą keitė nuosmukis – BVP mažėjimas, infliacijos augimas. Todėl siekiant profesionalesnės valstybės tarnybos ir optimalaus žmogiškųjų išteklių valdymo valstybės tarnyboje, svarbu tobulinti personalo valdymo valstybės tarnyboje procedūras, ribotais finansiniais resursais gebėti išlaikyti, o esant poreikiui, ir pritraukti kompetentingus specialistus.

2008 m. **Lietuvoje buvo 30144 valstybės tarnautojų (be statutinių)**, jie sudarė 1,9 proc. visų užimtų gyventojų Lietuvoje⁶⁰. Stebima **valstybės tarnautojų skaičiaus augimo tendencija**: 2008 m., lyginant su 2007 m., valstybės tarnautojų skaičius išaugo 11,2 proc. (3368 valstybės tarnautojais).

2008 m., lyginant su 2007 m., 9,9 proc. **išaugo valstybės tarnautojų pareigybių skaičius** (2862 pareigybėmis), 12 proc. **sumažėjo laisvų pareigybių skaičius** (345 pareigybėmis).

Į valstybės tarnautojo pareigas buvo priimti 6107 asmenys, iš kurių 4079 priimti į pareigas konkurso būdu ir 2028 – be konkurso. Lyginant su 2007 m. (į valstybės tarnautojo pareigas buvo priimti 4834 asmenys), bendras priimtų valstybės tarnautojų skaičius išaugo penktadaliu. 2008 m. Valstybės tarnybos departamentas paskelbė 5061 konkursą, iš jų 982 nesibaigė valstybės tarnautojų priėmimu (2007 m. – 2037 paskelbti konkursai nesibaigė valstybės tarnautojų priėmimu). Pastebima, kad **sumažėjo konkursų, nesibaigusiu asmens priėmimu į valstybės tarnybą**.

2008 m., lyginant su 2007 m., **išaugo vidutinis pretendentų skaičius konkursuose į valstybės tarnautojo pareigas** nuo 2 pretendentų (2007 m.) iki 3 pretendentų (2008 m.).

2008 m. iš pareigų buvo atleisti 3649 valstybės tarnautojai (12,1 proc. visų valstybės tarnautojų). **Pastebima valstybės tarnautojų, atsistatydinusių savo noru, mažėjimo tendencija ir valstybės tarnautojų, atleistų iš valstybės tarnybos dėl pareigybės panaikinimo, augimo tendencija** – valstybės tarnautojai, atsistatydinę savo noru, sudarė 49,6 proc. visų atleistų valstybės tarnautojų, (2007 m. – 67,9 proc., 2006 m. – 64,4 proc.), dėl pareigybės panaikinimo 2008 m. buvo atleista 3,5 proc. visų atleistų valstybės tarnautojų (2007 m. – 3,3 proc., 2006 m. – 1,8 proc.).

Vidutinis valstybės tarnautojų (ne statutinių) **mėnesinis bruto darbo užmokestis 2008 m. siekė 3364 Lt ir, lyginant su 2007 m., padidėjo 15,7 proc.** Pastebima, kad valstybės tarnautojų darbo užmokestis iš esmės **didėja daugiausiai dėl priedų ir priemokų**. Pasitaiko atvejų, kai valstybės institucijose į laisvas pareigybes nepriimami valstybės tarnautojai, taip dirbtinai sukuriant lėšų perteklių, kuris panaudojamas darbo užmokesčio kintamosios dalies (priedų ir priemokų) didinimui. Darbo užmokesčio sistema glaudžiai susijusi su valstybės tarnautojų pareigybių vertinimu ir aprašymu

⁶⁰ Statistikos departamento prie LRV duomenimis 2008 m. Lietuvoje buvo 1520 tūkst. užimtų gyventojų.

– didžiąją dalį darbo užmokesčio sudaro pareiginė alga, kuri nustatoma pagal pareigybės kategoriją, (todėl valstybės tarnautojų pareigybės turi būti aprašomos ir įvertinamos objektyviai) bei su valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimu (priedas už kvalifikacinę klasę, kuri paprastai suteikiama tarnybinės veiklos vertinimo metu). Tikėtina, kad tobulinant valstybės tarnautojų darbo užmokesčio sistemą, ribojant įstaigos finansinių galimybių įtaką tarnybinės veiklos vertinimo sistemai būtų didinama tarnybinės veiklos vertinimo proceso reikšmė motyvuojant valstybės tarnautojus.

PRIEDAI

STATISTINĖS LENTELĖS

1.Valstybės tarnautojų (be statutinių) skaičiaus palyginimas

Institucijų grupė	Tarnautojų skaičius 2008-12-31			
	Karjeros	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Įstaigos vadovų	Iš viso
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	763	394	3	1160
Teismai, prokuratūros	1982	0	0	1982
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	81	35	1	117
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	2073	4	94	2171
Apskričių viršininkų administracijos	1245	9	10	1264
Ministerijos	2648	37	0	2685
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	1235	0	60	1295
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	3417	0	12	3429
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	335	0	4	339
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	122	0	5	127
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	4514	0	113	4627
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	493	0	8	501
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	777	0	23	800
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	46	0	2	48
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	343	0	12	355
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	252	0	4	256
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	1559	0	7	1566
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	929	0	5	934
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	6202	169	117	6488
Iš viso:	29016	648	480	30144

Institucijų grupė	Tarnautojų skaičius 2007-12-31			
	Karjeros	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Įstaigos vadovų	Iš viso
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	701	554	3	1258
Teismai, prokuratūros	1801	0	0	1801
Prezidentūra ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	59	40	2	101
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	1824	15	98	1937
Apskričių viršininkų administracijos	1025	12	10	1047
Ministerijos	2365	61	0	2426
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	1057	0	56	1113
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	3284	0	12	3296
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	334	0	3	337
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	111	0	5	116
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir	3777	0	109	3886

darbo ministerijai				
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	449	0	8	457
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	643	0	23	666
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	39	0	2	41
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	308	0	12	320
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	234	0	4	238
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	1299	0	7	1306
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	809	0	6	815
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	5340	156	119	5615
Iš viso:	25459	838	479	26776

Institucijų grupė	Tarnautojų (be statutinių) skaičius 2006-12-31			
	Karjeros	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Įstaigos vadovų	Iš viso
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	658	518	4	1180
Teismai, prokuratūros	1663	0	0	1663
Prezidentūra ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	53	41	1	95
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	1700	13	98	1811
Apskričių viršininkų administracijos	939	12	10	961
Ministerijos	2167	61	0	2228
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	1005	0	56	1061
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	3245	0	12	3257
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	334	0	3	337
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	98	0	5	103
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	3439	0	105	3544
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	389	0	8	397
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	278	0	13	291
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	31	0	2	33
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	287	0	12	299
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	223	0	4	227
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	1107	0	7	1114
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	777	0	6	783
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	5162	124	120	5406
Iš viso:	23555	769	466	24790

Institucijų grupė	Tarnautojų (be statutinių) skaičius 2005-12-31			
	Karjeros	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Įstaigos vadovų	Iš viso
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	644	238	3	885
Teismai, prokuratūros	1493	0	0	1493

Prezidentūra ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	56	35	2	93
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	1493	10	94	1597
Apskričių viršinių administracijų	841	12	9	862
Ministerijos	2007	61	0	2068
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	915	0	58	973
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	3193	0	11	3204
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	293	0	3	296
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	82	0	5	87
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	2230	0	102	2332
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	357	0	7	364
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	254	0	14	268
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	23	0	2	25
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	274	0	11	285
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	211	0	4	215
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	979	0	7	986
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	746	0	6	752
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	4787	125	120	5032
Iš viso:	20878	481	458	21817

2. Valstybės tarnautojų (be statutinių) skaičius pagal pareigas ir amžių 2008 m.

Pareigybių grupė	Iš viso	Tarnautojų skaičius pagal amžiaus grupes				
		18 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 65	> 65
Įstaigų vadovai	480	10	43	174	240	13
Įstaigos vadovo pavaduotojai	521	16	93	187	217	8
Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai	648	159	123	174	148	44
Vidinių departamentų direktoriai	279	10	86	77	101	5
Vidinių departamentų direktorių pavaduotojai	165	16	61	36	51	1
Skyrių, tarnybų vedėjai	4163	320	820	1377	1594	52
Skyrių, tarnybų vedėjų pavaduotojai	1660	170	376	576	523	15
Poskyrių vedėjai	476	49	115	139	166	7
Vyriausieji specialistai	12596	3173	2944	3284	3086	109
Vyresnieji specialistai	5881	1062	1228	1687	1861	43
Specialistai	2102	491	579	536	486	10
Patarėjai, spec. atašė ir kt.	1173	509	372	178	109	5
Iš viso:	30144	5985	6840	8425	8582	312

3. Valstybės tarnautojų (be statutinių) pasiskirstymas pagal kategorijas 2008 m.

Pareigybės kategorija	Tarnautojų skaičius			
	Įstaigos vadovų	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Karjeros	Iš viso
20	2	10	12	24
19	21	19	52	92
18	89	18	171	278
17	63	28	280	371

16	71	11	709	791
15	117	69	1078	1264
14	108	22	1846	1976
13	7	10	2334	2351
12	2	278	3464	3744
11	0	98	3525	3623
10	0	65	2772	2837
9	0	5	4190	4195
8	0	8	2650	2658
7	0	7	1870	1877
6	0	0	2935	2935
5	0	0	272	272
4	0	0	831	831
3	0	0	16	16
2	0	0	9	9
1	0	0	0	0
Iš viso:	480	648	29016	30144

4. Valstybės tarnautojų (be statutinių) amžius ir lytis 2008 m.

Pareigybių grupės	Iš viso	Vidutinis amžius
Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	648	43,04
Moterų	399	41,50
Vyrų	249	45,50
Karjeros valstybės tarnautojas	29016	43,19
Moterų	21743	42,67
Vyrų	7273	44,75
Įstaigos vadovas	480	51,03
Moterų	162	51,42
Vyrų	318	50,83
Iš viso	30144	43,31
Moterų	22304	42,71
Vyrų	7840	45,02

5. Priėmimas konkurso būdu pagal įstaigų grupes 2008 m.

Įstaigų grupės pavadinimas	Priimtųjų skaičius			
	Iš viso	- tarp jų		
		Įstaigų vadovų	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Karjeros
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	74	0	0	74
Teismai, prokuratūros	217	0	0	217
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	19	0	0	19
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	268	2	0	266
Apskričių viršininkų administracijos	252	0	0	252
Ministerijos	301	0	0	301

Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	204	7	0	197
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	228	0	0	228
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	21	0	0	21
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	10	0	0	10
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	795	6	0	789
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	70	0	0	70
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	163	1	0	162
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	3	0	0	3
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	39	0	0	39
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	25	0	0	25
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	325	0	0	325
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	157	0	0	157
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	908	0	0	908
Iš viso:	4079	16	0	4063

6. Paskelbti konkursai į valstybės tarnautojų pareigas pagal įstaigų grupes 2008 m.

Įstaigų grupės pavadinimas	Paskelbtų konkursų į valstybės tarnautojo pareigas skaičius
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	106
Teismai, prokuratūros	299
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	31
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	338
Apskričių viršininkų administracijos	332
Ministerijos	396
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	292
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	270
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	52
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	14
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	544
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	126
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	305
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	16
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	58
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	36
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	514
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	180
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	1152
Iš viso:	5061

7. Valstybės tarnautojams išduotų leidimų dirbti kitą darbą skaičius pagal įstaigų grupes 2008 m.

Institucijų grupė	Leidimų skaičius
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	138
Teismai, prokuratūros	43
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	1
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	42
Apskričių viršininkų administracijos	53
Ministerijos	87
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	69
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	70
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	5
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	-
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	358
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	17
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	41
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	-
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	9
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	3
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	12
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	26
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	410
Iš viso:	1384

8. Valstybės tarnautojų vidutinė mėnesinė pareiginė alga, vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2008 m., litais (neatskaičius mokesčių, neskaičiuojant socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokų, kurios mokamos iš darbdavio lėšų)

Pareigybių grupės	Vidutinė mėnesinė pareiginė alga 2008 m.	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2008 m.
Įstaigų vadovai	4245	5793,97
Įstaigos vadovo pavaduotojai	4205	6215,83
Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai	2820	3166,82
Vidinių departamentų direktoriai	4630	6695,49
Vidinių departamentų direktorių pavaduotojai	4230	5938,89
Skyrių, tarnybų vedėjai	3150	4290,76
Skyrių, tarnybų vedėjų pavaduotojai	2800	3709,04
Poskyrių vedėjai	2785	3881,20
Vyriausieji specialistai	2482	3103,44
Vyresnieji specialistai	2090	2649,13
Specialistai	1945	2405,51
Patarėjai, spec. atašė ir kt.	3130	3980,92
Iš viso	2610	3363,74

9.Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinama 2008 m. vykusio kasmetinio vertinimo metu, skaičius

Įstaigų grupė	Vertinimo komisijos vertinimai									
	Bendras įstaigos vadovų ir karjeros valstybės tarnautojų sk. įstaigoje	Vertinimo komisijoje vertintų valstybės tarnautojų skaičius	Labai gerai įvertintų valstybės tarnautojų skaičius	Proc. (%) nuo vertinimo kom. vertintų valstybės tarnautojų sk.	Gerai įvertintų valstybės tarnautojų skaičius	Proc. (%) nuo vertinimo kom. vertintų valstybės tarnautojų sk.	Patenkinamai įvertintų valstybės tarnautojų skaičius	Proc. (%) nuo vertinimo kom. vertintų valstybės tarnautojų sk.	Nepatenkinamai įvertintų valstybės tarnautojų skaičius	Proc. (%) nuo vertinimo kom. vertintų valstybės tarnautojų sk.
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	766	44	43	97,7%	0	0,0%	0	0,0%	1	2,3%
Teismai, prokuratūros	1982	248	204	82,3%	42	16,9%	2	0,8%	0	0,0%
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	82	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	2167	285	216	75,8%	57	20,0%	12	4,2%	0	0,0%
Apskričių viršininkų administracijos	1255	111	26	23,4%	78	70,3%	7	6,3%	0	0,0%
Ministerijos	2648	142	81	57,0%	58	40,8%	3	2,1%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	1295	74	41	55,4%	26	35,1%	5	6,8%	2	2,7%
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	3429	117	86	73,5%	30	25,6%	1	0,9%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	339	10	9	90,0%	1	10,0%	0	0,0%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	127	1	1	100,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	4627	304	278	91,4%	7	2,3%	19	6,3%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	501	100	97	97,0%	0	0,0%	3	3,0%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	800	184	131	71,2%	51	27,7%	2	1,1%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	48	0	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	355	92	60	65,2%	29	31,5%	3	3,3%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	256	12	5	41,7%	6	50,0%	1	8,3%	0	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	1566	110	68	61,8%	33	30,0%	6	5,5%	3	2,7%
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	934	190	39	20,5%	148	77,9%	1	0,5%	2	1,1%
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	6319	1146	1003	87,5%	125	10,9%	15	1,3%	3	0,3%
Iš viso:	29496	3170	2388	75,3%	691	21,8%	80	2,5%	11	0,3%

10. Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinama 2008 m. vykusio neeilinio vertinimo metu, skaičius

Įstaigų grupė	Komisijos siūlomas sprendimas							
	Iš viso	Proc. (%) nuo vadovų ir karjeros valstybės tarnautojų sk.	Komisija nepritarė tiesioginio vadovo motyvuotam siūlymui	Perkelti į aukštesnes pareigas	Perkelti į aukštesnes pareigas ir suteikti kval. kl.	Suteikti kvalifikacinę klasę	Perkelti į žemesnes pareigas	Tobulinti kvalifikaciją
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	12	1,6 %	0	2	3	7	0	0
Teismai, prokuratūros	88	4,4%	16	13	34	25	0	0
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	1	1,2 %	0	0	0	1	0	0
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	192	8,9 %	26	37	56	72	0	1
Apskričių viršininkų administracijos	132	10,5 %	0	18	67	47	0	0
Ministerijos	130	4,9 %	1	21	58	50	0	0
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	233	18 %	0	171	52	10	0	0
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	346	10,1 %	0	119	46	180	0	1
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	126	37,2 %	0	5	120	1	0	0
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	0	0	0	0	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	57	1,2 %	0	17	14	26	0	0
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	88	17,6 %	0	5	75	8	0	0
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	58	7,3 %	1	11	35	11	0	0
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	0	0	0	0	0	0	0	0
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	20	5,6 %	0	5	13	2	0	0
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	26	10,2 %	0	2	23	1	0	0
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	116	7,4 %	0	29	63	24	0	0
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	176	18,8 %	0	5	150	20	1	0
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	882	14 %	5	267	497	113	0	0
Iš viso:	2683	9,1 %	49	727	1306	598	1	2

11. Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla buvo vertinama vertinimo komisijoje 2007 m. ir 2008 m., procentinis pasiskirstymas

Įstaigų grupės pavadinimas	Valstybės tarnautojų, kurių tarnybinė veikla vertinta vertinimo komisijoje, skaičius		Įvertinta labai gerai		Įvertinta gerai		Įvertinta patenkinamai		Įvertinta nepatenkinamai	
	2007 m.	2008 m.	2007 m.	2008 m.	2007 m.	2008 m.	2007 m.	2008 m.	2007 m.	2008 m.
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	26,7%	5,7 %	98,9%	97,7%	0%	0%	1,1%	0,0%	0	2,3%
Teismai, prokuratūros	15,9%	12,5 %	92,7%	82,3%	5,9%	16,9%	1,1%	0,8%	0,35%	0,0%
Prezidentūra ir įstaigos, pavaldžios Seimui										
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	28,2%	13,2 %	89,9%	75,8%	0%	20,0%	1,1%	4,2%	0%	0,0%
Apskričių viršinių administracijų	32,7%	8,8 %	98,2%	23,4%	8,9%	70,3%	0,9%	6,3%	0%	0,0%
Ministerijos	24,4%	5,4 %	98,1%	57,0%	0,9%	40,8%	0,4%	2,1%	0%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	27,9%	5,7 %	97,4%	55,4%	1,4%	35,1%	1,6%	6,8%	0%	2,7%
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	20,8%	3,4 %	99,4%	73,5%	1%	25,6%	0,3%	0,9%	0%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	13,6%	2,9 %	100%	90,0%	0,3%	10,0%	0%	0,0%	0%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	12,1%	0,8 %	85,7%	100,0%	0%	0,0%	0,2%	0,0%	0%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	27,8%	6,6 %	96,7%	91,4%	0%	2,3%	7,7%	6,3%	0,09%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	37,2%	20 %	97,4%	97,0%	0,5%	0,0%	0%	3,0%	0%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	13,2%	23 %	96,6%	71,2%	1,8%	27,7%	0%	1,1%	0%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	24,4%	0 %	100%	0,0%	2,3%	0,0%	0%	0,0%	0%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	34,7%	25,9 %	100 %	65,2%	0%	31,5%	0%	3,3%	0%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	18,5%	4,7 %	100%	41,7%	0%	50,0%	0%	8,3%	0%	0,0%
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	27,0%	7 %	92,9%	61,8%	0%	30,0%	0,9%	5,5%	0%	2,7%
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	20,1%	20,3 %	97,6%	20,5%	5,4%	77,9%	0,6%	0,5%	0,61%	1,1%
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	26,9%	18,1 %	93,9%	87,5%	0,6%	10,9%	0,1%	1,3%	0,20%	0,3%
Iš viso	25,0%	10,7 %	96,3%	75,3%	2,9%	21,8%	0,7%	2,5%	0,08%	0,3%

12. Valstybės tarnautojų, turinčių kvalifikacinę klasę, skaičius pagal įstaigų grupes 2008 m.

Institucijų grupė	Bendras karjeros valstybės tarnautojų ir įstaigos vadovų skaičius	Turi kvalifikacines klases (iš viso 2008-12-31)				Proc.(%) nuo visų karjeros valstybės tarnautojų ir įstaigos vadovų skaičiaus
		I	II	III	Viso	
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	766	149	253	214	616	80,4%
Teismai, prokuratūros	1982	143	552	732	1427	72,0%
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	82	6	10	37	53	64,6%
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	2167	214	337	540	1091	50,3%
Apskričių viršininkų administracijos	1255	44	256	418	718	57,2%
Ministerijos	2648	206	522	837	1565	59,1%
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	1295	47	128	321	496	38,3%
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	3429	78	186	981	1245	36,3%
Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	339	28	106	91	225	66,4%
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	127	3	4	24	31	24,4%
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	4627	196	681	1744	2621	56,6%
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	501	86	104	156	346	69,1%
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	800	108	87	214	409	51,1%
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	48	3	6	20	29	60,4%
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	355	36	73	141	250	70,4%
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	256	20	81	69	170	66,4%
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	1566	195	311	583	1089	69,5%
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	934	47	325	228	600	64,2%
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	6319	585	1515	2422	4522	71,6%
Iš viso:	29496	2194	5537	9772	17503	59,3%

13.Valstybės tarnautojų mokymas

Įstaigų grupės pavadinimas	Mokymo dalyvių (asmenų) skaičius pagal atskiras mokymo rūšis																				Iš viso	
	Įvadinis mokymas		18-20 kategorijų valstybės tarnautojų mokymas		Žemesnės nei 18 kategorijos įstaigų vadovų mokymas		Gebėjimų, susijusių su valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų strateginių tikslų įgyvendinimu, tobulinimas		Gebėjimų dalyvauti ES spren. priėmimo ir priimtų spren. įgyvendinimo užtikrinimo procesuose bei pasirengti pirmininkauti ES 2013 metais tobulinimas		Europos Sąjungos struktūrinės paramos administravimo gebėjimų tobulinimas		Valstybės tarnautojų profesinės etikos ir korupcijos prevencijos mokymas		Darbinių Europos Sąjungos kalbų mokymas		Kompiuterinio raštingumo įgūdžių stiprinimas		Kitos mokymo programos			
	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius	Dalyvių skaičius	Asmenų skaičius		
Seimo kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Seimui	75	64	0	0	0	0	1783	467	21	20	21	15	6	6	353	269	231	171	118	103	2608	631
Teismai, prokuratūros	297	66	7	2	0	0	357	204	2	2	9	5	10	10	32	27	56	42	249	142	1020	382
Prezidento kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Prezidentui	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Vyriausybės kanceliarija ir įstaigos, atskaitingos Vyriausybei	117	103	5	2	1	1	940	525	57	39	13	7	30	28	339	291	199	190	2117	821	3822	1262
Apskričių viršininkų administracijos	66	65	1	1	1	1	644	325	3	3	83	23	3	3	60	49	55	55	340	209	1258	513
Ministerijos	366	183	97	32	4	4	1407	848	216	192	101	85	23	23	797	600	228	152	648	463	3887	1648
Įstaigos, pavaldžios Aplinkos ministerijai	117	62	0	0	17	2	380	225	11	11	11	4	20	13	101	88	22	22	445	266	1126	514
Įstaigos, pavaldžios Finansų ministerijai	1048	191	17	4	13	3	5795	2053	47	47	56	39	728	685	799	531	1076	907	3731	1655	13312	2806

Įstaigos, pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai	18	5	5	1	1	1	51	37	0	0	5	5	0	0	0	0	19	9	62	37	161	76
Įstaigos, pavaldžios Kultūros ministerijai	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1
Įstaigos, pavaldžios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	1161	971	3	2	10	8	2786	1445	36	28	45	34	49	49	334	297	334	307	2735	1520	7501	2984
Įstaigos, pavaldžios Susisiekimo ministerijai	98	42	0	0	0	0	127	70	15	12	30	23	0	0	39	38	8	8	128	95	446	205
Įstaigos, pavaldžios Sveikatos apsaugos ministerijai	592	273	1	1	2	1	193	110	2	2	15	7	6	6	87	79	34	33	426	203	1367	420
Įstaigos, pavaldžios Švietimo ir mokslo ministerijai	7	7	0	0	0	0	11	9	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	10	8	29	18
Įstaigos, pavaldžios Teisingumo ministerijai	26	26	0	0	0	0	76	31	2	2	0	0	3	3	55	41	114	42	207	107	484	154
Įstaigos, pavaldžios Ūkio ministerijai	14	12	0	0	0	0	162	78	2	1	1	1	1	1	47	37	7	7	7	5	241	101
Įstaigos, pavaldžios Vidaus reikalų ministerijai	176	79	10	3	25	6	516	255	21	20	31	29	12	11	192	146	44	42	648	254	1678	603
Įstaigos, pavaldžios Žemės ūkio ministerijai	50	50	4	1	0	0	223	182	21	19	15	13	15	15	107	93	112	78	179	122	726	380
Savivaldybių institucijos ir įstaigos	541	419	2	2	3	2	2840	1243	13	11	54	41	322	303	308	290	361	351	1941	968	6391	2341
Iš viso:	4769	2618	152	51	77	29	18295	8108	469	409	490	331	1229	1157	3650	2876	2900	2416	13992	6979	46062	15040

14. Ministerijų valstybės tarnautojų mokymo ataskaitų finansiniai rodikliai 2008 m.

Įstaigos pavadinimas	Įstaigos valstybės tarnautojų skaičius	Įstaigos valstybės tarnautojų darbo užmokesčio fondas (Lt)	Mokymuose dalyvavusių valstybės tarnautojų skaičius	Mokymui skirtos lėšos (Lt)	
				Biudžeto lėšos ir jų procentas nuo įstaigos valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui numatytų asignavimų	Kitos lėšos
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija	219	9272727	561	102000, 1,1%	129781,69
Lietuvos Respublikos finansų ministerija	431	18111803	309	333600, 1,84%	202800
Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija	184	10510400	95	58670, 0,56%	0
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	75	3895400	65	50000, 1,28%	0
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija	161	8816700	130	95654, 1,08%	19200
Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija	160	8966600	96	139040, 1,55%	25927
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija	121	7711300	72	104400, 1,35%	86500
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija	183	9175100	132	100000, 1,09%	0
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija	143	7214830	107	139847,56, 1,94%	0
Lietuvos Respublikos ūkio ministerija	231	12480700	504	175400, 1,41%	235800
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija	725	35939300	702	690848, 1,92%	0
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija	229	11774100	181	119205,83, 1,01%	19158
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija	287	17010431	185	198894,39, 1,17%	85911,44
Iš viso:	3149	160879391	3139	2307559,78	805078,13

15. Apskričių viršininkų administracijų valstybės tarnautojų mokymo ataskaitų finansiniai rodikliai 2008 m.

Įstaigos pavadinimas	Įstaigos valstybės tarnautojų skaičius	Įstaigos valstybės tarnautojų darbo užmokesčio fondas (Lt)	Mokymuose dalyvavusių valstybės tarnautojų skaičius	Mokymui skirtos lėšos (Lt)	
				Biudžeto lėšos ir jų procentas nuo įstaigos valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui numatytų asignavimų	Kitos lėšos
Alytaus apskrities viršininko administracija	103	3714200	68	44000, 1,18%	0
Klaipėdos apskrities viršininko administracija	107	2711552	79	35332, 1,3%	0
Marijampolės apskrities viršininko administracija	88	3140000	54	32681, 1,04%	11160
Panevėžio apskrities viršininko administracija	117	4337600	67	54100, 1,25%	0
Šiaulių apskrities viršininko administracija	124	4648000	74	29022, 0,62%	30938
Tauragės apskrities viršininko administracija	82	2786700	33	15600, 0,56%	0
Telšių apskrities viršininko administracija	88	3264100	79	67441,	0

				2,07%	
Utenos apskrities viršininko administracija	99	3936300	56	13800, 0,35%	15215
Vilniaus apskrities viršininko administracija	244	9790900	213	59000, 0,6%	0
Kauno apskrities viršininko administracija	194	6830600	71	19464, 0,28%	64430
Iš viso:	1246	45159952	794	370440	121743

16. Valstybės tarnautojų (be statutinių) tarnybinės nuobaudos pagal nuobaudų rūšis 2006-2008 m.

Tarnybinės nuobaudos	2006	2007	2008
Pastaba	194	106	120
Papeikimas	99	55	69
Griežtas papeikimas	45	39	40
Atleidimas	21	12	9
Iš viso:	359	212	238

17. Atleistųjų valstybės tarnautojų skaičius pagal atleidimo pagrindus 2008 m.*

Atleidimų klasifikatoriaus straipsniai	Valstybės tarnautojų (be statutinių) skaičius			
	Įstaigų vadovų	Politinio (asmeninio) pasitikėjimo	Karjeros	Iš viso
Atleidimas teismo sprendimu	0	0	1	1
Tarnybos santykių pasibaigimas mirties atveju	3	1	27	31
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 1 punktą	11	215	1587	1813
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 2 punktą	0	0	2	2
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 4 punktą	0	0	9	9
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 5 punktą	2	0	0	2
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 6 punktą	11	846	746	1603
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 7 punktą	5	11	0	16
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 9 punktą (arba 43.1)	0	0	129	129
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 12 punktą	2	0	0	2
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 13 punktą	2	0	14	16
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 14 punktą	0	0	2	2
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 15 punktą	0	0	7	7
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 17 punktą	0	0	4	4
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 18 punktą	0	0	2	2
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 2 dalį	0	0	9	9
Atleidimas pagal VTĮ 44 straipsnio 3 dalį	0	1	0	1
Iš viso:	36	1074	2539	3649

* Pastabos:

1. Skaičiuojamas valstybės tarnautojų atleidimų skaičius per nurodytą laikotarpį. Vienas asmuo galėjo būti atleistas daugiau negu 1 kartą.
2. Jeigu įstaigos įvedė kitus Valstybės tarnybos įstatymo straipsnius kaip atleidimo pagrindą, ataskaitoje jie nėra pateikti.